

USTAWA

z dnia 25 października 1991 r.

o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz niektórych innych ustaw.

Art. 1. W ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1988 r. Nr 30, poz. 207, z 1989 r. Nr 20, poz. 104, Nr 29, poz. 154 i Nr 34, poz. 178, z 1990 r. Nr 30, poz. 179, Nr 34, poz. 298, Nr 55, poz. 319 i Nr 78, poz. 462 oraz z 1991 r. Nr 55, poz. 234) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) tytuł ustawy otrzymuje brzmienie:
„Ustawa o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.”;
- 2) w art. 1, 2, 3 ust. 1 i 2, w art. 4 ust. 3, w art. 4a i 90 ust. 1 użyte w różnych przypadkach wyrazy „Polska Rzeczpospolita Ludowa” zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami „Rzeczpospolita Polska”;
- 3) w art. 1 skreśla się wyrazy „i socjalistycznych zdobyczy Narodu Polskiego”;
- 4) w art. 2:
 - a) wyrazy „organów państwowych” zastępuje się wyrazami „organów i instytucji państwowych, organów samorządu terytorialnego”;
 - b) po wyrazach „każdego obywatela” dodaje się wyrazy „w zakresie określonym w ustawach”;
- 5) w art. 4:
 - a) w ust. 1 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:
„Obywatel polski będący równocześnie obywatelem innego państwa nie podlega powszechnemu obowiązkowi obrony, jeżeli stale zamieszkuje poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.”;
 - b) w ust. 2:
 - po wyrazie „obywatele” dodaje się wyraz „polscy”;
 - wyrazy „odbywania przysposobienia wojskowego” oraz wyrazy „i szkolenia” skreśla się,
- c) w ust. 3:
 - wyrazy „zaszczytnych zadań w zakresie zastępuje się wyrazami „zadań w ramach powszechnego obowiązku”;
 - po wyrazie „obywateli” dodaje się wyraz „polskich”;
- 6) w art. 9 w ust. 2 w pkt 1 skreśla się wyrazy „a także zasady i tryb powoływania oraz zakres działania jego organów wykonawczych”;
- 7) dodaje się art. 10 w brzmieniu:
„Art. 10. 1. Komitet Obrony Kraju wykonuje swoje zadania przy pomocy Biura Bezpieczeństwa Narodowego.
2. Do pracowników Biura Bezpieczeństwa Narodowego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o pracownikach urzędów państwowych. Przewidziane w tych przepisach uprawnienia właściwych organów przysługują odpowiednio Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Biurem Bezpieczeństwa Narodowego kieruje Sekretarz Komitetu Obrony Kraju.
4. Działalność Biura Bezpieczeństwa Narodowego jest finansowana ze środków budżetowych Kancelarii Prezydenta.
5. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej określa organizację oraz zakres działania Biura Bezpieczeństwa Narodowego.”;
- 8) w art. 13:
 - a) w ust. 3 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:
„3) wojskowi komendanci uzupełnień.”;
 - b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, tworzy, przekształca i znosi okręgi wojskowe oraz

określa ich siedziby i terytorialny zasięg działania.”,

c) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Minister Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, tworzy, przekształca i znosi terenowe organy administracji wojskowej jako organy rządowej administracji specjalnej, a także określa ich siedziby i terytorialny zasięg działania.”;

9) dodaje się art. 14 i 14a w brzmieniu:

„Art. 14. 1. Wojskowe służby informacyjne wykonują zadania związane z rozpoznawaniem i przeciwdziałaniem zagrożeniom godzącym w obronność Państwa oraz naruszeniom tajemnicy państwowej w zakresie obronności, jak również przygotowują dla organów państwowych informacje i analizy istotne dla obronności Państwa.

2. Obowiązki i uprawnienia związane z wykonywaniem czynności służbowych przez funkcjonariuszy Urzędu Ochrony Państwa dotyczą odpowiednio żołnierzy wojskowych służb informacyjnych w zakresie wykonywanych przez nich zadań.

3. W zakresie zadań wykonywanych przez wojskowe służby informacyjne, Ministrowi Obrony Narodowej przysługują odpowiednio uprawnienia Ministra Spraw Wewnętrznych przewidziane w ustawie o Urzędzie Ochrony Państwa i przepisach wydanych na jej podstawie.

Art. 14a. 1. Tworzy się Żandarmerię Wojskową, która wykonuje w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz w stosunku do żołnierzy zadania związane w szczególności z:

- 1) zapewnieniem przestrzegania dyscypliny wojskowej,
- 2) ochroną życia i zdrowia oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
- 3) ochroną bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz ochroną tajemnicy państwowej i służbowej,
- 4) zapobieganiem popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz innym zjawiskom kryminogennym, a także wykrywaniem przestępstw i wykroczeń oraz ściganiem ich sprawców,
- 5) zapewnieniem przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do innych wojskowych organów porządkowych. Minister Obrony Narodowej określa, w drodze rozporządzenia, rodzaje, organizację i szczegółowy zakres działania wojskowych organów porządkowych.

3. W granicach swych zadań wojskowe organy porządkowe wykonują czynności operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze oraz administracyjno-porządkowe, a w tym interwencyjne, kontrolne, ochronne, konwojowe i asystencyjne. Organy te wykonują również czynno-

ści na polecenie sądu i prokuratora wojskowego oraz innych organów państwowych w zakresie, w jakim obowiązek ten wynika z odrębnych ustaw.

4. Wykonywanie czynności operacyjno-rozpoznawczych przez wojskowe organy porządkowe następuje na zasadach przewidzianych w ustawie o Policji, a czynności dochodzeniowo-śledczych — na zasadach przewidzianych w Kodeksie postępowania karnego. Minister Obrony Narodowej określa, w drodze rozporządzenia, zasady wykonywania pozostałych czynności określonych w ust. 3 w zakresie, w jakim nie są one uregulowane w odrębnych ustawach.

5. Obowiązki i uprawnienia związane z wykonywaniem czynności służbowych przez żołnierzy wojskowych organów porządkowych określa odrębna ustawa.”;

10) w art. 16:

a) ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Ministrowie organizują wykonywanie zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony przez podległe ministerstwa, podporządkowane i nadzorowane jednostki organizacyjne oraz podmioty gospodarcze, dla których są organami założycielskimi.

4. Wojewodowie organizują wykonywanie zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony przez urzędy wojewódzkie, urzędy rejonowe, podporządkowane i nadzorowane jednostki organizacyjne oraz podmioty gospodarcze, dla których są organami założycielskimi, a ponadto przez organy samorządu terytorialnego, organizacje społeczne oraz podmioty gospodarcze nie będące jednostkami organizacyjnymi podporządkowanymi lub nadzorowanymi przez ministrów.”.

b) ust. 5 skreśla się;

11) w art. 20:

a) w pkt 1 skreśla się wyrazy „zarządu centralnego związku spółdzielczego”;

b) skreśla się pkt 2—4,

c) dotychczasowy pkt 5 otrzymuje oznaczenie pkt 2 i brzmienie:

„2) podmiotów gospodarczych — stosuje się do osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, które prowadzą działalność gospodarczą.”

d) dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) zakładów pracy — stosuje się do osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, które zatrudniają pracowników.”;

12) w art. 22:

a) w ust. 1 wyrazy „przeprowadzania rejestracji i poboru obywateli” zastępuje się wyrazami „czynności określonych w art. 21 pkt 1 i 2”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Terenowymi organami administracji wojskowej właściwymi w sprawach określonych w ust. 1 są szefowie wojewódzkich sztabów wojskowych oraz wojskowi komendanci uzupełnień.”;

- c) skreśla się ust. 3 i 4;
- 13) w art. 23:
- a) w ust. 1:
- po wyrazach „art. 22” dodaje się wyrazy „ust. 1”,
 - wyrazy „terenowe organy administracji państwowej” zastępuje się wyrazami „terenowe organy rządowej administracji ogólnej oraz organy samorządu terytorialnego”,
- b) w ust. 2:
- po wyrazie „obywateli” dodaje się wyraz „polskich”,
 - skreśla się wyrazy „zamieszkałych lub”,
- c) w ust. 3 wyrazy „terenowymi organami administracji państwowej” zastępuje się wyrazami „terenowymi organami rządowej administracji ogólnej i organami samorządu terytorialnego”;
- 14) art. 24—26 otrzymują brzmienie:
- „Art. 24. 1. Określenie zdolności poborowych do czynnej służby wojskowej należy do rejonowych i wojewódzkich komisji lekarskich, z zastrzeżeniem art. 26a ust. 1.
2. Rejonowe i wojewódzkie komisje lekarskie powołują wojewodowie w porozumieniu z szefami wojewódzkich sztabów wojskowych i przewodniczącymi okręgowych rad lekarskich.
3. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, skład, tryb powoływania i postępowania oraz terminy urzędowania rejonowych i wojewódzkich komisji lekarskich oraz zasady przeprowadzania badań lekarskich, a także zasady współdziałania komisji z terenowymi organami rządowej administracji ogólnej i organami samorządu terytorialnego.
4. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Lekarskiej określa, w drodze rozporządzenia, kategorie zdolności fizycznej i psychicznej do czynnej służby wojskowej oraz zasady zaliczania do poszczególnych kategorii.
- Art. 25. 1. Mężczyźni, którzy w danym roku kalendarzowym kończą dziewiętnaście lat życia (poborowi), są obowiązani stawić się przed komisją lekarską w określonym terminie i miejscu.
2. Do stawienia się przed komisją lekarską wzywa poborowego wójt lub burmistrz (prezydent miasta) równocześnie z wezwaniem do stawienia się przed komisją poborową.
3. W razie niestawienia się poborowego przed komisją lekarską bez uzasadnionej przyczyny, wójt lub burmistrz (prezydent miasta) na wniosek przewodniczącego komisji nakłada grzywnę w celu przymuszenia albo zarządza przymusowe doprowadzenie przez Policję do komisji lekarskiej, w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
- Art. 26. 1. Orzeczenie rejonowej komisji lekarskiej doręcza się poborowemu i wojskowemu komendantowi uzupełnień na piśmie wraz z uzasadnieniem.
2. Od orzeczenia rejonowej komisji lekarskiej przysługuje poborowemu i wojskowemu komendantowi uzupełnień odwołanie do wojewódzkiej komisji lekarskiej w terminie czternastu dni od dnia doręczenia orzeczenia. Orzeczenie to może być zmienione przez wojewódzką komisję lekarską również z urzędu, jeżeli zostało wydane z naruszeniem przepisów prawa.
3. Członkom rejonowej komisji lekarskiej przysługuje prawo wnoszenia do wojewódzkiej komisji lekarskiej sprzeciwów od orzeczeń rejonowej komisji lekarskiej w terminie czternastu dni od dnia wydania orzeczenia.
4. Ostateczne orzeczenie o zdolności do czynnej służby wojskowej może być w każdym czasie zmienione przez rejonową komisję lekarską z urzędu albo na wniosek poborowego lub wojskowego komendanta uzupełnień, jeżeli w stanie zdrowia poborowego nastąpiły istotne zmiany.
5. Ostateczne orzeczenia komisji lekarskich są wiążące dla wojskowych komendantów uzupełnień i komisji poborowych.”;
- 15) dodaje się art. 26a i 26b w brzmieniu:
- „Art. 26a. 1. Wojskowe komisje lekarskie są właściwe do orzekania o zdolności do czynnej służby wojskowej:
- 1) poborowych w okresie, kiedy nie urzęduje rejonowa komisja lekarska,
 - 2) żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową,
 - 3) żołnierzy rezerwy.
2. Osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, kieruje z urzędu lub na wniosek tych osób do wojskowej komisji lekarskiej wojskowy komendant uzupełnień, a osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 2 — dowódca jednostki wojskowej.
- Art. 26b. 1. Osobom wchodzącym w skład rejonowych i wojewódzkich komisji lekarskich przysługuje wynagrodzenie w wysokości i na zasadach określonych przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia.
2. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, zasady i stawki odpłatności za badania specjalistyczne przeprowadzane dla potrzeb rejonowych i wojewódzkich komisji lekarskich.
3. Wydatki, o których mowa w ust. 1 i 2, pokrywa się z budżetu województwa.”;
- 16) w art. 27:
- a) ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:
- „4. Rejestrację przeprowadzają wójtowie lub burmistrzowie (prezydenci miast).
5. Do rejestracji wzywa przedpoborowego wójt lub burmistrz (prezydent miasta).”
- b) dodaje się ust. 6 i 7 w brzmieniu:
- „6. W razie niezgłoszenia się przedpoborowego do rejestracji bez uzasadnionej przyczyny, wójt lub burmistrz (prezydent miasta) nakłada grzywnę w celu przymuszenia albo zarządza przymusowe doprowadzenie przez Policję do urzędu gminy, w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

7. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej oraz Ministrem-Szefem Urzędu Rady Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, tryb przeprowadzania rejestracji przedpoborowych, sposób wzywania ich do rejestracji oraz zasady prowadzenia ewidencji przedpoborowych.”;
- 17) art. 28 skreśla się;
- 18) w art. 29:
- a) ust. 5 otrzymuje brzmienie:
„5. Do stawienia się przed komisją poborową wzywa poborowego wójt lub burmistrz (prezydent miasta).”;
- b) dodaje się ust. 5a w brzmieniu:
„5a. W razie niestawienia się poborowego do poboru bez uzasadnionej przyczyny, wójt lub burmistrz (prezydent miasta) na wniosek przewodniczącego komisji poborowej nakłada grzywnę w celu przymuszenia albo zarządza przymusowe doprowadzenie przez Policję do komisji poborowej, w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.”;
- 19) w art. 30 w ust.2:
- a) w zdaniu pierwszym wyrazy „terenowego organu administracji państwowej stopnia podstawowego” zastępuje się wyrazami „wójta lub burmistrza (prezydenta miasta)”;
- b) w zdaniu drugim wyrazy „Organ ten” zastępuje się wyrazami „Wójt lub burmistrz (prezydent miasta)”;
- 20) art. 31 skreśla się;
- 21) w art. 32 po wyrazach „pobytu czasowego” dodaje się wyraz „trwającego”;
- 22) w art. 33 w ust. 2 wyrazy „naczelników gmin” zastępuje się wyrazami „kierowników urzędów rejonowych rządowej administracji ogólnej, a także wójtów lub burmistrzów (prezydentów miast)”;
- 23) w art. 34:
- a) w ust. 2 po wyrazie „skład” dodaje się wyrazy „i tryb postępowania oraz terminy urzędowania”;
- b) w ust. 3:
— skreśla się wyrazy „medycznemu i” oraz wyrazy „i za badania specjalistyczne”;
- po wyrazach „Radę Ministrów” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;
- 24) w art. 35 w ust. 3 wyrazy „w sprawach określania zdolności do służby wojskowej oraz zakładania ewidencji wojskowej” zastępuje się wyrazami „oraz prowadzenia ewidencji wojskowej”;
- 25) art. 36—40 otrzymują brzmienie:
„Art. 36. 1. Do zakresu działania rejonowej komisji poborowej należy:
- 1) orzekanie o udzielaniu poborowym odroczeń zasadniczej służby wojskowej w przypadkach określonych w art. 37 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 2 pkt 2,
 - 2) orzekanie o skierowaniu poborowych do służby zastępczej.
2. Do zakresu działania wojewódzkiej komisji poborowej należy:
- 1) nadzór nad działalnością rejonowej komisji poborowej,
 - 2) rozpatrywanie odwołań i sprzeciwów od orzeczeń rejonowych komisji poborowych,
- 3) orzekanie w sprawach wniosków kierowników zakładów pracy i wojewodów o uchylenie skierowania do służby zastępczej.
3. W sprawach, o których mowa w ust. 1, rejonowa komisja poborowa orzeka na wniosek poborowego, a jeżeli odroczenie następuje z powodu uznania za czasowo niezdolnego do czynnej służby wojskowej — również na wniosek komisji lekarskiej.
- Art. 37. 1. Odroczenia zasadniczej służby wojskowej udziela się ze względu na:
- 1) konieczność sprawowania przez poborowego bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny, który nie ukończył szesnastu lat życia lub został zaliczony do I grupy inwalidów,
 - 2) osobiste prowadzenie gospodarstwa rolnego przez poborowego, jeżeli poborowy posiada to gospodarstwo na podstawie tytułu prawnego albo jego wstępny pobiera emeryturę lub rentę inwalidzką z powodu prowadzenia tego gospodarstwa, a zarazem jego prowadzenie jest uzależnione od osobistej pracy poborowego,
 - 3) pobieranie nauki w szkole wyższej, z zastrzeżeniem art. 104 ust. 1,
 - 4) pobieranie nauki w szkole średniej albo policealnej w systemie dziennym.
2. Odroczenia zasadniczej służby wojskowej udziela się również poborowym, którzy:
- 1) prowadzą własną kampanię wyborczą — na czas trwania tej kampanii albo którzy zostali wybrani do Sejmu, Senatu lub organów samorządu terytorialnego — na czas trwania kadencji,
 - 2) zostali uznani przez komisję lekarską, ze względu na stan zdrowia, za czasowo niezdolnych do czynnej służby wojskowej — na czas określony przez tę komisję.
3. Odroczenia zasadniczej służby wojskowej można udzielić ze względu na pobieranie nauki w szkole średniej albo policealnej w systemie wieczorowym lub zaocznym, a także jeżeli poborowy został uznany za jedynego żywiciela rodziny w trybie art. 130.
4. Przepis ust. 1 pkt 2 stosuje się również, gdy odpowiednie postępowanie toczy się przed właściwym organem, a poborowy uprawdopodobni spełnienie warunków odroczenia.
5. Przez gospodarstwo rolne, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, rozumie się gospodarstwo rolne określone w przepisach Kodeksu cywilnego, z tym że obszar użytków rolnych nie może być mniejszy niż 1 hektar.
6. Nie udziela się odroczenia zasadniczej służby wojskowej w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 4 i ust. 3, jeżeli spowodowałoby to nieodbycie czynnej służby wojskowej przez poborowego.
7. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i zasady udzielania odroczeń zasadniczej służby wojskowej.

- Art. 38. 1. Odroczenia zasadniczej służby wojskowej udziela się na okres nie krótszy niż 6 miesięcy i nie dłuższy niż 12 miesięcy, z zastrzeżeniem art. 37 ust. 2.
2. Poborowy korzystający z odroczenia zasadniczej służby wojskowej jest obowiązany stawić się odpowiednio przed rejonową komisją poborową albo wojskowym komendantem uzupełnień niezwłocznie po upływie okresu odroczenia, a gdy komisja ta nie urzęduje — zgłosić się do wójta lub burmistrza (prezydenta miasta), który wskazuje mu termin i miejsce stawienia się przed komisją poborową.
- Art. 39. 1. Orzeczenie rejonowej komisji poborowej doręcza się poborowemu i wojskowemu komendantowi uzupełnień na piśmie, wraz z uzasadnieniem.
2. Od orzeczenia rejonowej komisji poborowej przysługuje poborowemu i wojskowemu komendantowi uzupełnień odwołanie do wojewódzkiej komisji poborowej. Wniesienie odwołania, z zastrzeżeniem przepisu art. 199 ust. 2, nie wstrzymuje powołania poborowego do zasadniczej służby wojskowej.
3. Orzeczenie rejonowej komisji poborowej może być zmienione przez wojewódzką komisję poborową również z urzędu, jeżeli zostało wydane z naruszeniem przepisów prawa.
4. Członkom rejonowej komisji poborowej przysługuje prawo wnoszenia do wojewódzkiej komisji poborowej sprzeciwów od orzeczeń rejonowej komisji poborowej.
5. Odwołania od orzeczeń rejonowej komisji poborowej wnosi się w terminie 14 dni od dnia doręczenia tych orzeczeń, a sprzeciwy — w terminie 14 dni od dnia wydania orzeczeń.
- Art. 40. 1. Orzekanie o udzieleniu poborowym odroczeń zasadniczej służby wojskowej w przypadkach określonych w art. 37 ust. 1 pkt 3 i 4, ust. 2 pkt 1 i ust. 3 należy do wojskowych komendantów uzupełnień.
2. Orzeczenia, o których mowa w ust. 1, doręcza się poborowemu na piśmie wraz z uzasadnieniem.
3. Od orzeczenia wojskowego komendanta uzupełnień przysługuje poborowemu odwołanie do szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego w terminie czternastu dni od dnia doręczenia orzeczenia. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje powołania poborowego do zasadniczej służby wojskowej.
4. Orzeczenie wojskowego komendanta uzupełnień może być zmienione przez szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego również z urzędu, jeżeli zostało wydane z naruszeniem przepisów prawa.”;
- 26) art. 41—43 skreśla się;
- 27) w art. 44:
- a) wyrazy „administracji państwowej” zastępuje się wyrazami „rządowej administracji ogólnej oraz wójtów lub burmistrzów (prezydentów miast)”;
- b) po wyrazach „tych komisji” dodaje się wyrazy „a także zasady współdziałania komisji poborowych z terenowymi organami rządowej administracji ogólnej, organami samorządu terytorialnego i komisjami lekarskimi, o których mowa w art. 24 ust. 1”;
- 28) dodaje się art. 44a w brzmieniu:
- „Art. 44a. 1. Nie powołuje się do czynnej służby wojskowej poborowych uznanych za zdolnych do tej służby, którzy:
- 1) pobierają naukę w szkole wyższej — do czasu, kiedy staną się absolwentami szkół wyższych w rozumieniu art. 100,
 - 2) pełnią służbę przygotowawczą lub służbę w Policji, Urzędzie Ochrony Państwa lub Straży Granicznej albo pobierają naukę w szkołach resortu spraw wewnętrznych, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej,
 - 3) są obywatelami polskimi stale zamieszkującymi za granicą.
2. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, inne formacje niż wymienione w ust. 1 pkt 2, których funkcjonariuszy nie powołuje się do czynnej służby wojskowej.
3. W sprawach, o których mowa w ust. 1, orzeka wojskowy komendant uzupełnień na wniosek poborowego. Decyzję wojskowego komendanta uzupełnień doręcza się poborowemu na piśmie wraz z uzasadnieniem.
4. Od decyzji wojskowego komendanta uzupełnień przysługuje poborowemu odwołanie do szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji. Decyzja ta może być zmieniona przez szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego również z urzędu, jeżeli została wydana z naruszeniem przepisów prawa.”;
- 29) w art. 45:
- a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i po wyrazach „komisji poborowej” dodaje się wyrazy „i komisji lekarskiej”;
- b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
- „2. Poborowi powinni być powoływani do odbycia czynnej służby wojskowej, w miarę możliwości, w jednostce wojskowej mającej siedzibę w pobliżu ich miejsca pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad dwa miesiące.”;
- 30) w art. 46:
- a) w ust. 1 wyrazy „do końca” zastępuje się wyrazami „do dnia 31 grudnia”;
- b) w ust. 2:
- pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) nie mogli być powołani do zasadniczej służby wojskowej w okresie, o którym mowa w ust. 1, z powodu odroczenia tej służby, z wyjątkiem przypadku określonego w art. 37 ust. 2, albo z powodu złożenia wniosku o skierowanie do służby zastępczej,”

- w pkt 2 w zdaniu wstępnym wyrazy „do tej służby” zastępuje się wyrazami „do zasadniczej służby wojskowej”, a lit. c) w tym punkcie skreśla się.
- c) skreśla się pkt 3,
- d) w ust. 3 wyrazy „z końcem” zastępuje się wyrazami „z dniem 31 grudnia”;
- 31) art. 47 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 47. 1. Kobiety posiadające kwalifikacje przydatne do czynnej służby wojskowej mogą być poddane obowiązkowi stawienia się do poboru, poczynając od dnia 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym kończą osiemnaście lat życia — do dnia 31 grudnia roku kalendarzowego, w którym kończą dwadzieścia cztery lata. Kobiety te mogą być uprzednio poddane obowiązkowi stawienia się do rejestracji.
2. Obowiązki, o których mowa w ust. 1, nakłada Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określając równocześnie kwalifikacje kobiet przydatne do czynnej służby wojskowej.
3. Do rejestracji i poboru kobiet stosuje się odpowiednio przepisy art. 24—45.
4. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, zasady i tryb przeznaczania kobiet do czynnej służby wojskowej, udzielania im odroczeń i przenoszenia do rezerwy oraz organy właściwe w tych sprawach.”;
- 32) art. 48 skreśla się;
- 33) w art. 49 w ust. 1 wyrazy „Wojskowe komendy” zastępuje się wyrazami „Wojskowi komendanci”;
- 34) art. 50 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 50. 1. Kierownicy zakładów pracy są obowiązani zawiadamiać wojskowych komendantów uzupełnień właściwych ze względu na miejsce pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad dwa miesiące pracownika o jego zatrudnieniu i zwolnieniu oraz o kwalifikacjach i zajmowanym stanowisku.
2. Rektorzy (dyrektorzy) szkół wyższych, policealnych i średnich są obowiązani zawiadamiać wojskowych komendantów uzupełnień właściwych ze względu na miejsce pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad dwa miesiące studenta (ucznia) o przyjęciu go do szkoły, skreśleniu z listy studentów (uczniów) i wydaleniu oraz o ukończeniu studiów (nauki).
3. Zawiadomienia, o których mowa w ust. 1 i 2, dotyczą tylko określonych osób podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej.
4. Zakłady pracy, szkoły oraz inne jednostki organizacyjne są obowiązane wydawać zaświadczenia w sprawach powszechnego obowiązku obrony na żądanie osób zainteresowanych i właściwych organów wojskowych.
5. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, zakres obowiązków i tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1—4.”;
- 35) w art. 51.
- a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
- „2) przez zakłady karne i poprawcze oraz areszty śledcze — o osadzeniu w zakładzie karnym lub areszcie śledczym osób podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej lub o umieszczeniu takich osób w zakładzie poprawczym oraz o zwolnieniu z tych zakładów lub aresztu”
- b) w ust. 2:
- skreśla się wyrazy „oraz Prokurator Generalny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej”,
- po wyrazie „określają” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;
- 36) w art. 52:
- a) w ust. 1:
- wyraz „zgłaszania” zastępuje się wyrazem „stawienia”,
- skreśla się wyrazy „w razie potrzeby” i wyrazy „lub przeglądowi lekarskiemu”,
- b) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:
- „2. Pracownikom wezwanym do osobistego stawienia się przez właściwy organ w sprawach dotyczących powszechnego obowiązku obrony, którzy nie otrzymali od zakładu pracy wynagrodzenia za czas opuszczony z powodu wezwania, przysługuje, na ich żądanie, zryczałtowana rekompensata za utracone zarobki, za każdy dzień w wysokości 1/30 najniższego wynagrodzenia pracowników za pełny miesięczny wymiar czasu pracy, określonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie Kodeksu pracy. Rekompensatę wypłaca organ wzywający na podstawie zaświadczeń wydanych przez zakład pracy.
3. Osobom wezwanym do osobistego stawienia się przez właściwy organ w sprawach dotyczących powszechnego obowiązku obrony przysługuje na ich żądanie zwrot kosztów przejazdu do miejsca stawienia się i powrotu do miejsca pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad dwa miesiące. Należność wypłaca organ wzywający na podstawie udokumentowanego oświadczenia osoby wezwanej.”;
- c) w ust. 4 wyrazy „koszty przejazdu ponosi osoba wezwana” zastępuje się wyrazami „przepisów ust. 2 i 3 nie stosuje się”;
- 37) w art. 53:
- a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:
- „1. Osoby podlegające obowiązkowi czynnej służby wojskowej są obowiązane do spełniania wojskowego obowiązku meldunkowego, polegającego na zgłaszaniu wójtom lub burmistrzom (prezydentom miast) albo właściwym organom wojskowym zmian miejsca pobytu (zamieszkania), imienia, nazwiska, wykształcenia i zawodu.
2. Osoby podlegające obowiązkowi czynnej służby wojskowej, które:
- 1) nie stawily się do poboru — od dnia 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym kończą dziewiętnaście lat życia, albo
- 2) zostały powołane do odbycia czynnej służby wojskowej, zasadniczej służby lub szkolenia poborowych w obronie cywilnej albo służby zastępczej — od dnia doręczenia karty powołania (karty skierowania) do tej służby są obowiązane uzyskać zezwolenie Minis-

tra Obrony Narodowej lub organu wojskowego, przez niego upoważnionego na wyjazd i pobyt za granicą.”,

b) dodaje się nowy ust. 3 w brzmieniu:

„3. Wójtowie lub burmistrzowie (prezydenci miast):

1) dokonują zameldowania osób podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej po uprzednim wymeldowaniu się ich z poprzedniego miejsca pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad dwa miesiące,

2) zawiadamiają wojskowych komendantów uzupełnień oraz wójtów lub burmistrzów (prezydentów miast) właściwych ze względu na poprzednie miejsce pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad dwa miesiące osób podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej o zmianach zgłoszonych przy spełnianiu wojskowego obowiązku meldunkowego.”,

c) dotychczasowy ust. 3 otrzymuje oznaczenie ust. 4,

d) dotychczasowy ust. 4 otrzymuje oznaczenie ust. 5 oraz wyrazy „Ministrowie Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych określają” zastępuje się wyrazami „Rada Ministrów określa”;

38) w art. 54:

a) w ust. 1:

— wyrazy „wojskowe komendy” zastępuje się wyrazami „wojskowych komendantów”,

— skreśla się powołanie „(art. 49)”,

b) w ust. 4 po wyrazie „określa” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;

39) dział III skreśla się;

40) w art. 64 skreśla się ust. 3;

41) w art. 65:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, formacje uzbrojone nie wchodzące w skład Sił Zbrojnych, w których pełnienie służby jest równoznaczne ze spełnieniem obowiązku zasadniczej służby wojskowej.”

b) w ust. 3:

— po wyrazie „uzbrojonych” dodaje się wyrazy „nie wchodzących w skład Sił Zbrojnych”,

— po wyrazach „Radę Ministrów” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”,

c) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrami, którym są podporządkowane formacje, o których mowa w ust. 2, określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady przeznaczania i kierowania poborowych do służby w formacjach uzbrojonych nie wchodzących w skład Sił Zbrojnych, a także przebieg tej służby w zakresie nie uregulowanym w odrębnych ustawach.”;

42) dodaje się art. 65a w brzmieniu:

„Art. 65a. Rada Ministrów określa corocznie liczbę poborowych powoływanych w roku kalendarzowym do zasadniczej służby wojskowej, na przeszkolenie wojskowe, do zasadniczej służby i szkolenia poborowych w obronie cywilnej oraz do służby w formacjach uzbrojonych nie wchodzących w skład Sił Zbrojnych, a także żołnierzy rezerwy do odbycia

ćwiczeń wojskowych i służby okresowej, jak również osób do odbycia ćwiczeń w obronie cywilnej.”;

43) w art 66:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Obowiązkowi służby wojskowej nie podlegają kobiety, które:

- 1) sprawują opiekę nad dziećmi do lat ośmiu,
- 2) sprawują opiekę nad dziećmi od lat ośmiu do szesnastu lub osobami wspólnie zamieszkałymi, zaliczonymi do I grupy inwalidów albo obłożnie chorymi, jeżeli opieki tej nie można powierzyć innym osobom.”,

b) ust. 4 i 5 skreśla się;

44) w art. 67 w pkt 1:

a) dodaje się nową lit. b) w brzmieniu:

„b) nadterminową zasadniczą służbę wojskową,”

b) dotychczasowe lit. b)—d) oznacza się odpowiednio jako lit. c)—e);

45) w art. 68:

a) w ust. 1:

— skreśla się wyrazy „wezwań imiennych”,

— dodaje się drugie zdanie w brzmieniu: „Karta powołania jest decyzją administracyjną.”,

b) w ust. 2 wyrazy „wojskowej komendy” zastępuje się wyrazami „wojskowego komendanta”,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Dniem powołania do czynnej służby wojskowej jest określony w karcie powołania dzień stawienia się do tej służby.”,

d) dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu:

„3a. Zorganizowanie doręczania i doręczanie kart powołania do odbycia ćwiczeń wojskowych przeprowadzanych w trybie natychmiastowego stawiennictwa oraz do czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny — należy:

1) w gminach — do wójtów lub burmistrzów (prezydentów miast),

2) w rejonach — do kierowników urzędów rejonowych rządowej administracji ogólnej.

3b. W przypadkach, o których mowa w ust. 3a, doręczenie kart powołania może nastąpić również przez urzędy pocztowo-telekomunikacyjne lub Policję.”,

e) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Rozplakatowanie obwieszczeń o powołaniu osób do czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny należy do wójtów lub burmistrzów (prezydentów miast).”,

f) w ust. 5 skreśla się wyrazy „(wezwania imienne)”,

g) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. Powołanie do odbycia ćwiczeń wojskowych przeprowadzanych w trybie natychmiastowego stawiennictwa może nastąpić tylko w celu sprawdzenia gotowości mobilizacyjnej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.”,

h) w ust. 6:

— skreśla się wyrazy „wezwań imiennych”,

— po wyrazie „mobilizacyjnych” dodaje się wyrazy „oraz ich przeznaczenie, a także wzory obwieszczeń”;

46) w art. 69 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W razie niestawienia się powołanego do czynnej służby wojskowej bez uzasadnionej przyczyny, kierownik urzędu rejonowego rządowej administracji ogólnej właściwy ze względu na miejsce pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad 2 miesiące, na wniosek wojskowego komendanta uzupełnień, zarządza przymusowe doprowadzenie przez Policję do wskazanej jednostki wojskowej, w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.”;

47) w art. 70 po wyrazach „Obrony Narodowej” dodaje się wyrazy „oraz łączności w porozumieniu z Ministrem-Szefem Urzędu Rady Ministrów”, a wyrazy „wezwań imiennych” skreśla się;

48) art. 71 otrzymuje brzmienie:

„Art. 71. Sposób odbywania czynnej służby wojskowej oraz obowiązki i uprawnienia żołnierzy określa ustawa oraz wydane na jej podstawie rozporządzenia i zarządzenia, a także regulaminy i rozkazy wydane przez Ministra Obrony Narodowej.”;

49) w art. 72:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Żołnierze są obowiązani zachować w tajemnicy wszystkie wiadomości, z którymi zapoznali się bezpośrednio lub w związku z odbywaniem czynnej służby wojskowej, jeżeli wiadomości te stanowią tajemnicę państwową lub służbową.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Od obowiązku zachowania tajemnicy może zwolnić żołnierza w czynnej służbie wojskowej przełożony o uprawnieniach co najmniej dowódcy okręgu wojskowego, a żołnierza zwolnionego z czynnej służby wojskowej — Minister Obrony Narodowej lub organ wojskowy przez niego upoważniony, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej.”;

c) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Żołnierze w czynnej służbie wojskowej są obowiązani uzyskać zezwolenie Ministra Obrony Narodowej lub organu wojskowego przez niego upoważnionego na rozpowszechnianie rezultatów swej działalności naukowej, literackiej, artystycznej lub publicystycznej, zawierających wiadomości stanowiące tajemnicę państwową lub służbową, w trybie określonym przez Ministra Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia.”;

50) art. 73 skreśla się;

51) art. 74 otrzymuje brzmienie:

„Art. 74. 1. W okresie odbywania czynnej służby wojskowej członkostwo żołnierzy w partiach politycznych ulega zawieszeniu.

2. W okresie odbywania czynnej służby wojskowej żołnierze nie mogą brać udziału w działalności ruchów obywatelskich i innych ugrupowań obywateli o charakterze politycznym, ani też prowadzić żadnej działalności politycznej na terenie jednostki (instytucji) wojskowej, w tym rozpowszechniać publikacji dotyczących zagadnień politycznych.

3. Żołnierze w czynnej służbie wojskowej w umundurowaniu oraz odznakach i oznakach wojskowych nie mogą brać udziału w zgromadzeniach o charakterze politycznym.

4. Przepisów ust. 2 i 3 nie stosuje się w przypadku kandydowania żołnierza w czynnej służbie wojskowej do Sejmu, Senatu lub organu samorządu terytorialnego.

5. Żołnierze w czynnej służbie wojskowej nie mogą tworzyć i wstępować do związków zawodowych ani brać udziału w działalności związków zawodowych, których byli członkami w chwili powołania do tej służby,

6. Żołnierze w czynnej służbie wojskowej mogą wstępować do stowarzyszeń i innych organizacji działających poza wojskiem oraz brać udział w działalności stowarzyszeń i innych organizacji, do których należeli w chwili powołania do tej służby, tylko za zezwoleniem przełożonego o uprawnieniach co najmniej dowódcy pułku.

7. Działalność partii politycznych oraz stowarzyszeń i innych organizacji na terenie jednostek (instytucji) wojskowych określają odrębne ustawy, z tym że na terenie jednostek (instytucji) wojskowych nie mogą być tworzone i nie mogą działać środowiskowe stowarzyszenia i inne organizacje zrzeszające żołnierzy w czynnej służbie wojskowej.”;

52) w art. 75 po wyrazach „za granicą” dodaje się wyrazy „w trybie określonym przez Ministra Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia”;

53) w art. 76:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Żołnierze w czynnej służbie wojskowej są obowiązani w czasie wykonywania zadań służbowych nosić umundurowanie oraz odznaki i oznaki wojskowe.”;

b) w ust. 3 wyrazy „i oznaki” zastępuje się wyrazami „oraz odznaki i oznaki”;

c) w ust. 4:

— w pkt 1 wyrazy „oznak i odznak” zastępuje się wyrazami „odznak i oznak”;

— w pkt 2 wyrazy „i oznak” zastępuje się wyrazami „oraz odznak i oznak”;

54) w art. 77:

a) w ust. 1 w pkt 2 po wyrazie „wyekwipowanie” dodaje się wyraz „wojskowe”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Uprawnienia żołnierzy do zakwaterowania, uposażenia, świadczeń odszkodowawczych i emerytalnych oraz zaopatrzenia inwalidzkiego określają odrębne ustawy i akty prawne wydane na ich podstawie.”;

55) w art. 78 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) prawo do bezpłatnego korzystania ze świadczeń zakładów społecznych służby zdrowia — na zasadach oraz w zakresie i trybie określonym przez Ministrów Obrony Narodowej oraz Zdrowia i Opieki Społecznej w drodze rozporządzenia.”;

56) w art. 79:

a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 oraz po wyrazie „wojskowej” dodaje się wyrazy „z zastrzeżeniem ust. 2 i 3”, a po wyrazie „Narodowej” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;

b) dodaje się ust. 2 i 3 w brzmieniu:

„2. Żołnierzom odbywającym zasadniczą, nadterminową i okresową służbę wojskową przysługuje urlop wypoczynkowy w wymiarze i na zasadach określonych przez Ministra Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia.

3. Żołnierzom odbywającym zasadniczą, nadterminową i okresową służbę wojskową udziela się urlopu okolicznościowego na czas trwania ich własnej kampanii wyborczej.”;

57) w art. 81 w ust. 1 po wyrazie „czasowego” dodaje się wyrazy „trwającego ponad dwa miesiące”;

58) art. 82 otrzymuje brzmienie:

„Art. 82. Minister Obrony Narodowej określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb powoływania do czynnej służby wojskowej i zwalniania z tej służby.”;

59) w art. 83 w ust. 2 w tabeli skreśla się wyrazy „generał armii”;

60) w art. 85:

a) w ust. 2 po wyrazie „Narodowej” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;

b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej mianuje na stopień Marszałka Polski oficera posiadającego stopień generała (admirala) za wyjątkowe zasługi dla Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.”;

c) w ust. 7 wyraz „oficerskie” zastępuje się wyrazem „wojskowe”;

61) w art. 88:

a) w ust. 1 skreśla się wyrazy „politycznych lub”;

b) w ust. 4 po wyrazie „określa” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;

62) w art. 91:

a) w ust. 1 wyrazy „dwadzieścia cztery miesiące” zastępuje się wyrazami „osiemnaście miesięcy”;

b) w ust. 3 skreśla się zdanie drugie;

c) w ust. 5:

— po wyrazie „przedłużyć” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;

— wyrazy „dwunastu miesięcy” zastępuje się wyrazami „łącznie jednego miesiąca”;

63) w art. 92 skreśla się ust. 3;

64) art. 93 skreśla się;

65) w art. 94:

a) w ust. 1 skreśla się wyrazy „i 3 oraz art. 93 ust. 1”;

b) w ust. 2 skreśla się wyrazy „przez rejonową komisję poborową” oraz powołanie „(art. 29)”;

66) w art. 97:

a) w ust. 2:

— pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3) konieczności sprawowania przez niego bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny, który nie ukończył szesnastu lat życia lub został zaliczony do I grupy inwalidów,

4) przyjęcia go na naukę do szkoły średniej, policealnej lub wyższej w systemie dziennym.”;

— dodaje się pkt 4a i 4b w brzmieniu:

„4a) konieczności prowadzenia przez niego gospodarstwa rolnego, jeżeli posiada to gospodarstwo na podstawie tytułu prawnego albo jego wstępny pobiera emeryturę lub rentę inwalidzką z powodu prowadzenia tego gospodarstwa, a zarazem prowadzenie gospodarstwa jest uzależnione od jego osobistej pracy; przepis art. 37 ust. 5 stosuje się odpowiednio,

4b) wybrania go do Sejmu, Senatu lub organów samorządu terytorialnego.”;

— w pkt 5 skreśla się wyrazy „chyba że na wniosek właściwego dowódcy nastąpi odroczenie wykonania kary do czasu odbycia przez żołnierza służby”;

b) ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Żołnierz może być zwolniony z zasadniczej służby wojskowej przed jej odbyciem, w razie przyjęcia go na naukę do szkoły średniej albo policealnej lub wyższej, w systemie wieczorowym lub zaocznym, a także w razie uznania go za jedynego żywiciela rodziny w trybie art. 130.

4. Decyzję w sprawie zwolnienia żołnierza z zasadniczej służby wojskowej w przypadkach określonych w ust. 2 i 3 podejmuje właściwy organ wojskowy z urzędu lub na wniosek żołnierza. Decyzję doręcza się żołnierzowi na piśmie wraz z uzasadnieniem.”;

c) dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Od decyzji właściwego organu wojskowego przysługuje żołnierzowi odwołanie do organu wojskowego wyższego stopnia w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji. Decyzja ta może być zmieniona przez organ wojskowy wyższego rzędu również z urzędu, jeżeli została wydana z naruszeniem przepisów prawa.”;

67) art. 98 otrzymuje brzmienie:

„Art. 98. 1. O konieczności sprawowania przez żołnierza bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny oraz osobistego prowadzenia przez niego gospodarstwa rolnego orzeka wójt lub burmistrz (prezydent miasta).

2. Decyzję wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) doręcza się żołnierzowi i właściwemu organowi wojskowemu na piśmie wraz z uzasadnieniem.

3. Od decyzji wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) przysługuje żołnierzowi oraz właściwemu organowi wojskowemu odwołanie do wojewody w terminie czternastu dni od dnia doręczenia decyzji. Decyzja ta może być zmieniona przez wojewodę również z urzędu, jeżeli została wydana z naruszeniem przepisów prawa.

4. Ostateczne decyzje w sprawach, o których mowa w ust. 1, są wiążące dla dowódców jednostek wojskowych.”;

68) dodaje się art. 98a w brzmieniu:

„Art. 98a. 1. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i zasady zwalniania żołnierzy z zasadniczej służby wojskowej przed jej odbyciem, a także szczegółowe zasady i tryb postępowania

oraz właściwość organów wojskowych w tych sprawach.

2. Minister Obrony Narodowej określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady powoływania do odbycia pozostałego okresu zasadniczej służby wojskowej i przenoszenia do rezerwy.”;

3) w art. 99 w ust. 1 dodaje się na końcu wyrazy „w drodze rozporządzenia”;

70) w dziale IV rozdział 4 otrzymuje brzmienie:

„Rozdział 4

Służba wojskowa studentów i absolwentów szkół wyższych

Art. 100. Ilekroć w ustawie jest mowa o „absolwentach szkół wyższych”, rozumie się przez to poborowych, którzy ukończyli ostatni rok nauki przewidziany programem jednolitych studiów magisterskich lub studiów wyższych zawodowych, a jeżeli bezpośrednio po ukończeniu studiów wyższych zawodowych podjęli naukę na uzupełniających studiach magisterskich — także poborowych, którzy ukończyli ostatni rok nauki przewidziany programem tych studiów — choćby studiów nie ukończyli, a studia były prowadzone w systemie dziennym, wieczorowym lub zaocznym.

- Art. 101. 1. Absolwenci szkół wyższych są obowiązani, z zastrzeżeniem art. 104 i 105, do odbycia przeszkolenia wojskowego.
2. Obowiązkowi odbycia przeszkolenia wojskowego podlegają również absolwenci szkół wyższych, którzy ukończyli studia za granicą.
 3. Absolwenci szkół wyższych będący żołnierzami rezerwy mogą odbyć przeszkolenie wojskowe na własną prośbę.
 4. Rada Ministrów może nałożyć, w drodze rozporządzenia, obowiązek odbycia przeszkolenia wojskowego również na absolwentki szkół wyższych posiadające kwalifikacje przydatne do czynnej służby wojskowej. Przepis art. 47 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

- Art. 102. 1. Przeszkolenie wojskowe odbywa się w jednostkach wojskowych w wymiarze do sześciu miesięcy.
2. Poborowych powołuje się do odbycia przeszkolenia wojskowego nie później niż w ciągu osiemnastu miesięcy od dnia, w którym stali się absolwentami szkół wyższych, a jeżeli powołanie w tym terminie nie nastąpiło z przyczyn niezależnych od organów wojskowych albo z powodu złożenia wniosku o skierowanie do odbycia służby zastępczej — w ciągu następnych osiemnastu miesięcy.
 3. W sprawach odroczenia przeszkolenia wojskowego absolwentom szkół wyższych stosuje się odpowiednio art. 36—40 i 44, z zastrzeżeniem ust. 4.
 4. Wojskowy komendant uzupełnień może odroczyć absolwentowi szkoły wyższej, na jego wniosek, odbycie przeszkolenia wojskowego również wtedy, jeżeli bezpośrednio po ukończeniu jednolitych lub uzupełniających studiów magisterskich podjął on naukę na studiach doktoranckich prowa-

dzonych jakoienne. Przepisy art. 40 i ust. 2 stosuje się odpowiednio.

5. Minister Obrony Narodowej określa w drodze rozporządzenia, tryb przeznaczania absolwentów szkół wyższych do odbycia przeszkolenia wojskowego, sposób powoływania na to przeszkolenie, rodzaje i szczegółowy czas trwania tego przeszkolenia oraz sposób jego odbywania i zwalniania.
 6. Koszty związane z odbywaniem przeszkolenia wojskowego przez absolwentów szkół wyższych pokrywa się z budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej.
- Art. 103. 1. Żołnierzy, którzy odbyli przeszkolenie wojskowe, oraz studentów, którzy odbyli zajęcia wojskowe określone w art. 104 ust. 1 przenosi się do rezerwy.
2. W sprawach zwalniania żołnierzy z przeszkolenia wojskowego przed jego odbyciem stosuje się odpowiednio art. 97, 98 i 98a.
- Art. 104. 1. Studenci wyższych szkół morskich są obowiązani do odbycia zajęć wojskowych w czasie trwania studiów. Odbycie tych zajęć jest równoznaczne z odbyciem przeszkolenia wojskowego, o którym mowa w art. 102 ust. 1.
2. Zajęcia wojskowe są obowiązkowym przedmiotem nauki objętym planem studiów, prowadzonym w studium wojskowym będącym jednostką organizacyjną wyższej szkoły morskiej.
 3. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z Ministrem Transportu i Gospodarki Morskiej, określa:
 - 1) w drodze rozporządzenia, tryb przeznaczania studentów wyższych szkół morskich do odbycia zajęć wojskowych oraz czas i sposób ich odbywania,
 - 2) organizację studium wojskowego,
 - 3) programy zajęć wojskowych.
 4. Koszty związane z utworzeniem i działalnością studiów wojskowych pokrywa się z budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej. Rada Ministrów określa szczegółowe zasady i tryb pokrywania tych kosztów.
- Art. 105. 1. Studenci i studentki akademii medycznych są obowiązani do odbycia zajęć z zakresu medycyny katastrof. Zajęcia te są obowiązkowym przedmiotem nauki objętym planem studiów.
2. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, określa czas i sposób odbywania oraz programy zajęć z zakresu medycyny katastrof.
- Art. 106. 1. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może zwolnić absolwentów niektórych szkół wyższych z obowiązku odbycia przeszkolenia wojskowego.
2. Studenci, którzy nie stali się absolwentami szkół wyższych, podlegają obowiązkowi odbycia czynnej służby wojskowej na zasadach ogólnych.

- Art. 106a. 1. Poborowi, o których mowa w art. 101 ust. 1 i art. 104 ust. 1, skierowani do odbycia służby zastępczej, odbywają tę służbę po dniu, w którym stali się absolwentami szkół wyższych.
2. Poborowi, którzy nie zostali skierowani do odbycia służby zastępczej, podlegają powołaniu do odbycia przeszkolenia wojskowego, o którym mowa w art. 102 ust. 1.”;
- 71) w art. 107 skreśla się wyrazy „lub na podstawie przepisów szczególnych”;
- 72) w art. 108:
- a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Do odbycia ćwiczeń wojskowych nie powołuje się żołnierzy rezerwy, którzy:
- 1) prowadzą własną kampanię wyborczą — w czasie jej trwania,
 - 2) zostali wybrani do Sejmu, Senatu lub organów samorządu terytorialnego — w czasie trwania kadencji,
 - 3) odbyli służbę zastępczą.”.
- b) w ust. 3 po kropce dodaje się zdanie: „Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.”;
- 73) art. 109 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 109. 1. Wojskowy komendant uzupełnień zawiadamia zakład pracy zatrudniający żołnierza rezerwy o zamiarze powołania go do odbycia ćwiczeń wojskowych, nie później niż na trzy miesiące przed dniem powołania.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio wobec żołnierzy rezerwy osobiście prowadzących gospodarstwo rolne w warunkach określonych w art. 37 ust. 1 pkt 2 oraz prowadzących jednoosobowo działalność gospodarczą, która została zgłoszona do ewidencji działalności gospodarczej. Przepisy art. 37 ust. 4 i 5 stosuje się odpowiednio.
 3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do ćwiczeń wojskowych odbywanych w trybie natchmiastowego stawianictwa i ćwiczeń trwających do dwudziestu czterech godzin.
 4. Zakład pracy może wystąpić, w terminie 14 dni od daty otrzymania zawiadomienia, do szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego z uzasadnionym wnioskiem o odstąpienie od powołania, o którym mowa w ust. 1, jeżeli powołanie to spowodowałoby zaprzestanie działalności zakładu pracy albo wyrządziłoby mu inną poważną szkodę.
 5. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio do żołnierzy rezerwy określonych w ust. 2.
 6. Szef wojewódzkiego sztabu wojskowego wydaje decyzję, nie później niż na 30 dni przed dniem powołania do odbycia ćwiczeń wojskowych. Decyzja ta jest ostateczna.”;
- 74) dodaje się art. 109a w brzmieniu:
- „Art. 109a. 1. Jeżeli wskutek powołania do odbycia ćwiczeń wojskowych nastąpiły skutki, o których mowa w art. 109 ust. 4, zakład pracy może dochodzić od Skarbu Państwa odszkodowania.
2. Odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje, jeżeli zakład pracy nie wystąpił z wnioskiem określonym w art. 109 ust. 4.
 3. Jeżeli wskutek wystąpienia przez zakład pracy z wnioskiem, o którym mowa w art. 109 ust. 4, zawierającym nieprawdziwe lub znacznie zawyżone dane, organy wojskowe poniosły szkodę, zakład pracy jest obowiązany do jej naprawienia.
 4. Dochodzenie roszczeń, o których mowa w ust. 1 i 3, następuje w trybie postępowania cywilnego.
 5. Przepisy ust. 1—4 stosuje się odpowiednio do żołnierzy rezerwy określonych w art. 109 ust. 2.”;
- 75) w art. 110:
- a) w ust. 1:
- w pkt 1 wyraz „dwunastu” zastępuje się wyrazem „dziewięciu”,
 - w pkt 2 wyraz „osiemnastu” zastępuje się wyrazem „dwunastu”,
 - w pkt 3 wyrazy „dwudziestu czterech” zastępuje się wyrazem „osiemnastu”,
- b) w ust. 2 wyrazy „Ćwiczeń wojskowych odbytych” zastępuje się wyrazami „Ćwiczenia wojskowe odbyte” oraz skreśla się wyraz „nie”;
- 76) w art. 111:
- a) w ust. 1 wyrazy „dziewięćdziesięciu dni łącznie” zastępuje się wyrazami „łącznie dziewięćdziesięciu dni”,
- b) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
- „1a. Powołanie do odbycia ćwiczeń wojskowych może nastąpić najwyżej raz w roku, a ćwiczeń trwających do dwudziestu czterech godzin — nie więcej niż trzy razy w roku.”;
- c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. W przypadkach gdy wymaga tego konieczność zapewnienia obrony lub bezpieczeństwa Państwa, Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może przedłużyć czas trwania ćwiczeń wojskowych o okres nie przekraczający łącznie trzydziestu dni w ciągu roku.”;
- 77) art. 112 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 112. Przepisów art. 110 i 111 nie stosuje się do ćwiczeń wojskowych związanych z udziałem w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków.”;
- 78) w art. 113 wyrazy „w zależności od potrzeb obrony” zastępuje się wyrazami „w drodze rozporządzenia”;
- 79) w art. 114:
- a) w ust. 1 skreśla się wyrazy „w ilościach określanych corocznie przez Radę Ministrów”,
- b) w ust. 2 wyrazy „dwudziestu czterech” zastępuje się wyrazem „dwunastu”,
- c) skreśla się ust. 3,
- d) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:
- „5. Szczegółowe prawa i obowiązki żołnierzy pełniących okresową służbę wojskową określa Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.”;
- 80) w art. 116 wyrazy „(art. 67 pkt 1)” zastępuje się wyrazami „w chwili ogłoszenia mobilizacji i wybuchu wojny”;

- 81) w art. 117 w ust. 1 i 2 wyraz „dziedzinach” zastępuje się wyrazem „jednostkach”;
- 82) w art. 120 po wyrazie „Odroczenia” dodaje się wyraz „czynnej”;
- 83) art. 121 otrzymuje brzmienie:
 „Art. 121. 1. Nie powołuje się do czynnej służby wojskowej osób, które ze względu na posiadane kwalifikacje lub zajmowane stanowiska pracy są niezbędne dla zapewnienia obrony lub bezpieczeństwa Państwa.
 2. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, kategorie osób, o których mowa w ust. 1, a także zasady i tryb ich reklamowania od obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej.”;
- 84) w art. 123:
 a) w ust. 1 i 2 użyte w różnych przypadkach wyrazy „powołanie pracownika” zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami „dzień doręczenia pracownikowi karty powołania”;
 b) w ust. 3 w zdaniu pierwszym skreśla się wyrazy „i na okres wstępny”, a w zdaniu drugim skreśla się wyrazy „lub okresu wstępnego”;
 c) w ust. 6 w zdaniu pierwszym wyrazy „lub w razie” zastępuje się wyrazami „oraz w razie ogłoszenia upadłości lub”;
- 85) art. 124 otrzymuje brzmienie:
 „Art. 124. 1. Na wniosek pracownika, któremu doręczono kartę powołania do czynnej służby wojskowej, zakład pracy jest obowiązany udzielić mu zwolnienia od pracy bez zachowania prawa do wynagrodzenia:
 1) na dwa dni, jeżeli pracownikowi doręczono kartę powołania do zasadniczej lub okresowej służby wojskowej,
 2) na jeden dzień, jeżeli pracownikowi doręczono kartę powołania do odbycia ćwiczeń wojskowych trwających powyżej trzydziestu dni.
 2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli doręczona karta powołania zobowiązuje do natychmiastowego stawiennictwa.
 3. Na wniosek pracownika, który odbył ćwiczenia wojskowe trwające powyżej trzydziestu dni, zakład pracy jest obowiązany udzielić mu zwolnienia od pracy po odbyciu tych ćwiczeń na jeden dzień, bez zachowania prawa do wynagrodzenia.
 4. W przypadkach określonych w ust. 1 i 3 zakład pracy może — na własny koszt — wypłacić pracownikowi wynagrodzenie za czas zwolnienia od pracy.”;
- 86) w art. 125:
 a) ust. 1—3 otrzymują brzmienie:
 „1. Pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od dnia zwolnienia z czynnej służby wojskowej podjął pracę w zakładzie pracy, w którym był zatrudniony w dniu powołania do tej służby, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w tym zakładzie w zakresie wszystkich uprawnień wynikających ze stosunku pracy.
 2. Pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od dnia zwolnienia z czynnej służby wojskowej podjął pracę po raz pierwszy lub w innym zakładzie pracy niż ten, w którym był zatrudniony w dniu powołania do tej służby, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia wymaganego do nabywania lub zachowania uprawnień wynikających ze stosunku pracy, z wyjątkiem uprawnień przysługujących wyłącznie pracownikom zakładu pracy, w którym podjął pracę.
 3. Pracownikowi, który podjął pracę po upływie trzydziestu dni od dnia zwolnienia z czynnej służby wojskowej, czas odbywania tej służby wlicza się do okresu zatrudnienia, od którego zależą tylko uprawnienia w zakresie wymiaru urlopu wypoczynkowego i wysokości odprawy pośmiertnej, a także uprawnienia emerytalno-rentowe.”;
- b) w ust. 4 skreśla się wyrazy „lub wystąpić z wnioskiem o skierowanie do pracy”;
- c) dodaje się ust. 6 w brzmieniu:
 „6. Przepisy ust. 1—3 nie naruszają uprawnień bezrobotnych, określonych w odrębnych przepisach.”;
- 87) dodaje się art. 125a w brzmieniu:
 „Art. 125a. 1. Żołnierze rezerwy, którzy w ciągu trzydziestu dni od dnia zwolnienia z czynnej służby wojskowej, z zastrzeżeniem art. 125 ust. 4, nie mogą podjąć pracy wskutek ogłoszenia upadłości lub likwidacji zakładu pracy, w którym byli zatrudnieni w dniu powołania do tej służby, albo rozwiązania z nimi stosunku pracy z przyczyn dotyczących tego zakładu, a także którzy z innych przyczyn poszukują pracy — korzystają z pierwszeństwa w zakresie pośrednictwa pracy.
 2. Minister Pracy i Polityki Socjalnej w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej określa w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady prowadzenia pośrednictwa pracy w stosunku do żołnierzy rezerwy, o których mowa w ust. 1.”;
- 88) w art. 126:
 a) w ust. 1 wyrazy „zasadniczej lub okresowej” zastępuje się wyrazem „czynnej” oraz wyrazy „zaszeregowania osobistego” zastępuje się wyrazem „wynagrodzenia”;
 b) w ust. 2 po wyrazie „podczas” dodaje się wyrazy „odbywania czynnej” oraz skreśla się wyrazy „lub organ nadrzędny nad tym zakładem”;
- 89) w art. 127 skreśla się zdanie drugie;
- 90) dodaje się art. 127a w brzmieniu:
 „Art. 127a. 1. Zakład pracy udziela pracownikowi powołanemu do odbycia ćwiczeń wojskowych urlopu bezpłatnego na okres trwania tych ćwiczeń, z wyjątkiem ćwiczeń trwających do dwudziestu czterech godzin, odbywanych w czasie lub w dniu wolnym od pracy.
 2. W czasie trwania urlopu bezpłatnego, o którym mowa w ust. 1, pracownik zachowuje wszystkie uprawnienia wynikające ze stosunku pracy, z wyjątkiem prawa do wynagrodzenia.”;
- 91) w art. 128 skreśla się ust. 2—5 oraz oznaczenie ust. 1;

92) w art. 129:

- a) w ust. 1 wyrazy „lub w razie” zastępuje się wyrazami „oraz w razie ogłoszenia upadłości lub”;
- b) skreśla się ust. 2 oraz oznaczenie ust. 1;

93) art. 130 i 131 otrzymują brzmienie:

- „Art. 130. 1. Poborowych, którym doręczono kartę powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej, oraz żołnierzy odbywających tę służbę, z wyjątkiem żołnierzy pełniących ją nadterminowo, mających na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny, wójt lub burmistrz (prezydent miasta) uznaje — na ich wniosek lub uprawnionego członka rodziny — za jedynego żywiciela rodziny.
2. Członkami rodziny pozostającymi na wyłącznym utrzymaniu poborowego (żołnierza) są małżonkowie, dzieci, rodzice oraz inne osoby, jeżeli poborowego (żołnierza) obciąża obowiązek alimentacyjny względem tych osób, a uzyskiwany przez nie dochód z jakiegokolwiek tytułu jest niższy od najniższego wynagrodzenia pracowników za pełny miesięczny wymiar czasu pracy, określonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie Kodeksu pracy, oraz spełniają oni warunki szczegółowe ustalone przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia.
3. Decyzję wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) doręcza się osobie, która wniosła podanie, wraz z uzasadnieniem.
4. Od decyzji wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) przysługuje osobie, która wniosła podanie, odwołanie do wojewody w terminie czternastu dni od dnia doręczenia decyzji. Decyzja może być zmieniona przez wojewodę również z urzędu, jeżeli została wydana z naruszeniem przepisów prawa.
- Art. 131. 1. Członkom rodziny żołnierza, ze względu na których został on uznany za jedynego żywiciela rodziny, przysługują zasiłki na utrzymanie tych osób.
2. Zasiłek na utrzymanie rodziny przysługuje od dnia wniesienia podania, o którym mowa w art. 130 ust. 1, nie wcześniej jednak niż od dnia stawienia się do zasadniczej służby wojskowej, do dnia zwolnienia z tej służby.
3. Zasiłek na utrzymanie rodziny wynosi dla jednego uprawnionego członka rodziny 100% kwoty najniższego wynagrodzenia pracowników za pełny miesięczny wymiar czasu pracy, określonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie Kodeksu pracy, z zastrzeżeniem przepisów ust. 4—6.
4. Jeżeli do zasiłku na utrzymanie rodziny jest uprawniony więcej niż jeden członek rodziny i członkowie ci prowadzą wspólne gospodarstwo domowe, zasiłek wynosi dla pierwszej osoby 100%, a dla każdej następnej — 75% kwoty określonej w ust. 3.
5. Jeżeli członek rodziny uprawniony do zasiłku na utrzymanie rodziny uzyskuje dochód, o którym mowa w art. 130 ust. 2,

przysługujący mu zasiłek zmniejsza się o kwotę uzyskiwanego dochodu. Za dochód nie uważa się zasiłku (dodatku) rodzinnego, pielęgnacyjnego i dla sierot zupełnych.

6. Jeżeli wobec członka rodziny uprawnionego do zasiłku na utrzymanie rodziny zostały określone świadczenia alimentacyjne w prawomocnym orzeczeniu sądu lub umowie, zasiłek wypłaca się w wysokości tych świadczeń, nie wyższej jednak niż kwota przysługującego zasiłku.
7. Osoby, które świadomie podały nieprawdziwe dane w celu uzyskania nienależnego zasiłku lub uzyskania zasiłku w wyższej wysokości albo nie zawiadomiły o okolicznościach powodujących zmianę jego wysokości lub wygaśnięcie, są obowiązane do zwrotu pobranego zasiłku lub jego części.
8. Zasiłki na utrzymanie rodziny przyznają i wypłacają wójtowie lub burmistrzowie (prezydenci miast). Przepisy art. 130 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.
9. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady i tryb przyznawania i wypłacania zasiłków na utrzymanie rodziny oraz może określić przypadki, w których następuje zwiększenie wysokości zasiłków, i kwotę tego zwiększenia.”;

94) w art. 132 w ust. 2 wyrazy „udzielania świadczeń oraz okresy czasu” zastępuje się wyrazami „ich udzielania oraz przypadki i czas”;

95) w art. 133:

- a) w ust. 1 dodaje się na końcu wyrazy „z zastrzeżeniem przepisu ust. 1a”;
- b) w ust. 1 i 2 wyraz „mieszkań” zastępuje się wyrazami „lokalii mieszkalnych”;
- c) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
„1a. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli żołnierz nie został uznany za jedynego żywiciela rodziny i zwłoka z zapłatą należności z tytułu zajmowania lokalu mieszkalnego wynosi co najmniej dwa pełne okresy płatności.”;

96) w art. 134:

- a) we wstępie do ust. 1 wyrazy „zasadniczej służby wojskowej” zastępuje się wyrazami „czynnej służby wojskowej, z wyjątkiem nadterminowej zasadniczej służby wojskowej i okresowej służby wojskowej”;
- b) w ust. 1 w pkt 1 dodaje się lit. d) w brzmieniu:
„d) należności z tytułu zajmowania lokalu mieszkalnego na podstawie umowy cywilnoprawnej w formie ryczałtu, którego wysokość określa Rada Ministrów w drodze rozporządzenia,”
- c) w ust. 1 w pkt 2:
— lit. b) otrzymuje brzmienie:
„b) kredytu lub pożyczki udzielonych przez banki lub instytucje uprawnione do udzielania kredytów lub pożyczek, chyba że strony w umowie postanowiły inaczej”;
- skreśla się lit. c);
- d) w ust. 3 wyraz „uznanych” zastępuje się wyrazami „jeżeli ze względu na nie żołnierze zostali uznani”;
- e) w ust. 4:
— w pkt 1 skreśla się wyrazy „i pkt 2 lit. c)”;

- w pkt 2 skreśla się wyrazy „lit. a) i b)” oraz po wyrazie „do” dodaje się wyraz „czynnej”;
- f) dodaje się ust. 5 i 6 w brzmieniu:
- „5. Przepisów ust. 1, 2 i 4 nie stosuje się do żołnierzy samotnych odbywających ćwiczenia wojskowe trwające poniżej trzydziestu dni.
6. Należności i opłaty, o których mowa w ust. 1 pkt 1, wypłacają wójtowie lub burmistrzowie (prezydenci miast).”;
- 97) art. 135 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 135. 1. Zasiłki, należności i opłaty, o których mowa w art. 131 ust. 8 i art. 134 ust. 6, pokrywa się z budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej.
2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa:
- a) szczegółowe zasady i tryb pokrywania należności i opłat, o których mowa w art. 134 ust. 1 pkt 1,
- b) tryb zwrotu organom samorządu terytorialnego wydatków poniesionych na cele wymienione w ust. 1,
- c) szczegółowe zasady i tryb zawieszania spłat pożyczek i kredytów, o których mowa w art. 134 ust. 1 pkt 2.”;
- 98) w art. 136 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) prawo do bezpłatnego korzystania ze świadczeń zakładów społecznych służby zdrowia — na zasadach, w zakresie i trybie oraz przez osoby określone przez Ministrów Obrony Narodowej oraz Zdrowia i Opieki Społecznej w drodze rozporządzenia.”;
- 99) art. 137 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 137. Przepisy art. 123—135 stosuje się odpowiednio do absolwentów szkół wyższych odbywających przeszkolenie wojskowe oraz członków ich rodzin.”;
- 100) w art. 138 w ust. 1 powołanie „art. 124 ust. 1 i 2, art. 125, 126, art. 128 ust. 1” zastępuje się powołaniem „art. 124 ust. 1, 2, 4 i 5, art. 125, art. 126, art. 127a, art. 128”;
- 101) w art. 139:
- a) skreśla się ust. 1,
- b) w ust. 2:
- po wyrazach „Rada Ministrów” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”,
- skreśla się wyrazy „jak również podwyższać określone w ustawie kwoty przysługujących świadczeń pieniężnych”,
- skreśla się oznaczenie ust. 2;
- 102) w art. 141 w ust. 3:
- a) w zdaniu pierwszym wyrazy „naczelnicy gmin zastępuje się wyrazami „kierownicy urzędów rejonowych rządowej administracji ogólnej, wójtowie lub burmistrzowie (prezydenci miast)”
- b) zdanie drugie skreśla się;
- 103) w art. 142:
- a) w ust. 1 w pkt 1 lit. b) skreśla się wyrazy „i szkolenia obronnego studentek szkół wyższych”,
- b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:
- „5. Rada Ministrów może określić stanowiska w urzędach organów administracji państwowej i innych organów państwowych, instytucjach państwowych, urzędach organów samorządu terytorialnego oraz podmiotach gospodarczych i innych jednostkach organizacyjnych uznawane za równorzędne z odbywaniem służby w obronie cywilnej.”;
- 104) w art. 143 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) zadania obrony cywilnej oraz obowiązki i uprawnienia organów administracji państwowej oraz innych organów i instytucji państwowych, organów samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych i innych jednostek organizacyjnych, a także organizacji społecznych.”;
- 105) w art. 146:
- a) w ust. 2 wyrazy „lub terenowy organ administracji państwowej o właściwości ogólnej stopnia podstawowego” zastępuje się wyrazami „albo wójt lub burmistrz (prezydent miasta)”;
- b) w ust. 5:
- we wstępie wyraz „ustala” zastępuje się wyrazem „określa”,
- skreśla się pkt 1 i oznaczenie pkt 2;
- 106) w art. 147:
- a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Dniem powołania do zasadniczej służby w obronie cywilnej jest określony w karcie powołania dzień stawienia się do tej służby.”;
- b) w ust. 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się wyrazy „przepis art. 69 ust. 2 stosuje się odpowiednio”;
- 107) w art. 148:
- a) w ust. 1 wyrazy „dwadzieścia cztery miesiące” zastępuje się wyrazami „osiemnaście miesięcy”,
- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Zasadnicza służba w obronie cywilnej może być odbywana także w kilku okresach w ciągu trzech lat, w łącznym wymiarze osiemnastu miesięcy. Podział służby na okresy ustala Szef Obrony Cywilnej Kraju.”;
- 108) w art. 150 w ust. 1 skreśla się wyrazy „nie więcej jednak niż o dwanaście miesięcy”;
- 109) w art. 151 ust. 5 otrzymuje brzmienie:
- „5. W przypadkach gdy wymaga tego konieczność zapewnienia obrony Państwa, Rada Ministrów w drodze rozporządzenia może przedłużyć czas trwania ćwiczeń, o których mowa w ust. 1, o okres nie przekraczający łącznie piętnastu dni oraz zarządzić przeprowadzenie tych ćwiczeń w czasie pracy.”;
- 110) art. 152 skreśla się;
- 111) w art. 153:
- a) w ust. 2 wyrazy „Komitet Obrony Kraju” zastępuje się wyrazami „Rada Ministrów”,
- b) w ust. 3 wyrazy „właściwego ministra lub wojewody” zastępuje się wyrazami „organu tworzącego formację obrony cywilnej”;
- 112) w art. 154 skreśla się ust. 2 i oznaczenie ust. 1;
- 113) art. 154a otrzymuje brzmienie:
- „Art. 154a. Do junaków odbywających zasadniczą służbę w obronie cywilnej stosuje się odpowiednio przepisy art. 74.”;
- 114) w art. 157 w ust. 1 skreśla się pkt 7 i 9;
- 115) w art. 159:
- a) skreśla się ust. 1, 3 i 4,
- b) w ust. 2 skreśla się w zdaniu pierwszym wyraz „również” oraz oznaczenie ust. 2;

- 116) art. 160 otrzymuje brzmienie:
„Art. 160. Do osób odbywających służbę w obronie cywilnej stosuje się odpowiednio przepisy art. 72.”;
- 117) w art. 161:
a) w ust. 1 skreśla się wyraz „specjalnych” oraz wyraz „wprowadzone” zastępuje się wyrazami „ustanowione dla tych osób”,
b) skreśla się ust. 3;
- 118) w art. 162 w ust. 1 i 3 po wyrazach „Radę Ministrów” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;
- 119) w art. 163:
a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Do pracowników odbywających przeszkolenie na obozie szkoleniowym lub ćwiczenia w obronie cywilnej stosuje się odpowiednio zasady wynagradzania żołnierzy rezerwy odbywających ćwiczenia wojskowe.”,
b) skreśla się ust. 2;
- 120) art. 164 otrzymuje brzmienie:
„Art. 164. 1. Osobom odbywającym służbę w obronie cywilnej, które zachorowały lub doznały uszczerbku na zdrowiu podczas lub w związku z odbywaniem tej służby albo w bezpośredniej drodze do miejsca jej odbywania lub w drodze powrotnej — przysługuje prawo do bezpłatnego korzystania ze świadczeń zakładów społecznych służby zdrowia.
2. Ministrowie Obrony Narodowej oraz Zdrowia i Opieki Społecznej określają, w drodze rozporządzenia, zasady korzystania ze świadczeń przewidzianych w ust. 1 oraz zakres i tryb ich udzielania.”;
- 121) w art. 167 w ust. 1 powołane przepisy zastępuje się powołaniem przepisów „art. 78 pkt 2, art. 123, art. 124 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 4, art. 125, art. 125a, art. 126, art. 127a, art. 128, art. 129, art. 131, art. 132—135 i art. 139”;
- 122) w art. 168:
a) w pkt 1 skreśla się wyrazy „obowiązki i uprawnienia osób odbywających tę służbę” oraz wyrazy „jak również regulamin służby w oddziale dyscyplinarnym”,
b) w pkt 3 lit. a) otrzymuje brzmienie:
„a) wzory oznak oraz sposób noszenia tych oznak i umundurowania.”;
- 123) w dziale V tytuł rozdziału 3 otrzymuje brzmienie:
„Przysposobienie obronne młodzieży szkolnej”;
- 124) w art. 169:
a) w ust. 1 w zdaniu pierwszym skreśla się wyrazy „w określonym zakresie” oraz skreśla się zdanie drugie,
b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. Minister Edukacji Narodowej w porozumieniu z Szefem Obrony Cywilnej Kraju określa rodzaje szkół, których uczniowie podlegają obowiązkowi, o którym mowa w ust. 1.”;
- 125) skreśla się art. 170 i 171;
- 126) art. 172 otrzymuje brzmienie:
„Art. 172. Minister Edukacji Narodowej, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej,
- określa programy przysposobienia obronnego oraz organizację jego odbywania.”
- 127) w art. 173:
a) w ust. 1 wyrazy „Wszystkie osoby” zastępuje się wyrazami „Osoby posiadające obywatelstwo polskie”,
b) w ust. 4 po wyrazach „klęsk żywiołowych i” dodaje się wyrazy „zagrożeń środowiska oraz”
- 128) w art. 174:
a) w ust. 1:
— w pkt 2 skreśla się wyrazy „ułamne lub”,
— skreśla się pkt 7,
— w pkt 9 wyrazy „Milicji Obywatelskiej” zastępuje się wyrazami „Urzędu Ochrony Państwa, Policji, Straży Granicznej”,
b) w ust. 3 wyrazy „pkt 6—8” zastępuje się wyrazami „pkt 6 i 8”;
- 129) w art. 175:
a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Osobom wykonującym obowiązek szkolenia ludności w zakresie powszechnej samoobrony, które zachorowały lub doznały uszczerbku na zdrowiu podczas lub w związku z wykonywaniem tego obowiązku albo w bezpośredniej drodze do miejsca jego wykonywania lub w drodze powrotnej — przysługuje prawo do bezpłatnego korzystania ze świadczeń zakładów społecznych służby zdrowia.”,
b) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
„1a. Ministrowie Obrony Narodowej oraz Zdrowia i Opieki Społecznej określają, w drodze rozporządzenia, zasady korzystania ze świadczeń przewidzianych w ust. 1 oraz zakres i tryb ich udzielania.”,
c) w ust. 2 wyrazy „określonym przepisami o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych dla osób nie będących pracownikami” zastępuje się wyrazami „przewidzianym dla pracowników w przepisach o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, z tym że prawo do świadczeń ustala i świadczenia wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych”;
- 130) w art. 176:
a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1,
b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
„2. Ćwiczenia praktyczne w zakresie powszechnej samoobrony zarządza Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określając każdorazowo kategorie osób zobowiązane do udziału w tych ćwiczeniach, obszar, na którym będą one przeprowadzane, oraz ich zakres.”;
- 131) w art. 177 w ust. 1 wyrazy „Ludność może być zobowiązana” zastępuje się wyrazami „Osoby posiadające obywatelstwo polskie mogą być zobowiązane”;
- 132) w art. 178:
a) we wstępie do ust. 1 wyrazy „ludność może być zobowiązana” zastępuje się wyrazami „osoby posiadające obywatelstwo polskie mogą być zobowiązane”,
b) w ust. 1 w pkt 1 wyraz „domu” zastępuje się wyrazem „budynku”,
c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Obowiązki określone w ust. 1 nakładają wójtowie lub burmistrzowie (prezydenci miast) na podstawie decyzji Rady Ministrów.”;

d) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Rada Ministrów określa w drodze rozporządzenia zasady i tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 2.”;

133) art 179 skreśla się;

134) w tytule działu VI wyraz „dziedzinach” zastępuje się wyrazem „jednostkach”;

135) art. 180—191 otrzymują brzmienie:

„Art. 180. 1. W razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny Rada Ministrów może objąć militaryzacją jednostki organizacyjne, które wykonują zadania szczególnie ważne dla obronności lub bezpieczeństwa Państwa, a także jednostki organizacyjne specjalnie tworzone do wykonywania takich zadań.

2. Rada Ministrów określa istniejące i specjalnie tworzone jednostki organizacyjne, które przewiduje się objąć militaryzacją (jednostki przewidziane do militaryzacji), oraz jednostki organizacyjne stanowiące bazę formowania specjalnie tworzonych jednostek zmilitaryzowanych, a także limity osób, które przewiduje się powołać do służby w jednostkach zmilitaryzowanych.

3. Jednostkami organizacyjnymi, o których mowa w ust. 1 i 2, mogą być państwowe jednostki organizacyjne oraz podmioty gospodarcze, w których Skarb Państwa posiada co najmniej 50% udziałów.

Art. 181. 1. Osobom, które przewiduje się powołać do służby w jednostkach zmilitaryzowanych, mogą być nadawane w czasie pokoju przydziały organizacyjno-mobilizacyjne do tych jednostek. Przydziały nadaje się również po objęciu militaryzacją ustalonych jednostek organizacyjnych.

2. W czasie pokoju przydziały organizacyjno-mobilizacyjne mogą być nadawane mężczyznom, którzy nie ukończyli sześćdziesięciu lat życia, i kobietom, które nie ukończyły pięćdziesięciu lat życia. Po objęciu militaryzacją ustalonych jednostek organizacyjnych przydziały do tych jednostek nadaje się również osobom, które nie osiągnęły wieku określonego w odpowiednich przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym.

3. W stosunku do osób nie zatrudnionych w istniejących jednostkach przewidzianych do militaryzacji albo w jednostkach organizacyjnych stanowiących bazę formowania specjalnie tworzonych jednostek zmilitaryzowanych nadanie przydziału organizacyjno-mobilizacyjnego do tych jednostek może nastąpić wyłącznie za zgodą tych osób.

4. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może określać kategorie osób zatrudnionych w jednostkach zmilitaryzowanych, którym nie nadaje się przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych do tych jednostek.

5. Przydziały organizacyjno-mobilizacyjne nadają:

1) kierownicy istniejących jednostek przewidzianych do militaryzacji oraz jednostek organizacyjnych stanowiących bazę formowania specjalnie tworzonych jednostek przewidzianych do militaryzacji, a także kierownicy jednostek zmilitaryzowanych — osobom zatrudnionym w tych jednostkach, w formie zbiorowej listy imiennej, z tym że osobom będącym żołnierzami rezerwy przydziały nadaje się w uzgodnieniu z wojskowym komendantem uzupełnień, właściwym ze względu na miejsce pobytu stałego (zamieszkania) osoby, której ma być nadany przydział,

2) wojskowi komendanci uzupełnień właściwi ze względu na miejsce pobytu stałego (zamieszkania) — pozostałym osobom, w formie kart przydziału, na wniosek kierownika jednostki przewidzianej do militaryzacji.

6. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, zasady i tryb postępowania w sprawach związanych z nadawaniem przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych.

Art. 182. 1. Osoby, którym nadano przydziały organizacyjno-mobilizacyjne, są obowiązane do odbywania ćwiczeń w jednostkach przewidzianych do militaryzacji w czasie wolnym od pracy w wymiarze do piętnastu dni w roku, w tym nie więcej niż pięć dni ustawowo wolnych od pracy, z zastrzeżeniem przepisu ust. 2. Przepisy art. 151 ust. 3—5 stosuje się odpowiednio.

2. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, jednostki przewidziane do militaryzacji, do których osoby posiadające przydziały organizacyjno-mobilizacyjne mogą być powoływane do odbywania ćwiczeń w wymiarze przewidzianym w art. 111.

3. Rada Ministrów określa corocznie liczbę osób powoływanych w roku kalendarzowym do odbycia ćwiczeń w jednostkach przewidzianych do militaryzacji.

4. Przeprowadzenie ćwiczeń w jednostkach przewidzianych do militaryzacji zarządza Prezes Rady Ministrów.

5. Powołanie do odbycia ćwiczeń w jednostkach przewidzianych do militaryzacji następuje:

1) w stosunku do osób zatrudnionych w istniejących jednostkach przewidzianych do militaryzacji oraz jednostkach stanowiących bazę formowania specjalnie tworzonych jednostek przewidzianych do militaryzacji — w formie zbiorowych list imiennych sporządzanych przez kierowników tych jednostek,

- 2) w stosunku do pozostałych osób — w formie wezwania wystawionego przez wojskowego komendanta uzupełnień właściwego ze względu na miejsce pobytu stałego tych osób, na wniosek kierownika jednostki przewidzianej do militaryzacji.
6. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, zasady i tryb postępowania w sprawach związanych z powoływaniem do odbycia ćwiczeń w jednostkach przewidzianych do militaryzacji.
- Art. 183.** 1. Do osób odbywających ćwiczenia w jednostkach przewidzianych do militaryzacji stosuje się ogólnie obowiązujące przepisy prawa pracy oraz przepisy szczególne, jeżeli obowiązują w tych jednostkach, w zakresie i na zasadach określonych przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia.
2. Osobom odbywającym ćwiczenia w jednostkach przewidzianych do militaryzacji nie zatrudnionym w tych jednostkach przysługują uprawnienia żołnierzy rezerwy odbywających ćwiczenia wojskowe.
3. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, zasady wynagradzania osób odbywających ćwiczenia w jednostkach przewidzianych do militaryzacji.
- Art. 184.** Rada Ministrów określa:
- 1) zadania związane z przygotowaniem ustalonych jednostek organizacyjnych do objęcia ich militaryzacją oraz organy zobowiązane do ich realizacji,
- 2) zasady wyposażania jednostek przewidzianych do militaryzacji i jednostek zmilitaryzowanych w środki transportowe, maszyny i urządzenia oraz w sprzęt wojskowy,
- 3) zasady przeprowadzania kontroli stanu przygotowania ustalonych jednostek organizacyjnych do objęcia ich militaryzacją oraz organy właściwe w tych sprawach.
- Art. 185.** 1. Z dniem objęcia militaryzacją ustalonych jednostek organizacyjnych jednostki te stają się jednostkami zmilitaryzowanymi, a osoby, którym nadano przydziały organizacyjno-mobilizacyjne do tych jednostek, są osobami pełniącymi służbę w jednostce zmilitaryzowanej.
2. Po objęciu militaryzacją ustalonych jednostek organizacyjnych, do służby w tych jednostkach mogą być powoływane, w drodze nadania przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych, również inne osoby niż określone w ust. 1, jeżeli posiadają kwalifikacje przydatne do tej służby.
- Art. 186.** 1. Kierownik jednostki zmilitaryzowanej zwalnia ze służby w tej jednostce:
- 1) osoby, które osiągnęły wiek określony w odpowiednich przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym,
- 2) osoby, które utraciły zdolność do wykonywania zawodu.
2. Kierownik jednostki zmilitaryzowanej może zwolnić ze służby w tej jednostce inne osoby niż określone w ust. 1, jeżeli wykonują one czynności nie związane bezpośrednio z przedmiotem działania tej jednostki.
3. Osoby zwolnione ze służby w jednostce zmilitaryzowanej oraz osoby, które nie zostały powołane do tej służby, pozostają pracownikami jednostki zmilitaryzowanej.
- Art. 187.** 1. Osoby pełniące służbę w jednostce zmilitaryzowanej nie mogą rozwiązać stosunku pracy z tą jednostką.
2. Rozwiązanie stosunku pracy z osobą pełniącą służbę w jednostce zmilitaryzowanej może nastąpić tylko po uprzednim zwolnieniu tej osoby ze służby.
- Art. 188.** 1. Dotychczasowy stosunek pracy osób pełniących służbę w jednostkach zmilitaryzowanych ulega zawieszeniu z dniem powołania ich do tej służby; jednocześnie powstaje z mocy prawa stosunek służbowy militaryzacji, uregulowany przepisami niniejszego działu.
2. Do osób pełniących służbę w jednostkach zmilitaryzowanych stosuje się ogólnie obowiązujące przepisy prawa pracy oraz przepisy szczególne, jeżeli obowiązują w tych jednostkach, ze zmianami i uzupełnieniami wynikającymi z przepisów niniejszego działu.
3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia:
- 1) określa zakres i zasady stosowania ogólnie obowiązujących przepisów prawa pracy i przepisów szczególnych w jednostkach zmilitaryzowanych,
- 2) może określać szczegółowe zasady pełnienia służby w jednostkach zmilitaryzowanych oraz prawa i obowiązki osób pełniących tę służbę;
- 3) może przyznać osobom pełniącym służbę w jednostkach zmilitaryzowanych oraz członkom ich rodzin szczególne uprawnienia lub ulgi, określając zasady i warunki korzystania z nich.
4. Stosunek służbowy militaryzacji, o którym mowa w ust. 1, oraz jego skutki prawne wygasają z mocy prawa z dniem zwolnienia ze służby w jednostce zmilitaryzowanej.
5. Okres pełnienia służby w jednostce zmilitaryzowanej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakresie wszystkich uprawnień wynikających ze stosunku pracy.
- Art. 189.** 1. Osoby pełniące służbę w jednostce zmilitaryzowanej są obowiązane do wykonywania poleceń przełożonych, wydanych w sprawach służbowych.

2. Osoby pełniące służbę w jednostce zmilitaryzowanej mogą być wyznaczone przez kierownika jednostki na inne stanowiska pracy niż zajmowały w dniu powołania do tej służby.
3. Wyznaczenie na niższe stanowisko pracy może nastąpić tylko:
- 1) w razie naruszenia dyscypliny służby w jednostce zmilitaryzowanej,
 - 2) ze względu na potrzeby organizacyjne jednostki zmilitaryzowanej,
 - 3) na wniosek osoby zainteresowanej.
4. Osoby pełniące służbę w jednostce zmilitaryzowanej mogą być przenoszone do innej jednostki. Przeniesienie następuje w drodze nadania przydziału organizacyjno-mobilizacyjnego.
5. Jeżeli przeniesienie, o którym mowa w ust. 4, miałoby nastąpić do jednostki zmilitaryzowanej mającej siedzibę w innej miejscowości, przepisu ust. 4 nie stosuje się do:
- 1) kobiet w ciąży i w okresie sześciu miesięcy po odbyciu porodu,
 - 2) osób zaliczonych do jednej z grup inwalidów,
 - 3) osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat szesnastu albo nad osobami wspólnie zamieszkałymi, zaliczonymi do I grupy inwalidów lub obłożnie chorymi, jeżeli opieki tej nie można powierzyć innej osobie.
- Art. 190.** 1. Wynagrodzenie osób pełniących służbę w jednostce zmilitaryzowanej nie może być niższe od otrzymywanego w dniu powołania do tej służby.
2. W wypadkach, o których mowa w art. 183 ust. 2 i 3, wynagrodzenie osoby wyznaczonej na inne stanowisko pracy lub przeniesionej do innej jednostki zmilitaryzowanej nie może być niższe od dotychczas otrzymywanego.
3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa zasady wynagradzania osób pełniących służbę w jednostkach zmilitaryzowanych.
- Art. 191.** 1. Służba w jednostkach zmilitaryzowanych jest wykonywana w wymiarze i rozkładzie czasu określonym w ogólnie obowiązujących przepisach prawa pracy.
2. Minister (wojewoda), któremu podlega jednostka zmilitaryzowana, może ustalać inny niż określony w ust. 1 wymiar i rozkład czasu służby, z zachowaniem prawa do wypoczynku.
3. Czas służby ustalony przez właściwe organy na podstawie ust. 2 nie może naruszać ogólnie obowiązujących przepisów prawa pracy dotyczących ochrony pracy kobiet i zatrudniania młodocianych, a także dotyczących czasu pracy pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia oraz pracowników zaliczonych do którejkolwiek z grup inwalidów.”;
- 136) w art. 192:
- a) w ust. 1:
- wyraz „lub” zastępuje się wyrazem „i”,
 - skreśla się wyraz „specjalnych”,
 - wyrazy „jeżeli umundurowanie i oznaki zostały dla nich wprowadzone” zastępuje się wyrazami „jeżeli umundurowanie i oznaki zostały ustanowione dla jednostki organizacyjnej, w której są odbywane ćwiczenia lub jest pełniona służba”;
- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Osoby odbywające ćwiczenia w jednostkach przewidzianych do militaryzacji i pełniące służbę w jednostkach zmilitaryzowanych są obowiązane do noszenia, w czasie ćwiczeń albo służby, uzbrojenia i innego wyposażenia specjalnego przewidzianego w odrębnych przepisach dla jednostek organizacyjnych, w których są odbywane ćwiczenia lub jest pełniona służba.”;
- 137) art. 193 skreśla się;
- 138) art. 194 i 195 otrzymują brzmienie:
- „Art. 194. 1. Kierownikiem jednostki przewidzianej do militaryzacji jest kierownik jednostki organizacyjnej, którą przewiduje się objąć militaryzacją, albo kierownik jednostki organizacyjnej stanowiącej bazę formowania specjalnie tworzonej jednostki zmilitaryzowanej.
2. Kierownikiem jednostki zmilitaryzowanej jest kierownik jednostki organizacyjnej objętej militaryzacją.
3. Jednostki przewidziane do militaryzacji w sprawach przygotowania ich objęcia militaryzacją podlegają właściwym ministrom (wojewodom) zgodnie z ogólnie obowiązującymi przepisami.
4. Jednostki zmilitaryzowane podlegają ministrom właściwym ze względu na przedmiot ich działania albo właściwym miejscowo wojewodom, zgodnie z ogólnie obowiązującymi przepisami.
5. Jednostki zmilitaryzowane wykonują zadania ustalone przez organy, którym podlegają.
- Art. 195.** 1. Rada Ministrów może przydzielić jednostki zmilitaryzowane ministrom (wojewodom) innym niż określone w art. 194 ust. 3 i 4 albo organom obrony cywilnej.
2. Rada Ministrów może przydzielić jednostki zmilitaryzowane do Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.
3. W wypadkach, o których mowa w ust. 2, jednostka zmilitaryzowana podlega organowi wojskowemu określoneemu przez Ministra Obrony Narodowej.
4. Rada Ministrów określa zasady i tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1—3.”;
- 139) art. 196 i 197 skreśla się;
- 140) w art. 198:
- a) w ust. 1 skreśla się wyraz „długotrwałego”;
- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Służba zastępcza polega na wykonywaniu w czasie pokoju prac na rzecz ochrony środowiska, służby zdrowia, opieki społecznej, gos-

podarki wodnej, ochrony przeciwpożarowej, budownictwa mieszkaniowego, łączności oraz innych zakładów użyteczności publicznej.”.

c) dodaje się ust. 2a—2c w brzmieniu:

„2a. W ramach służby zastępczej poborowi mogą wykonywać prace na korzyść państwowych jednostek organizacyjnych oraz podmiotów gospodarczych, w których Skarb Państwa posiada co najmniej 50% udziałów.

2b. Poborowi mogą na własną prośbę wykonywać pracę na rzecz jednostek organizacyjnych kościołów i innych związków wyznaniowych o uregulowanej sytuacji prawnej, samorządu terytorialnego i fundacji.

2c. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określa w uzgodnieniu z zainteresowanymi ministrami i wojewodami lub na wniosek podmiotów, o których mowa w ust. 2b — zakłady pracy i stanowiska pracy, na których poborowi mogą odbywać służbę zastępczą.”.

d) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Czas trwania służby zastępczej wynosi dwa-dzieścia cztery miesiące, a dla absolwentów szkół wyższych — dziewięć miesięcy.”;

141) w art. 199 w ust. 1:

a) po wyrazie „przed” dodaje się wyraz „rejonową”;

b) skreśla się wyraz „długotrwałego”;

c) wyrazy „wojskowej komendy” zastępuje się wyrazami „wojskowego komendanta”;

142) w art. 200:

a) w ust. 1:

— wyrazy „we wskazanych zakładach pracy terenowy organ administracji państwowej o właściwości szczególnej w sprawach zatrudnienia stopnia wojewódzkiego” zastępuje się wyrazem „wojewoda”;

— wyrazy „poborowego lub jego” zastępuje się wyrazami „(zamieszkania) lub”;

— powołanie „art. 102 ust. 3” zastępuje się powołaniem „art. 102 ust. 2”;

b) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Poborowych kieruje się do odbycia służby zastępczej w miarę możliwości w zakładzie pracy mającym siedzibę w pobliżu ich miejsca pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad dwa miesiące.”.

c) dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:

„2a. Wojewoda zawiera ze wskazanymi przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej zakładami pracy umowy o wykonywanie pracy przez poborowych skierowanych do odbycia w nich służby zastępczej.

2b. Wzór umowy i karty skierowania do służby zastępczej określa Minister Pracy i Polityki Socjalnej.”.

d) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Dniem skierowania do służby zastępczej jest określony w karcie skierowania dzień stawienia się do tej służby.”.

e) w ust. 4 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Przepis art. 69 ust. 2 stosuje się odpowiednio.”.

f) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Zakład pracy, w którym ma być odbywana służba zastępcza, jest obowiązany przyjąć po-

borowego i zapewnić mu warunki wykonywania wskazanego rodzaju pracy.”;

143) w art. 201 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 oraz dodaje się ust. 2 i 3 w brzmieniu:

„2. Minister Pracy i Polityki Socjalnej, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, może skracać czas trwania służby zastępczej.

3. Minister Pracy i Polityki Socjalnej może w szczególnie uzasadnionych przypadkach zawieszać poborowym odbywanie służby zastępczej.”;

144) w art. 202:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Poborowym odbywającym służbę zastępczą od zakładu pracy, w którym odbywają służbę, przysługują:

1) według uznania poborowego bezpłatne całodienne wyżywienie lub równoważnik pieniężny, na zasadach określonych przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia,

2) bezpłatne zakwaterowanie, na zasadach określonych przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia,

3) świadczenie pieniężne w wysokości odpowiadającej grupie uposażenia zasadniczego według stopnia wojskowego żołnierza odbywającego zasadniczą służbę wojskową w stopniu wojskowym szeregowego,

4) bezpłatnie odzież i obuwie ochronne, odzież i obuwie robocze oraz sprzęt ochrony osobistej, stosownie do norm obowiązujących w danym zakładzie pracy,

5) równoważnik pieniężny za ubranie, na zasadach określonych przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia,

6) prawo do korzystania z urządzeń socjalnych na zasadach określonych dla pracowników tego zakładu.”.

b) dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Wysokość równoważników pieniężnych za wyżywienie i za ubranie oraz świadczenia pieniężnego, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3 i 5, określa Minister Pracy i Polityki Socjalnej w porozumieniu z Ministrem Finansów, w drodze rozporządzenia.

1b. Do poborowych odbywających służbę zastępczą stosuje się odpowiednio przepisy art. 78.”.

c) w ust. 2:

— wyrazy „należności pieniężne” zastępuje się wyrazem „świadczenia”;

— dodaje się na końcu wyrazy „w drodze rozporządzenia”;

d) w ust. 3 wyraz „okresowy” zastępuje się wyrazem „wypoczynkowy”;

145) w art. 203:

a) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Do poborowych odbywających służbę zastępczą stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu pracy o obowiązkach zakładu pracy, obowiązkach pracownika, nagrodach i wyróżnieniach, karach za naruszenie porządku i dyscypliny pracy, o odpowiedzialności materialnej pracownika, czasie pracy oraz bezpieczeństwie i higienie pracy, w tym że za wynagrodzenie pracownika uważa się świadczenie pieniężne o którym mowa w art. 202 ust. 1 pkt 3

3. Poborowi odbywający służbę zastępczą nie mogą pełnić funkcji kierowniczych i nie mogą być kierowani na stanowiska samodzielne.”

b) dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

„4. Na czas odbywania służby zastępczej ulega zawieszeniu członkostwo poborowych w związkach zawodowych, których byli członkami w dniu powołania do tej służby. Poborowi odbywający służbę zastępczą mogą zrzeszać się i brać udział w działalności tylko związków zawodowych istniejących w zakładzie pracy, w którym odbywają służbę. Poborowi nie mogą pełnić funkcji związkowych.

5. Poborowi odbywający służbę zastępczą mogą brać udział tylko w strajku organizowanym przez związki zawodowe, których są członkami, albo gdy w strajku uczestniczą wszyscy pracownicy zakładu pracy, w którym odbywają służbę.”

146) art. 204 otrzymuje brzmienie:

„Art. 204. Poborowemu, który wykazuje się wysokim zdyscyplinowaniem i dobrymi wynikami w pracy, kierownik zakładu pracy może w drodze wyróżnienia przyznać premię miesięczną.”

147) art. 205 skreśla się;

148) w art. 206:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W sprawach zwalniania ze służby zastępczej przed jej odbyciem stosuje się odpowiednio przepisy art. 97 ust. 2—4a oraz art. 98 i art. 98a.”

b) ust. 3 skreśla się;

149) w art. 207:

a) w ust. 2 wyraz „pełnienia” zastępuje się wyrazem „odbywania”;

b) w ust. 5 wyraz „pełnił” zastępuje się wyrazem „odbywał”;

150) w art. 208 w ust. 2 powołanie „art. 124, art. 124 ust. 1 pkt 1, art. 125, 126, 128 ust. 1, art. 129, art. 130 ust. 2—5, art. 131—135” zastępuje się powołaniem „art. 123—126, art. 128—135”;

151) art. 209 otrzymuje brzmienie:

„Art. 209. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, tryb kierowania poborowych do służby zastępczej oraz zawierania umów z zakładami pracy, szczegółowe zasady przyznawania premii miesięcznych, zasady udzielania i wymiar urlopów wypoczynkowych, szczegółowe zasady i tryb zawieszania oraz zwalniania ze służby zastępczej, a także kierowania do odbycia pozostałego okresu służby, właściwość organów w sprawach związanych ze służbą zastępczą oraz zasady finansowania świadczeń określonych w art. 202.”

152) w dziale VIII rozdział 1 otrzymuje brzmienie:

„Rozdział 1

Świadczenia osobiste w czasie pokoju

Art. 210. 1. Na osoby posiadające obywatelstwo polskie, które ukończyły szesnaście, a nie przekroczyły sześćdziesięciu lat życia, może być nałożony obowiązek świadczeń osobistych, polegających na wyko-

niowaniu różnego rodzaju prac doraźnych na rzecz przygotowania obrony państwa.

2. Obowiązek świadczeń osobistych może obejmować również obowiązek użycia posiadanych narzędzi prostych, a w stosunku do osób wykonujących świadczenia polegające na doręczaniu dokumentów powołania do czynnej służby wojskowej oraz wezwań do wykonania świadczeń, zwanych dalej „kurierami” — także posiadanych środków transportowych.

3. Obowiązek świadczeń osobistych może być nałożony w związku z ćwiczeniami wojskowymi, ćwiczeniami w obronie cywilnej oraz ćwiczeniami praktycznymi w zakresie powszechnej samoobrony, a także w celu dostarczenia i obsługi przedmiotów świadczeń rzeczowych, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. W stosunku do kurierów obowiązek świadczeń osobistych może być nałożony tylko w celu sprawdzenia gotowości mobilizacyjnej Sił Zbrojnych.

Art. 211. 1. Czas wykonywania świadczeń osobistych nie może przekraczać jednorazowo dwunastu godzin, a w stosunku do kurierów oraz osób dostarczających i obsługujących przedmioty świadczeń rzeczowych — czterdziestu ośmiu godzin.

2. Nałożenie obowiązku wykonania świadczenia osobistego może nastąpić najwyżej trzy razy w roku.

3. Do czasu wykonywania świadczeń osobistych, o których mowa w ust. 1, wlicza się:

1) czas dojazdu do miejsca wykonywania świadczenia osobistego i powrotu do miejsca pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad dwa miesiące, nie więcej jednak niż łącznie dwie godziny,

2) czas przeznaczony na wypoczynek, nie więcej jednak niż osiem godzin, jeżeli świadczenie jest wykonywane dłużej niż dwanaście godzin.

Art. 212. 1. Obowiązek wykonania świadczenia osobistego nakłada wójt lub burmistrz (prezydent miasta) na wniosek wojskowego komendanta uzupełnień lub właściwego organu obrony cywilnej.

2. Decyzję o nałożeniu obowiązku wykonania świadczenia osobistego doręcza się osobie zobowiązanej i wnioskodawcy na piśmie wraz z uzasadnieniem, na czternaście dni przed terminem stawienia się do wykonania świadczenia.

3. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje osobie zobowiązanej i wnioskodawcy odwołanie do wojewody, w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji. Decyzja ta może być zmieniona przez wojewodę również z urzędu, jeżeli została wydana z naruszeniem przepisów prawa.

4. Decyzji, o której mowa w ust. 1, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności w terminie w niej określonym.

5. Osoba, na którą nałożono obowiązek wykonania świadczenia osobistego, jest obowiązana stawić się do wykonania tego świadczenia w terminie i miejscu wskazanym w decyzji.
6. Przepisy art. 68 i 69 stosuje się odpowiednio.
7. Przepisów ust. 1—5 nie stosuje się do kurierów.

Art. 213. 1 Decyzję o przeznaczeniu osoby do funkcji kuriera wydaje wójt lub burmistrz (prezydent miasta), na wniosek wojskowego komendanta uzupełnień.

2. Decyzję, o której mowa w ust. 1, doręcza się osobie przeznaczonej oraz wojskowemu komendantowi uzupełnień na piśmie wraz z uzasadnieniem.
3. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje osobie przeznaczonej i wojskowemu komendantowi uzupełnień odwołanie do wojewody, w terminie czternastu dni od dnia doręczenia decyzji. Decyzja ta może być zmieniona przez wojewodę również z urzędu, jeżeli została wydana z naruszeniem przepisów prawa.
4. Kurier, wobec którego wydano ostateczną decyzję o przeznaczeniu go do tej funkcji, może być — na wniosek wojskowego komendanta uzupełnień — wzywany przez wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) do wykonania świadczenia osobistego polegającego na doręczeniu dokumentów, o których mowa w art. 210 ust. 2.
5. Wezwanie, o którym mowa w ust. 4, może zobowiązywać do wykonania świadczenia określonego w ust. 4 w trybie natychmiastowego stawiennictwa.
6. Od wezwania, o którym mowa w ust. 4, odwołanie nie przysługuje.
7. Kurier, o którym mowa w ust. 4, jest obowiązany stawić się do wykonania świadczenia osobistego w terminie i miejscu wskazanym w wezwaniu.
8. Przepisy art. 68 i 69 stosuje się odpowiednio.

Art. 213a. 1. Za wykonanie świadczenia osobistego przysługuje ryczałt godzinowy w wysokości $\frac{1}{178}$ kwoty najniższego wynagrodzenia pracowników za pełny miesięczny wymiar czasu pracy, określonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie Kodeksu pracy, za każdą godzinę czasu, o którym mowa w art. 211 ust. 1 i 3, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Jeżeli świadczenie osobiste jest wykonywane przez pracownika w czasie pracy i zakład pracy nie wypłacił wynagrodzenia za czas pracy opuszczony z powodu świadczenia osobistego, osobie wykonującej świadczenie przysługuje za opuszczony czas pracy należność pieniężna — zamiast ryczałtu, o którym mowa w ust. 1, w wysokości odpowiadającej utraconemu wynagrodzeniu za pracę. Należność tę wypłaca się na podstawie zaświadczenia zakładu pracy.

3. Jeżeli świadczenie osobiste jest wykonywane przez pracownika w czasie urlopu wypoczynkowego, osobie wykonującej świadczenie przysługuje za czas wykonywania świadczenia, równy średniemu dziennemu wymiarowi czasu pracy, należność pieniężna, zamiast ryczałtu, o którym mowa w ust. 1, obliczona według zasad obowiązujących przy ustalaniu wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy. Należność tę wypłaca się na podstawie zaświadczenia zakładu pracy.

4. Ryczałt i należność, o których mowa w ust. 1—3, wypłaca jednostka organizacyjna, na której rzecz jest wykonywane świadczenie osobiste.

5. Osobom wykonującym świadczenia osobiste przysługuje bezpłatne wyżywienie, na zasadach określonych przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia.

6. Koszty przejazdu do miejsca wykonywania świadczenia osobistego i powrotu do miejsca pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad dwa miesiące ponosi jednostka organizacyjna, na której rzecz jest wykonywane świadczenie.

Art. 213b. 1. Zakład pracy jest obowiązany zwolnić (usprawiedliwić nieobecność w pracy) pracownika na czas niezbędny do wykonywania świadczenia osobistego, określony w decyzji, o której mowa w art. 212 ust. 1.

2. Czas zwolnienia od pracy (nieobecności w pracy) z powodu wykonywania świadczenia osobistego wlicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych.

Art. 213c. 1. Osobom wykonującym świadczenia osobiste, które zachorowały lub doznały uszczerbku na zdrowiu podczas lub w związku z wykonywaniem tych świadczeń albo w bezpośredniej drodze do miejsca ich wykonywania lub w drodze powrotnej — przysługuje prawo do bezpłatnego korzystania ze świadczeń zakładów społecznych służby zdrowia.

2. Ministrowie Obrony Narodowej oraz Zdrowia i Opieki Społecznej określają, w drodze rozporządzenia, zasady korzystania ze świadczeń przewidzianych w ust. 1 oraz zakres i tryb ich udzielania.

3. Osobom, które doznały uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku powstałego podczas lub w związku z wykonywaniem świadczeń osobistych albo w bezpośredniej drodze do miejsca wykonywania tych świadczeń lub w drodze powrotnej, oraz członkom rodzin osób zmarłych wskutek takiego wypadku przysługują świadczenia na zasadach i w trybie przewidzianym dla pracowników w przepisach o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, z tym że prawo do świadczeń ustala i świadczenia wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Art 213d. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, tryb planowania i nakładania obowiązku świadczeń osobistych oraz ich wykonywania, zadania i właściwość organów w tych sprawach, kategorie osób zwolnionych z tego obowiązku, a także tryb wypłacania ryczałtu i należności pieniężnych za wykonanie świadczeń osobistych.”

153) w dziale VIII dodaje się rozdział 1a w brzmieniu:

„Rozdział 1a

Świadczenia rzeczowe w czasie pokoju

- Art. 213e. 1. Na urzędy i instytucje państwowe oraz podmioty gospodarcze i inne jednostki organizacyjne może być nałożony obowiązek świadczeń rzeczowych, polegających na oddaniu do używania posiadanych nieruchomości i rzeczy ruchomych na cele przygotowania obrony państwa.
2. Świadczenia rzeczowe mogą być wykonywane na rzecz Sił Zbrojnych, formacji obrony cywilnej oraz państwowych jednostek organizacyjnych wykonujących zadania dla potrzeb obrony państwa.
3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do zakwaterowania przejściowego Sił Zbrojnych.
4. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, nieruchomości i rzeczy ruchome, które nie mogą być przedmiotem świadczeń rzeczowych.
5. Rada Ministrów corocznie określa rodzaj i liczbę nieruchomości i rzeczy ruchomych, jakie w danym roku kalendarzowym mogą być pobrane w ramach świadczeń rzeczowych.
- Art. 213f. 1. Czas wykonywania świadczeń rzeczowych nie może przekraczać jednorazowo w przypadku pobrania przedmiotu świadczenia:
- 1) w celu sprawdzenia gotowości mobilizacyjnej Sił Zbrojnych — czterdziestu ośmiu godzin,
 - 2) w związku z ćwiczeniami wojskowymi — siedmiu dni,
 - 3) w związku z ćwiczeniami w obronie cywilnej lub ćwiczeniami praktycznymi w zakresie powszechnej samoobrony — dwudziestu czterech godzin.
2. Nałożenie obowiązku świadczenia rzeczowego może nastąpić najwyżej trzy razy w roku, z tym że w wymiarze określonym w ust. 1 pkt 2 — tylko jeden raz.
3. Do czasu wykonywania świadczeń rzeczowych, o którym mowa w ust. 1, wlicza się czas niezbędny do dostarczenia przedmiotu świadczenia do wskazanego miejsca oraz jego powrotu do miejsca postoju (przechowywania), nie więcej jednak niż dwie godziny.
4. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy używania nieruchomości udostępnianych na czas przeprowadzenia rejestracji przedpoborowych oraz poboru.

- Art. 213g. 1. Decyzję o przeznaczeniu nieruchomości lub rzeczy ruchomej na cele świadczeń rzeczowych wydaje wójt lub burmistrz (prezydent miasta) na wniosek wojskowego komendanta uzupełnień lub właściwego organu obrony cywilnej.
2. Decyzję, o której mowa w ust. 1, doręcza się posiadaczowi nieruchomości lub rzeczy ruchomej oraz wnioskodawcy na piśmie wraz z uzasadnieniem.
3. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje posiadaczowi nieruchomości lub rzeczy ruchomej oraz wnioskodawcy odwołanie do wojewody, w terminie czternastu dni od dnia doręczenia decyzji. Decyzja ta może być zmieniona przez wojewodę również z urzędu, jeżeli została wydana z naruszeniem przepisów prawa.

- Art. 213h. 1. Posiadacz nieruchomości lub rzeczy ruchomej, wobec którego wydano ostateczną decyzję o przeznaczeniu nieruchomości lub rzeczy ruchomej na cele świadczeń rzeczowych, może być, na wniosek wojskowego komendanta uzupełnień lub właściwego organu obrony cywilnej, wezwany przez wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) do wykonania tego świadczenia.
2. Wezwanie, o którym mowa w ust. 1, doręcza się na czternaście dni przed terminem wykonania świadczenia, z wyjątkiem przypadków, w których wykonanie świadczenia następuje w celu sprawdzenia gotowości mobilizacyjnej Sił Zbrojnych.
3. Od wezwania, o którym mowa w ust. 1, odwołanie nie przysługuje.
4. Wezwaniu, o którym mowa w ust. 1, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności w terminie w nim określonym.
5. Posiadacz, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany oddać do używania przedmiot świadczenia w terminie i miejscu wskazanym w wezwaniu.
6. Przepisy art. 68 i 69 stosuje się odpowiednio.

- Art. 213i. 1. Posiadacze nieruchomości i rzeczy ruchomych, wobec których wydano ostateczną decyzję o przeznaczeniu tych nieruchomości i rzeczy ruchomych na cele świadczeń rzeczowych, są obowiązani informować wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) o rozporządzeniu tą nieruchomością lub rzeczą ruchomą.
2. Terenowe organy administracji rządowej oraz organy samorządu terytorialnego są obowiązane, na żądanie wojskowych komendantów uzupełnień lub właściwych organów obrony cywilnej, informować je, według posiadanych ewidencji, o stanie nieruchomości i rzeczy ruchomych mogących być przedmiotem świadczeń rzeczowych.

- Art. 213j. 1. Posiadacz przedmiotu świadczenia wezwany do wykonania świadczenia jest obowiązany oddać go do używania w stanie przydatnym do użytku wraz z dotyczącymi go dokumentami.

2. Biorący przedmiot świadczenia jest obowiązany używać go w sposób odpowiedzialny za jego utratę lub uszkodzenia oraz za szkody wynikłe z używania go w sposób sprzeczny z jego właściwościami lub przeznaczeniem.
 3. Biorący przedmiot świadczenia jest odpowiedzialny za szkody wynikłe z niezwrócenia go w terminie oraz z tytułu napraw wykonywanych po tym terminie wskutek uszkodzeń powstałych w czasie używania go przez biorącego.
 4. Biorący przedmiot świadczenia jest odpowiedzialny za szkody wynikłe z niezwrócenia go w terminie oraz z tytułu napraw wykonywanych po tym terminie wskutek uszkodzeń powstałych w czasie używania go przez biorącego.
 5. Biorący przedmiot świadczenia jest odpowiedzialny za szkody wynikłe z niezwrócenia go w terminie oraz z tytułu napraw wykonywanych po tym terminie wskutek uszkodzeń powstałych w czasie używania go przez biorącego.
 6. Roszczenia posiadacza przeciwko biorącemu, o których mowa w ust. 3—5, przedawniają się z upływem roku od dnia zwrotu przedmiotu świadczenia.
- l. 1. Za używanie przedmiotu świadczenia rzeczowego przysługuje jego posiadaczowi ryczałt w wysokości odpowiadającej szkodzie poniesionej wskutek jego dostarczenia oraz stawce jego amortyzacji.
2. Ryczałt za używanie przedmiotu świadczenia rzeczowego wypłaca jednostka organizacyjna, na której rzecz świadczenie zostało wykonane.

Art. 213l. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe zasady i tryb planowania oraz nakładania obowiązku świadczeń rzeczowych i ich wykonywania,
- 2) tryb żądania i składania informacji, o których mowa w art. 213j,
- 3) tryb dochodzenia roszczeń, o których mowa w art. 213j, z dopuszczeniem drogi postępowania sądowego,
- 4) ryczałty za używanie poszczególnych rodzajów przedmiotów świadczeń rzeczowych.”;

154) w art. 214 w ust. 1:

- a) po wyrazach „Sił Zbrojnych” stawia się przecinek i dodaje wyrazy „obrony cywilnej”;
- b) skreśla się zdanie drugie;

155) art. 215 otrzymuje brzmienie:

„Art. 215. 1. Wrazie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny urzędy i instytucje państwowe, podmioty gospodarcze i inne jednostki organizacyjne, organizacje społeczne oraz osoby fizyczne mogą być zobowiązane do wykonania świadczeń rzeczowych, polegających na oddaniu posiadanych nieruchomości i rzeczy ruchomych do używania przez Siły Zbroj-

ne, formacje obrony cywilnej lub państwowe jednostki organizacyjne wykonujące zadania dla potrzeb obrony państwa.

2. Przedmioty świadczeń rzeczowych podlegają zwrotowi po ustaniu potrzeby ich używania.”;

156) art. 217 otrzymuje brzmienie:

„Art. 217. 1. Obowiązek świadczeń osobistych i rzeczowych nakłada wójt lub burmistrz (prezydent miasta).

2. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, kategorie osób zwolnionych od obowiązku świadczeń osobistych, nieruchomości i rzeczy ruchome, które nie mogą być przedmiotami świadczeń rzeczowych, zasady i tryb nakładania obowiązku świadczeń osobistych i rzeczowych oraz ich wykonywania, obowiązki i uprawnienia użytkowników przedmiotów świadczeń rzeczowych oraz uprawnienia osób wykonujących świadczenia osobiste, zasady i tryb odpłatności za używanie przedmiotów świadczeń rzeczowych oraz ustalania i wypłacania odszkodowań za szkody w nich powstałe.”;

157) w art. 218 powołanie „art. 211” zastępuje się powołaniem „art. 213c”;

158) w dziale VIII skreśla się rozdział 3;

159) art. 225—227 otrzymują brzmienie:

„Art. 225. 1. Terenowe organy administracji rządowej, instytucje państwowe, organy samorządu terytorialnego oraz podmioty gospodarcze i inne jednostki organizacyjne mogą być zobowiązane do odpłatnego:

- 1) dostosowania posiadanych nieruchomości i rzeczy ruchomych do potrzeb obrony państwa, w sposób nie zmieniający ich właściwości i przeznaczenia,
- 2) przystosowania budowanych (przebudowywanych i rozbudowywanych) obiektów budowlanych oraz wytwarzanych rzeczy ruchomych do potrzeb obrony państwa, w sposób nie zmieniający ich właściwości i przeznaczenia,
- 3) gromadzenia, przechowywania i konserwacji przedmiotów niezbędnych do wykonania czynności, o których mowa w pkt 1 i 2.

2. Terenowe organy administracji rządowej, instytucje państwowe, organy samorządu terytorialnego oraz podmioty gospodarcze i inne jednostki organizacyjne mogą być zobowiązane do odpłatnego wykonania zadań mobilizacyjnych na rzecz Sił Zbrojnych.

3. Obowiązki i zadania, o których mowa w ust. 1 i 2, są finansowane z budżetu państwa.

Art. 226. 1. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa organy właściwe do nakładania obowiązków i zadań, o których mowa w art. 225 ust. 1 i 2.

2. W sprawach, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

3. Wykonanie obowiązku lub zadania następuje na podstawie umowy zawartej z wykonawcą przez właściwy organ.

Art. 227. 1. Obowiązki i zadania, o których mowa w art. 225 ust. 1 i 2, określa Rada Ministrów.

2. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, zasady i tryb nakładania i wykonywania obowiązków i zadań, o których mowa w art. 225 ust. 1 i 2, zasady odpłatności za ich wykonanie oraz zasady przeprowadzania przez właściwe organy kontroli ich wykonywania.”;

160) w art. 228:

a) w ust. 1:

- w pkt 1 wyrazy „lub poboru” zastępuje się wyrazami „albo nie stawia się przed komisją lekarską lub komisją poborową”;
- w pkt 2 skreśla się wyrazy „stosownie do art. 32”;
- skreśla się pkt 4;
- w pkt 5 skreśla się wyrazy „albo obowiązku, o którym mowa w art. 53 ust. 3”;
- dodaje się pkt 5a w brzmieniu:
„5a) zmienia miejsce pobytu bez uzyskania zezwolenia dowódcy jednostki wojskowej.”
- w pkt 6 wyraz „obszar” zastępuje się wyrazem „terytorium”;
- skreśla się wyrazy „do 50.000 złotych”;

b) skreśla się ust. 2 i oznaczenie ust. 1;

161) w art. 229:

a) w ust. 1:

- w pkt 1 wyrazy „1 dzień” zastępuje się wyrazami „do dwudziestu czterech godzin”;
- skreśla się wyrazy „do 50.000 złotych”;

b) w ust. 2:

- skreśla się pkt 1;
- w pkt 2 skreśla się wyrazy „złośliwie lub”;

162) w art. 230 skreśla się wyrazy „przewidzianych w art. 173, 177—179 lub w przepisach wydanych na ich podstawie” oraz wyrazy „do 50.000 złotych”;

163) w art. 231:

a) w ust. 1:

- skreśla się pkt 2, 3 i 5;
- w pkt 4 wyrazy „o zmianach w stanie technicznym środków transportowych, narzędzi, maszyn lub urządzeń” zastępuje się wyrazami „o rozporządzeniu nieruchomości lub rzeczą ruchomą przeznaczoną na cele świadczeń rzeczowych”;
- skreśla się wyrazy „do 50.000 złotych”;

b) w ust. 2:

- w pkt 1 wyrazy „określonego w ust. 1 pkt 1 lub 2” zastępuje się wyrazami „osobistego lub rzeczowego”;
- skreśla się pkt 2 i oznaczenie pkt 1;

164) w art. 232:

- a) w ust. 1 skreśla się wyrazy „dłuższego lub”;
- b) skreśla się ust. 2 i oznaczenie ust. 1;

165) art. 233 skreśla się;

166) w art. 234:

a) w ust. 1:

- w pkt 3 wyrazy „w inny sposób działa podstępnie” zastępuje się wyrazami „wprowadza w błąd właściwy organ”;
- wyrazy „do lat 5” zastępuje się wyrazami „do lat 3”;

b) w ust. 3:

- wyrazy „działa podstępnie” zastępuje się wyrazami „wprowadza w błąd właściwy organ”;
- skreśla się wyrazy „służby zastępczej”;
- po wyrazie „albo” dodaje się wyraz „służby”;

167) w art. 235:

a) w ust. 1:

- skreśla się wyrazy „albo do zasadniczej służby w obronie cywilnej”;
- wyrazy „do lat 2” zastępuje się wyrazami „do roku”;

b) w ust. 2 wyrazy „do lat 5” zastępuje się wyrazami „do lat 3”;

c) w ust. 3 wyrazy „od roku do lat 8” zastępuje się wyrazami „do lat 5”;

d) dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 zgłosił się do odbywania służby nie później niż przed upływem dwóch dni kalendarzowych, sąd może odstąpić od wymierzenia kary.”;

e) w ust. 4 skreśla się wyrazy „albo w art. 157”;

168) w art. 236:

a) w ust. 1 wyrazy „jeden dzień” zastępuje się wyrazami „do dwudziestu czterech godzin”;

b) skreśla się ust. 2 i oznaczenie ust. 1;

169) w art. 237:

a) w ust. 1:

- po wyrazie „będąc” dodaje się wyrazy „powołany do zasadniczej służby w obronie cywilnej lub”;
- wyrazy „do lat 2” zastępuje się wyrazami „do roku”;

b) w ust. 2:

- wyrazy „tej służby” zastępuje się wyrazami „tych służb”;
- wyrazy „do lat 5” zastępuje się wyrazami „do lat 3”;

c) w ust. 3:

- wyrazy „tej służby” zastępuje się wyrazami „tych służb”;
- wyrazy „od roku do lat 8” zastępuje się wyrazami „do lat 5”;

d) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 zgłosił się do odbywania służby nie później niż przed upływem dwóch dni kalendarzowych, sąd może odstąpić od wymierzenia kary.”;

170) w art. 238:

- a) po wyrazie „odbywając” dodaje się wyrazy „zasadniczą służbę w obronie cywilnej lub”,
- b) skreśla się wyrazy „złośliwie lub”,
- c) wyrazy „odmawia wykonywania” zastępuje się wyrazami „nie wykonuje”,
- d) wyrazy „od 6 miesięcy do lat 5” zastępuje się wyrazami „do lat 3”;

171) w art. 239:

- a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 oraz
 - po wyrazie „odbywając” dodaje się wyrazy „zasadniczą służbę w obronie cywilnej lub”,
 - po wyrazie „zastępczą” dodaje się wyraz „samowolnie”,
 - wyrazy „od 6 miesięcy do lat 5” zastępuje się wyrazami „do lat 3”;
- b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Kto odbywając zasadniczą służbę w obronie cywilnej lub służbę zastępczą samowolnie opuszcza wyznaczone miejsce wykonywania obowiązków służbowych na czas powyżej dwóch dni kalendarzowych lub przez taki czas samowolnie poza nim pozostaje, podlega karze pozbawienia wolności do roku.”;

172) w art. 240:

- a) w ust. 1:
 - po wyrazie „odbywając” dodaje się wyrazy „zasadniczą służbę w obronie cywilnej lub”,
 - wyrazy „od roku do lat 8” zastępuje się wyrazami „do lat 5”;
- b) skreśla się ust. 2 i oznaczenie ust. 1;

173) w art. 241:

- a) skreśla się wyrazy „uporczywie nie zgłasza się lub”,
- b) wyrazy „do lat 2” zastępuje się wyrazami „do roku”;

174) art. 242 skreśla się;

175) art. 243 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 243. 1. Obywatel polski, który przyjmuje bez zgody właściwego organu obowiązki w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej, podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.
2. Kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1 w czasie mobilizacji lub wojny, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.
 3. Nie popełnia przestępstwa, o którym mowa w ust. 1 i 2, obywatel polski będący równocześnie obywatelem innego państwa, jeżeli zamieszkuje na jego terytorium i odbywa (pełni) tam służbę wojskową.
 4. Rada Ministrów określa w drodze rozporządzenia zasady i tryb postępowania oraz organy właściwe w sprawach udzielania zgody na przyjmowanie przez obywateli polskich obowiązków w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej.”;

176) dodaje się art. 243a w brzmieniu:

- „Art. 243a. 1. Kto wbrew zakazom prawa międzynarodowego przyjmuje obowiązki w wojskowej służbie najemnej, podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.
2. Kto wbrew przepisom ustawy lub zakazom prawa międzynarodowego prowadzi zaciąg obywateli polskich lub przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemców do służby wojskowej w obcym wojsku, w obcej organizacji wojskowej lub zakazanej przez prawo międzynarodowe wojskowej służbie najemnej albo taką służbę najemną opłaca, organizuje, szkoli lub wykorzystuje, podlega karze pozbawienia wolności do lat 10.
 3. Kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1 lub 2 w czasie mobilizacji lub wojny, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.”;

177) w art. 244 dodaje się na końcu wyrazy „do lat 3”;

178) w art. 245 skreśla się ust. 2 i oznaczenie ust. 1;

179) w art. 246:

- a) we wstępie do ust. 1 skreśla się wyrazy „dłuższego lub”,
- b) w ust. 2:
 - w pkt 1 wyrazy „w inny sposób działa podstępnie” zastępuje się wyrazami „wprowadza w błąd właściwy organ”,
 - skreśla się pkt 2 i oznaczenie pkt 1;

180) art. 250 skreśla się;

181) w art. 251:

- a) wyrazy „236, 243 ust. 3” skreśla się,
- b) liczbę „244” zastępuje się liczbą „243”.

Art. 2. W ustawie z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 16, poz. 134, z 1972 r. Nr 53, poz. 341 i 342, z 1974 r. Nr 24, poz. 142 i Nr 47, poz. 282, z 1979 r. Nr 15, poz. 97, z 1983 r. Nr 16, poz. 78, z 1989 r. Nr 20, poz. 104, Nr 34, poz. 178 i Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 4, poz. 19 oraz z 1991 r. Nr 55, poz. 234 i Nr 94, poz. 422) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1. Żołnierzem zawodowym może być wyłącznie obywatel polski o nieposzlakowanej opinii, którego wierność dla Rzeczypospolitej Polskiej nie ulega wątpliwości, posiadający odpowiednie kwalifikacje oraz zdolność fizyczną i psychiczną do zawodowej służby wojskowej.”;

2) dodaje się art. 1a w brzmieniu:

„Art. 1a. 1. Żołnierze zawodowi pełnią służbę wojskową w interesie Rzeczypospolitej Polskiej. Służba ta wymaga w każdych okolicznościach zdyscyplinowania, lojalności i poświęcenia.

2. Państwo zapewnia żołnierzom zawodowym warunki umożliwiające pełne oddanie się służbie Narodowi i Ojczyźnie oraz zapewniające godziwe życie, rekompensując odpowiednio trud i wyrzeczenia związane z pełnieniem zawodowej służby wojskowej.”;

- 3) w art. 2:
- w ust. 1 wyrazy „Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej” zastępuje się wyrazami „Rzeczypospolitej Polskiej”;
 - w ust. 4 po wyrazie „zaliczania” dodaje się wyrazy „i przenoszenia”;
- 4) w art. 3 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Żołnierze zawodowi pełnią czynną służbę wojskową jako służbę stałą lub służbę kontraktową.”;
- 5) w art. 3 ust. 2, art. 63 ust. 1, art. 70 ust. 1 i art. 74 ust. 3 wyrazy „Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej” zastępuje się wyrazami „Rzeczypospolitej Polskiej”;
- 6) w art. 5:
- po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Do wojskowej komisji lekarskiej kieruje się osobę, która zgłosiła się do zawodowej służby wojskowej, i żołnierza zawodowego z urzędu lub na wniosek zainteresowanego.”;
 - w ust. 2 po wyrazie „określa” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;
- 7) art. 6 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 6. Ilekroć w ustawie jest mowa o „żołnierzach zawodowych” bez bliższego określenia, należy przez to rozumieć żołnierzy zawodowych pełniących stałą i kontraktową zawodową służbę wojskową.”;
- 8) art. 7—9 otrzymują brzmienie.
- „Art. 7. 1. Stosunek służbowy żołnierza zawodowego w służbie stałej powstaje w drodze powołania, na podstawie dobrowolnego zgłoszenia się do tej służby.
2. Stosunek służbowy żołnierza zawodowego w służbie kontraktowej powstaje w drodze powołania, na podstawie umowy, zwanej dalej „kontraktem”, zawartej pomiędzy osobą, która dobrowolnie zgłosiła się do tej służby, a właściwym organem wojskowym.
3. Kontrakt zawiera się na okres pięciu lat. Zawarcie kontraktu z tą samą osobą może nastąpić najwyżej trzykrotnie.
4. Do zawodowej służby wojskowej powołuje Minister Obrony Narodowej lub określony przez niego organ wojskowy. Minister Obrony Narodowej określa organy wojskowe właściwe do zawierania kontraktów.
- Art. 8. Powołanie do zawodowej służby wojskowej następuje:
- do służby stałej — na czas nieokreślony,
 - do służby kontraktowej — na czas trwania kontraktu.
- Art. 9. 1. Do służby stałej powołuje się oficerów, chorążych i podoficerów, którzy ukończyli szkołę wojskową kształcącą kandydatów na żołnierzy zawodowych i zostali mianowani na stopień wojskowy w odpowiednim korpusie.
2. Do służby stałej powołuje się również żołnierzy skierowanych przez organy wojskowe na studia lub naukę do szkół niewojskowych, po ukończeniu tych studiów lub
- nauki oraz mianowaniu na stopień wojskowy w odpowiednim korpusie.
3. W razie mianowania na pierwszy stopień oficerski słuchacza akademii wojskowej w czasie odbywania studiów, równocześnie z mianowaniem powołuje się go do służby stałej.”;
- 9) po art. 9 dodaje się art. 9a—9f w brzmieniu:
- „Art. 9a. 1. Do służby stałej mogą być powołani kandydaci na żołnierzy zawodowych, którzy odbywali studia lub naukę w szkołach kształcących na oficerów lub chorążych zawodowych, odpowiednio w korpusie chorążych lub podoficerów, lecz ich nie ukończyli, po mianowaniu ich na stopień wojskowy w tym korpusie.
2. Do służby stałej, w przypadku szczególnie uzasadnionym potrzebami sił zbrojnych, mogą być powołani oficerowie rezerwy lub absolwenci szkół wyższych, którzy odbyli przeszkolenie wojskowe i złożyli egzamin na oficera, po mianowaniu na stopień podporucznika. Pierwsze dwadzieścia cztery miesiące służby są dla nich okresem próbnym.
- Art. 9b. 1. Absolwenci szkół wojskowych powołani do służby stałej pełnią tę służbę jako obowiązkową:
- oficerowie — przez pierwsze 12 lat,
 - chorążowie — przez pierwsze 8 lat,
 - podoficerowie — przez pierwsze 7 lat.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do żołnierzy skierowanych przez organy wojskowe na studia lub naukę do szkół niewojskowych.
3. Dla podoficerów zawodowych pierwsze dwadzieścia cztery miesiące służby obowiązkowej są okresem próbnym.
4. Po upływie okresu służby obowiązkowej żołnierze zawodowi, o których mowa w ust. 1, pełnią nadal służbę stałą bez odrębnego powołania.
- Art. 9c. 1. Do służby kontraktowej powołuje się:
- w korpusie oficerów:
 - oficerów rezerwy,
 - absolwentów szkół wyższych, którzy odbyli przeszkolenie wojskowe i złożyli egzamin na oficera, po mianowaniu na stopień podporucznika

— jeżeli posiadają wykształcenie wyższe o kierunku przydatnym w korpusie osobowym, w jakim mają pełnić zawodową służbę wojskową,
 - w korpusie chorążych:
 - chorążych rezerwy,
 - żołnierzy rezerwy, którzy odbyli zasadniczą służbę wojskową oraz posiadają wykształcenie w zakresie szkoły średniej o kierunku przydatnym w korpusie osobowym, w jakim mają pełnić zawodową służbę wojskową po mianowaniu na stopień młodszego chorążego,

- 3) w korpusie podoficerów:
- podoficerów rezerwy,
 - żołnierzy rezerwy, którzy odbyli zasadniczą służbę wojskową oraz ukończyli specjalistyczne przeszkolenie wojskowe lub posiadają zawód przydatny w korpusie osobowym, w jakim mają pełnić zawodową służbę wojskową,
 - żołnierzy zasadniczej służby wojskowej pełnionej nadterminowo, po odbyciu co najmniej sześciu miesięcy tej służby.
2. Początkowe sześć miesięcy pierwszego kontraktu są dla żołnierzy zawodowych w służbie kontraktowej okresem próbnym.
- Art. 9d.** 1. Minister Obrony Narodowej może zwolnić żołnierzy zawodowych, o których mowa w art. 9a ust. 2, art. 9b ust. 3 i art. 9c ust. 2, od odbycia okresu próbnego.
- Najpóźniej na jeden miesiąc przed upływem okresu próbnego żołnierz zawodowy lub właściwy organ wojskowy mogą oświadczyć o zamiarze rozwiązania stosunku służbowego. W takim przypadku z dniem upływu okresu próbnego żołnierza zawodowego zwalnia się z czynnej służby wojskowej.
 - W przypadku niezłożenia oświadczeń, o których mowa w ust. 2, żołnierz zawodowy nadal pełni odpowiednią służbę bez odrębnego powołania.
- Art. 9e.** Najpóźniej na sześć miesięcy przed upływem okresu, na jaki został zawarty kontrakt, żołnierz zawodowy lub organ wojskowy, o którym mowa w art. 7 ust. 4, mogą wystąpić o zawarcie kolejnego kontraktu. W przypadku zawarcia kolejnego kontraktu żołnierz zawodowy nadal pełni służbę kontraktową.
- Art. 9f.** 1. Żołnierz zawodowy służby kontraktowej może wystąpić o przeniesienie do służby stałej. Warunkiem powołania do tej służby jest pozytywna opinia służbowa i uzyskiwanie co najmniej dobrych wyników w służbie.
- Z inicjatywą powołania żołnierza zawodowego służby kontraktowej do służby stałej może również wystąpić organ wojskowy.
 - W razie pozytywnej decyzji organu wojskowego, o którym mowa w art. 7 ust. 4, żołnierza zawodowego służby kontraktowej powołuje się do służby stałej z chwilą upływu terminu kontraktu.”;
- 10) w art. 10:
- w ust. 1 oznaczenie „art. 8 lub 9” zastępuje się oznaczeniem „art. 9 lub 9a”;
 - w ust. 2 skreśla się wyraz „fachowe”;
 - ust. 4 skreśla się;
- 11) w art. 11:
- w wstępie po wyrazie „określa” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;
 - pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) szczegółowe zasady i tryb powoływania do zawodowej służby wojskowej oraz właściwość organów wojskowych w tych sprawach,”
- w pkt 2 oznaczenie „art. 9 ust. 3 i art. 10 ust. 1 i 2” zastępuje się oznaczeniem „art. 9a ust. 1 i art. 10 ust. 1 i 2”;
- 12) art. 13 skreśla się;
- 13) w art. 14:
- w ust. 1 wyrazy „Sił Zbrojnych” zastępuje się wyrazem „wojskowych”;
 - ust. 2—5 otrzymują brzmienie:
„2. Żołnierze zawodowi mogą być wyznaczani za ich zgodą do pełnienia służby na stanowiskach służbowych w innych niż określone w ust. 1 jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej.
 - Ze względu na potrzeby obronności Państwa żołnierze zawodowi mogą być wyznaczani za ich zgodą do pełnienia służby na stanowiskach służbowych w jednostkach organizacyjnych poza Ministerstwem Obrony Narodowej.
 - Żołnierze zawodowi mogą być wyznaczani za ich zgodą do pełnienia służby poza granicami Państwa w czasie pokoju.
 - Rada Ministrów określa:
1) w drodze rozporządzenia zasady i tryb postępowania oraz organy właściwe w sprawach określonych w ust. 2—4, a także szczególne uprawnienia i obowiązki żołnierzy zawodowych, o których mowa w ust. 2—4,
2) jednostki organizacyjne i stanowiska służbowe, o których mowa w ust. 2 i 3.”;
- 14) po art. 14 dodaje się art. 14a—14d w brzmieniu:
„Art. 14a. 1. Żołnierzy zawodowych w służbie stałej przenosi się w stan nieczynny:
a) w razie wyboru, powołania lub mianowania na kierownicze stanowisko państwowe w rozumieniu przepisów o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe albo skierowania do pracy za granicą w polskim przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub innym przedstawicielstwie,
b) w razie wybrania na posła na Sejm lub senatora,
c) w celu podjęcia zatrudnienia w administracji rządowej.
- Jeżeli nie sprzeciwiają się temu interesy służby, żołnierze zawodowi w służbie stałej mogą być przenoszani w stan nieczynny:
1) na swój wniosek — w celu sprawowania osobistej opieki nad najbliższym członkiem rodziny przez czas dłuższy niż sześćdziesiąt dni,
2) z urzędu — w razie uznania ich przez wojskową komisję lekarską za czasowo niezdolnych do zawodowej służby wojskowej, jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że odzyskają oni zdolność do tej służby.
- Żołnierz zawodowy w służbie stałej może pozostawać w stanie nieczynnym łącznie nie dłużej niż pięć lat w okresie zawodowej służby wojskowej. Ograniczenia tego nie stosuje się do posłów na Sejm i senatorów.

Art. 14b 1 W stanie nieczynnym żołnierz zawodowy:

- 1) nie wykonuje zadań służbowych,
 - 2) nie otrzymuje z wojska uposażenia i innych należności pieniężnych oraz świadczeń w naturze, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 14a ust. 2,
 - 3) nie może być zwolniony z zawodowej służby wojskowej, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 50 ust. 1 lub art. 51 ust. 1 pkt 1,
 - 4) nie może być mianowany na kolejny stopień wojskowy.
2. Okres przebywania w stanie nieczynnym zalicza się żołnierzowi zawodowemu do wszelkich uprawnień uzależnionych od stażu czynnej służby wojskowej.

Art. 14c. 1. Żołnierz zawodowy przeniesiony w stan nieczynny wraca do czynnej służby wojskowej bez odrębnego powołania z dniem ustania przyczyny, która spowodowała przeniesienie go w stan nieczynny.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 14a ust. 1, żołnierza zawodowego wyznacza się w miarę możliwości na to samo lub równorzędne stanowisko służbowe, jakie zajmował w dniu przeniesienia w stan nieczynny.

Art. 14d. Minister Obrony Narodowej określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb przenoszenia żołnierzy zawodowych w stan nieczynny oraz właściwość organów w tych sprawach, a także szczególne uprawnienia i obowiązki żołnierzy zawodowych pozostających w tym stanie.”;

15) w art. 15:

- a) w ust. 2 po wyrazie „żołnierza” dodaje się wyraz „zawodowego” oraz dodaje się na końcu wyrazy „w ciągu trzydziestu dni od daty jej sporządzenia”;
- b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Żołnierzowi zawodowemu przysługuje prawo wniesienia odwołania od wydanej o nim opinii służbowej do wyższego przełożonego w terminie czternastu dni od daty zapoznania się z opinią.”;
- c) w ust. 4 po wyrazie „określa” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia” oraz wyraz „zażaleń” zastępuje się wyrazem „odwołań”.

16) art. 16—21 otrzymują brzmienie:

- „Art. 16. 1. Stopniami wojskowymi żołnierzy zawodowych są stopnie ustanowione w ustawie o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Nadanie żołnierzowi zawodowemu pierwszego i kolejnych stopni wojskowych następuje w drodze mianowania.
3. Pierwszym stopniem wojskowym jest:
- 1) w korpusie oficerów zawodowych — stopień podporucznika (podporucznika marynarki),
 - 2) w korpusie chorążych zawodowych — stopień młodszego chorążego (młodszego chorążego marynarki),

3) w korpusie podoficerów zawodowych — stopień plutonowego (bosmanmata).

4. Minister Obrony Narodowej może określać w korpusie podoficerów zawodowych inny stopień wojskowy niż wymieniony w ust. 3 pkt 3 jako pierwszy stopień w tym korpusie.

Art. 17. 1. Warunkiem mianowania na stopień wojskowy podporucznika jest ukończenie wyższej szkoły wojskowej albo posiadanie wyższego wykształcenia i złożenie egzaminu na oficera.

2. Na stopień wojskowy podporucznika mianuje się:

- 1) absolwentów:
 - a) wyższych szkół oficerskich,
 - b) Wojskowej Akademii Medycznej po uzyskaniu dyplomu lekarza,
 - c) szkół wyższych niewojskowych, którzy zostali skierowani na studia wyższe przez organy wojskowe,
- 2) słuchaczy Wojskowej Akademii Technicznej i Akademii Marynarki Wojennej po ukończeniu IV roku studiów i złożeniu egzaminu na oficera.

3. Na stopień wojskowy podporucznika mogą być mianowani — po złożeniu egzaminu na oficera — chorążowie i podoficerowie zawodowi, którzy w wyniku ukończenia studiów wyższych nabyli kwalifikacje przydatne do pełnienia służby na stanowiskach oficerskich i posiadają co najmniej dobrą opinię służbową oraz nie przekroczyli trzydziestu pięciu lat życia.

Art. 18. 1. Na stopień wojskowy młodszego chorążego mianuje się absolwentów szkół wojskowych kształcących kandydatów na chorążych zawodowych.

2. Na stopień wojskowy młodszego chorążego może być również mianowany podoficer zawodowy, jeżeli uzyska wykształcenie średnie o odpowiednim kierunku i posiada co najmniej dobrą opinię służbową. Mianowanie jest uzależnione od złożenia egzaminu na chorążego.

Art. 19. Mianowanie żołnierza zawodowego na kolejny stopień wojskowy następuje stosownie do posiadanych kwalifikacji, w zależności od opinii służbowej, zajmowanego stanowiska służbowego oraz potrzeb Sił Zbrojnych.

Art. 20. 1. Mianowanie na kolejny stopień wojskowy jest uzależnione od przestuzenia w posiadanym stopniu odpowiedniego okresu, który w czasie pokoju wynosi co najmniej:

- 1) w korpusie oficerów zawodowych, w stopniu:

— podporucznika (podporucznika marynarki)	— 3 lata,
— porucznika (porucznika marynarki)	— 4 lata,
— kapitana (kapitana marynarki)	— 5 lat,

- majora (komandora podporucznika) — 4 lata,
- podpułkownika (komandora porucznika) — 4 lata,
- pułkownika (komandora) — 4 lata,
- 2) w korpusie chorążych zawodowych, w stopniu:
 - młodszego chorążego (młodszego chorążego marynarki) — 3 lata,
 - chorążego (chorążego marynarki) — 4 lata,
 - starszego chorążego (starszego chorążego marynarki) — 5 lat,
 - chorążego sztabowego (chorążego sztabowego marynarki) — 5 lat,
- 3) w korpusie podoficerów zawodowych, w stopniu:
 - plutonowego (bosmanmata) — 2 lata,
 - sierżanta (bosmana, ogniomistrza) — 4 lata,
 - starszego sierżanta (starszego bosmana, starszego ogniomistrza) — 5 lat,
 - sierżanta sztabowego (bosmana sztabowego, ogniomistrza sztabowego) — 5 lat.

2. Mianowanie na kolejny stopień wojskowy w korpusie oficerów zawodowych może być również uzależnione od przesłużenia odpowiedniego czasu na określonym stanowisku służbowym.

Art. 21. Żołnierz zawodowy może być mianowany na kolejny stopień wojskowy w drodze wyróżnienia z pominięciem warunków określonych w art. 20. Mianowanie może nastąpić wyłącznie w ramach korpusu, do którego żołnierz jest zaliczony.”;

17) po art. 21 dodaje się art. 21a i 21b w brzmieniu:

„**Art. 21a.** Żołnierza zawodowego nie można mianować na kolejny stopień wojskowy, jeżeli toczy się przeciwko niemu postępowanie karne lub przed sądem honorowym oraz w okresie próby orzeczonej w związku z warunkowym umorzeniem postępowania karnego, warunkowym zawieszeniem wykonania kary pozbawienia wolności lub warunkowym przedterminowym zwolnieniem i w okresie odbywania kary ograniczenia wolności.

Art. 21b. 1. Zasady mianowania żołnierzy zawodowych na kolejne stopnie wojskowe w szczególnych okolicznościach, przyczyny obniżania i utraty przez nich stopni wojskowych oraz przypadki odzyskania i przywrócenia tych stopni, a także organy

właściwe w tych sprawach określają, z zastrzeżeniem ust. 2, odrębne ustawy.

2. Minister Obrony Narodowej określa w drodze rozporządzenia organy wojskowe właściwe do mianowania na stopnie wojskowe chorążych i podoficerów, a także szczegółowe warunki oraz zasady i tryb mianowania żołnierzy zawodowych na stopnie wojskowe, jak również tryb postępowania z wnioskami sądów honorowych w sprawach stopni wojskowych.”;

18) w art. 23:

- a) w ust. 1 skreśla się wyrazy „lub przepisy wydane na podstawie art. 14 ust. 4”;
- b) w ust. 3 po wyrazie „określa” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;

19) w art. 24:

- a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:
 - „1. Żołnierza zawodowego w służbie stałej można wyznaczyć na niższe stanowisko służbowe:
 - 1) w razie niewywiązywania się z zadań służbowych na zajmowanym stanowisku, stwierdzonego w opinii służbowej wydanej co najmniej po dwunastu miesiącach pełnienia służby na tym stanowisku,
 - 2) w trybie dyscyplinarnym, określonym w odrębnych ustawach.
 - 2. Żołnierza zawodowego w służbie stałej można wyznaczyć na niższe stanowisko służbowe za jego zgodą:
 - 1) jeżeli uzasadnia to stan zdrowia, stwierdzony orzeczeniem wojskowej komisji lekarskiej,
 - 2) z innych przyczyn uzasadnionych potrzebami organizacyjnymi, szkoleniowymi lub kadrowymi wojska, a w szczególności w razie likwidacji zajmowanego przez niego stanowiska służbowego,
- gdy nie ma możliwości wyznaczenia go na inne równorzędne stanowisko służbowe.”;

b) w ust. 3 wyraz „prośbę” zastępuje się wyrazem „wniosek”;

c) w ust. 4 po wyrazie „Żołnierza” dodaje się wyrazy „zawodowego w służbie stałej”;

d) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Przez niższe stanowisko służbowe rozumie się:

- 1) w stosunku do oficerów zawodowych — stanowisko, którego stopień etatowy jest niższy od stopnia etatowego poprzednio zajmowanego stanowiska służbowego,
- 2) w stosunku do chorążych i podoficerów zawodowych — stanowisko, które jest zaszerogowane do niższej grupy uposażenia niż poprzednio zajmowane stanowisko służbowe, z wyjątkiem przypadków, gdy żołnierzowi zachowano dotychczasową grupę uposażenia.”;

20) art. 25 otrzymuje brzmienie:

„**Art. 25.** 1. Żołnierza zawodowego w służbie kontraktowej wyznacza się na stanowisko służbowe określone w kontrakcie.

2. Żołnierza zawodowego w służbie kontraktowej:
- 1) w przypadkach wymienionych w art. 24 ust. 1 — wyznacza się na niższe stanowisko służbowe w tej samej lub innej jednostce wojskowej albo w innej miejscowości; jeżeli żołnierz odmówi pełnienia służby na niższym stanowisku, zwalnia się go z zawodowej służby wojskowej,
 - 2) w przypadkach wymienionych w art. 24 ust. 2 — przenosi się za jego zgodą na inne (wyższe, równorzędne lub niższe) stanowisko służbowe w tej samej lub innej jednostce wojskowej albo w innej miejscowości; jeżeli żołnierz odmówi pełnienia służby na innym stanowisku służbowym, można go zwolnić z zawodowej służby wojskowej.”;
- 21) po art. 25 dodaje się art. 25a—25c w brzmieniu:
- „Art. 25a. Żołnierza zawodowego w służbie stałej i w służbie kontraktowej wyznacza się na inne stanowisko służbowe w tej samej lub innej jednostce wojskowej albo w innej miejscowości w razie prawomocnego zawieszenia lub pozbawienia prawa wykonywania zawodu (specjalności zawodowej) przez organ właściwego samorządu zawodowego.
- Art. 25b. Minister Obrony Narodowej określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb wyznaczania i zwalniania żołnierzy zawodowych ze stanowisk służbowych oraz właściwość organów wojskowych w tych sprawach, a także tryb postępowania z orzeczeniami sądów honorowych i organów samorządów zawodowych w sprawach stanowisk służbowych.
- Art. 25c. 1. Dowódca jednostki wojskowej może delegować żołnierza zawodowego do wykonania zadań służbowych poza jednostką na czas nie dłuższy niż trzy miesiące w ciągu roku.
2. Delegowanie żołnierza zawodowego na czas dłuższy — do sześciu miesięcy w ciągu roku może nastąpić za zgodą organu wojskowego, określonego przez Ministra Obrony Narodowej.
 3. Delegowanie żołnierza-kobiety w okresie ciąży lub bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny, który nie ukończył 16 lat życia, nie może nastąpić bez jej zgody.
 4. Żołnierz delegowany pozostaje na stanowisku służbowym w dotychczasowej jednostce wojskowej.”;
- 22) art. 27 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 27. Sposób pełnienia czynnej służby wojskowej przez żołnierzy zawodowych określa ustawa oraz wydane na jej podstawie rozporządzenia i zarządzenia, a także regulaminy i rozkazy wydane przez Ministra Obrony Narodowej.”;
- 23) art. 28 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 28. 1. Żołnierz zawodowy ma szczególny obowiązek obrony Rzeczypospolitej Polskiej i poświęcenia się służbie Narodowi i Ojczyźnie. Powinien być wzorem patriotyzmu i honoru, pełnić służbę lojalnie i sumiennie, być sprawiedliwym i dbałym dowódcą, opiekunem i wychowawcą, zdyscyplinowanym podwładnym, szczerym i dobrym kolegą.
2. Żołnierze zawodowi są obowiązani wykonywać rozkazy przełożonych i są odpowiedzialni za realizację powierzonych im zadań; jednakże nie wolno im wykonywać rozkazów, jeżeli łączyłoby się to z popełnieniem przestępstwa. Odpowiedzialność osobista podwładnych nie zwalnia przełożonych od ich własnej odpowiedzialności.”;
- 24) w art. 29:
- a) w ust. 1 i w ust. 2 w pkt 2 wyraz „obowiązków” zastępuje się wyrazem „zadań”;
 - b) w ust. 2 w pkt 2 wyrazy „są zwolnieni od” zastępuje się wyrazami „zawodowi są zwolnieni od obowiązków”;
 - c) w ust. 2 w pkt 3 skreśla się wyraz „medali”;
- 25) w art. 30 skreśla się ust. 3;
- 26) w art. 31:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Żołnierze zawodowi są obowiązani zachować w tajemnicy wszystkie wiadomości, z którymi zapoznali się bezpośrednio lub w związku z odbywaniem czynnej służby wojskowej, jeżeli wiadomości te stanowią tajemnicę państwową lub służbową; za nieprzestrzeganie tajemnicy żołnierz zawodowy ponosi odpowiedzialność na zasadach określonych w odrębnych ustawach.”.
 - b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Od obowiązku zachowania tajemnicy może zwolnić żołnierza zawodowego przełożony o uprawnieniach co najmniej dowódcy okręgu wojskowego, a żołnierza zwolnionego z czynnej służby wojskowej — Minister Obrony Narodowej lub organ wojskowy przez niego upoważniony, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej.”;
- 27) art. 32 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 32. Żołnierze zawodowi są obowiązani uzyskać zezwolenie Ministra Obrony Narodowej lub organu wojskowego przez niego upoważnionego na rozpowszechnianie rezultatów swej działalności naukowej, literackiej, artystycznej lub publicystycznej, zawierających wiadomości stanowiące tajemnicę państwową lub służbową, w trybie określonym przez Ministra Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia.”;
- 28) art. 33 skreśla się;
- 29) art. 34 i 35 otrzymują brzmienie:
- „Art. 34. 1. Żołnierz zawodowy może pobierać naukę poza Siłami Zbrojnymi, jeżeli nie koliduje to z wykonywaniem zadań służbowych.
2. W okresie pobierania nauki żołnierz zawodowy może otrzymywać pomoc od organów wojskowych. Pomoc ta jest udzielana wyłącznie w przypadkach, gdy żołnierz na pobieranie nauki uzyskał zezwolenie dowódcy jednostki wojskowej.

3. Minister Obrony Narodowej określa, jaka pomoc może być udzielana żołnierzom zawodowym pobierającym naukę, oraz warunki jej otrzymywania.

Art. 35. 1. Żołnierzowi zawodowemu nie wolno, z zastrzeżeniem ust. 3, podejmować prac zarobkowych.

2. Za pracę zarobkową w rozumieniu ust. 1 uważa się pracę osobiście świadczoną w ramach stosunku pracy lub z innego tytułu, o ile ma ona charakter stały bądź przynosi stały dochód.

3. Dowódca jednostki wojskowej może zezwolić żołnierzowi zawodowemu na wykonywanie pracy zarobkowej, jeżeli:

- 1) przemawia za tym istotny interes organu państwowego, organu samorządu terytorialnego, szkoły wyższej, jednostki badawczo-rozwojowej, podmiotu gospodarczego lub innej jednostki organizacyjnej oraz
- 2) wykonywanie pracy nie koliduje z wykonywaniem zadań służbowych przez żołnierza zawodowego oraz wpływa dodatnio na podwyższenie jego kwalifikacji, a także nie narusza prestiżu zawodu żołnierza.

4. Od obowiązku uzyskania zezwolenia na pracę zarobkową są zwolnieni żołnierze zawodowi pozostający w stanie nieczynnym.

5. Szczegółowe zasady i tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 3, określa Minister Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia.”;

30) po art. 35 dodaje się art. 35a w brzmieniu:

„Art. 35a. 1. Żołnierze zawodowi mogą wchodzić w skład władz spółek, fundacji i innych podmiotów gospodarczych za zezwoleniem Ministra Obrony Narodowej lub organu wojskowego przez niego upoważnionego.

2. Szczegółowe zasady i tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1, określa Minister Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia.”;

31) w art. 36:

a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1,

b) dodaje się ust. 2 i 3 w brzmieniu:

„2. Żołnierze zawodowi mają prawo do otrzymywania paszportu na zasadach określonych w ustawie o paszportach, z tym że Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, stanowiska służbowe, z powodu zajmowania których żołnierze zawodowi są obowiązani uzyskać przednią zgodę właściwego organu wojskowego.

3. Szczegółowe zasady i tryb postępowania oraz właściwość organów w sprawach, o których mowa w ust. 1 i 2, określa Minister Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia.”;

32) po art. 36 dodaje się art. 36a w brzmieniu:

„Art. 36a. 1. Wymiar czasu służby żołnierzy zawodowych jest określony ich zadaniami służbowymi, z zachowaniem prawa do wypoczynku.

2. Rozkład czasu służby w tygodniu oraz zasady udzielania czasu wolnego za wykonywanie zadań służbowych poza normalnymi godzinami służby określa Minister Obrony Narodowej.”;

33) w art. 37:

a) w ust. 1 dodaje się na końcu wyrazy „w tym nie więcej niż cztery dni ustawowo wolne od pracy”;

b) ust. 2 i 4 skreśla się;

34) art. 38 i 39 otrzymują brzmienie:

„Art. 38. 1. Żołnierze zawodowi zajmujący określone stanowiska służbowe pracowników naukowych, naukowo-dydaktycznych, dydaktycznych lub badawczych otrzymują corocznie urlop dodatkowy w wymiarze 12 dni kalendarzowych.

2. Żołnierze zawodowi zajmujący stanowiska służbowe sędziów lub prokuratorów otrzymują urlop dodatkowy na zasadach i w wymiarze określonych w odrębnych ustawach.

3. Żołnierze pełniący służbę w warunkach uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia albo którzy osiągnęli określony wiek lub staż służby bądź jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi właściwościami służby wojskowej, otrzymują urlopy dodatkowe w wymiarze do 15 dni kalendarzowych rocznie.

4. Żołnierzom zawodowym mogą być udzielane urlopy zdrowotne lub okolicznościowe, a żołnierzom w służbie stałej — również urlopy ze względów służbowych, urlopy bezpłatne lub z innych ważnych przyczyn.

Art. 39. 1. Żołnierza zawodowego można odwołać z urlopu wypoczynkowego z ważnych względów służbowych, a także wstrzymać udzielenie mu urlopu w całości lub w części. Termin urlopu może być także przesunięty na wniosek żołnierza zawodowego, umotywowany ważnymi względami.

2. Żołnierzowi zawodowemu odwołanemu z urlopu wypoczynkowego przysługuje zwrot kosztów spowodowanych odwołaniem.

3. Odwołanie żołnierza zawodowego z urlopu wypoczynkowego ze względów służbowych następuje na polecenie dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz pełni służbę.”;

35) po art. 39 dodaje się art. 39a w brzmieniu:

„Art. 39a. Minister Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, określa:

- 1) szczegółowe zasady i tryb udzielania urlopów żołnierzom zawodowym,
- 2) szczegółowy wymiar urlopów, o których mowa w art. 38 ust. 3 i 4,
- 3) szczegółowe zasady i tryb odwoływania z urlopu wypoczynkowego i zwracania kosztów spowodowanych odwołaniem.”;

36) art. 41—43 otrzymują brzmienie:

„Art. 41. 1. Żołnierze zawodowi otrzymują uposażenie zapewniające im warunki oddania się wyłącznie powierzonym im zadaniom służbowym oraz zapewniające warunki godziwego życia.

2. Z tytułu pełnienia czynnej służby wojskowej żołnierz zawodowy otrzymuje jedno uposażenie i inne należności pieniężne, określone w ustawie o uposażeniu żołnierzy.

Art. 42. 1. Żołnierze zawodowi otrzymują umundurowanie, wyekwipowanie i uzbrojenie oraz — w określonych przypadkach — wyżywienie.

2. Minister Obrony Narodowej określa:

1) zasady i normy umundurowania, wyekwipowania i uzbrojenia żołnierzy zawodowych,

2) przypadki, w których żołnierzom zawodowym przysługuje wyżywienie, oraz normy tego wyżywienia,

3) w porozumieniu z Ministrem Finansów — wysokość równoważników pieniężnych przysługujących w zamian za umundurowanie i wyżywienie.

Art. 43. 1. Żołnierze zawodowi w służbie stałej otrzymują dla siebie i członków rodziny osobną kwatery stałą w miejscowości, w której pełnią służbę, lub w miejscowości pobliskiej, a w przypadku jej nieprzydzielenia — równoważnik pieniężny na wynajęcie mieszkania lub za rozłąkę z rodziną.

2. Żołnierzom zawodowym w służbie kontraktowej przysługuje dla siebie i członków rodziny prawo do zakwaterowania tymczasowego, a w przypadku braku takich możliwości — równoważnik na wynajęcie mieszkania.

3. Żołnierzom zawodowym w służbie stałej przysługuje równoważnik pieniężny na remont zajmowanej kwatery (mieszkania).

4. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1—3, przysługują na zasadach określonych w ustawie o zakwaterowaniu sił zbrojnych.”;

37) w art. 45 w ust. 3 po wyrazie „określa” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;

38) w art. 45a po wyrazie „może” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia” oraz wyrazy „którym udzielono urlopu ze względów służbowych lub innych ważnych przyczyn” zastępuje się wyrazami „zawodowych w służbie stałej, którzy nie wykonują zadań służbowych z powodu udzielenia im urlopów, o których mowa w art. 38 ust. 4, albo przeniesienia ich w stan nieczynny”;

39) w art. 46 ust. 5 skreśla się;

40) w art. 47 wyrazy „w odrębnych przepisach” zastępuje się wyrazami „w ustawie o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową”;

41) art. 48 otrzymuje brzmienie:

„Art. 48. Uprawnienia i obowiązki żołnierzy zawodowych określa ustawa oraz wydane na jej

podstawie rozporządzenia i zarządzenia, a także regulaminy i rozkazy wydane przez Ministra Obrony Narodowej.”;

42) art. 48a skreśla się;

43) po rozdziale 4 dodaje się rozdział 4A w brzmieniu:

„Rozdział 4A

Publiczna działalność żołnierzy zawodowych

Art. 48a. Żołnierze zawodowi przysługują wszelkie prawa obywatelskie do udziału w życiu publicznym, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawach.

Art. 48b. 1. W czasie pełnienia zawodowej służby wojskowej żołnierzom nie wolno:

1) być członkiem partii politycznej ani stowarzyszenia lub innej organizacji o charakterze politycznym,

2) brać udziału w działalności ruchów obywatelskich i innych ugrupowań obywateli o charakterze politycznym,

3) brać udziału w zgromadzeniach o charakterze politycznym,

4) prowadzić działalności politycznej, w tym rozpowszechniać publikacji dotyczących zagadnień politycznych.

2. Zastrzeżenie określone w ust. 1 pkt 3 nie dotyczy zgromadzeń związanych z wyborami władz państwowych i samorządowych.

3. Z chwilą powołania żołnierza do zawodowej służby wojskowej ustaje jego dotychczasowe członkostwo w partii politycznej albo w stowarzyszeniu lub innej organizacji o charakterze politycznym.

Art. 48c. 1. Żołnierz zawodowy jest obowiązany poinformować dowódcę jednostki wojskowej o swojej przynależności do stowarzyszeń i innych organizacji krajowych działających poza wojskiem.

2. Przynależność żołnierza zawodowego do stowarzyszeń i innych organizacji zagranicznych lub międzynarodowych wymaga zezwolenia Ministra Obrony Narodowej lub organów wojskowych przez niego określonych.

Art. 48d. 1. Żołnierzom zawodowym nie wolno tworzyć i zrzeszać się w związkach zawodowych. Obowiązkiem Państwa jest zagwarantowanie żołnierzom zawodowym godziwych warunków służby i uposażenia.

2. Przepis art. 48b ust. 3 stosuje się odpowiednio do związków zawodowych.

Art. 48e. 1. Żołnierz zawodowy może kandydować do Sejmu i Senatu oraz na inne kierownicze stanowiska państwowe obsadzone na podstawie wyboru, a także prowadzić związaną z tym kampanię wyborczą.

2. Na czas trwania kampanii wyborczej, o której mowa w ust. 1, żołnierz zawodowy otrzymuje urlop okolicznościowy.

3. W czasie kampanii wyborczej, o której mowa w ust. 1, żołnierzom zawodowym nie wolno nosić umundurowania oraz odznak i oznak wojskowych.

Art 48f Żołnierze zawodowi mogą kandydować i wchodzić w skład organów samorządu terytorialnego, z wyjątkiem stanowisk zajmowanych z wyboru przez pracowników samorządowych, a także w skład organów samorządów zawodowych utworzonych na podstawie odrębnych ustaw

Art 48g Ograniczenia określone w niniejszym rozdziale nie naruszają, zagwarantowanego odrębnymi ustawami żołnierzom zawodowym, prawa przynależności do kościołów i innych związków wyznaniowych, a także prawa uczestniczenia w czynnościach i obrzędach religijnych, wypełniania obowiązków religijnych i obchodzenia świąt religijnych oraz posiadania i korzystania z przedmiotów potrzebnych do uprawiania kultu i praktyk religijnych na terenie jednostek wojskowych, na pokładzie okrętów wojennych i wojskowych statków powietrznych oraz poza nimi.”;

44) w art 49:

- a) w ust. 1 po wyrazie „żołnierzy” dodaje się wyraz „zawodowych”;
- b) w ust. 2 dodaje się na końcu wyrazy „w drodze rozporządzenia”;

45) art. 50 i 51 otrzymują brzmienie:

„Art 50. 1 Żołnierza zawodowego zwalnia się z zawodowej służby wojskowej wskutek:

- 1) utraty obywatelstwa polskiego lub nabycia obywatelstwa innego państwa,
- 2) ustalenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do zawodowej służby wojskowej, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w art. 14a ust 2 pkt 2,
- 3) osiągnięcia wieku:
 - a) przez podoficera, chorążego i oficera młodszego — 55 lat,
 - b) przez oficera starszego i generała — 60 lat,
 - c) przez żołnierza-kobietę, bez względu na posiadany stopień wojskowy — 50 lat,
- 4) otrzymania dwóch kolejnych opinii służbowych, stwierdzających niewywiązywanie się z obowiązków służbowych,
- 5) upływu czasu służby określonego w kontrakcie, jeżeli nie nastąpi zawarcie kolejnego kontraktu lub powołanie do służby stałej,
- 6) niewyrażenia zgody na wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe w przypadku, o którym mowa w art. 25 ust. 2 pkt 1,
- 7) upływu terminu wypowiedzenia stosunku służbowego dokonanego przez żołnierza zawodowego lub organ wojskowy,
- 8) upływu okresu próbnego, jeżeli żołnierza zawodowego lub organ wojskowy skorzystał z uprawnienia określonego w art. 9d ust. 2,

9) utraty (pozbawienia) stopnia wojskowego,

10) prawomocnego orzeczenia przez sąd kary zakazu wykonywania zawodu żołnierza zawodowego,

11) ukarania karą usunięcia z zawodowej służby wojskowej na wniosek sądu honorowego lub w postępowaniu dyscyplinarnym,

12) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne na karę pozbawienia wolności (aresztu wojskowego) bez warunkowego zawieszenia jej wykonania.

2 Żołnierza zawodowego zajmującego stanowisko służbowe profesora zwyczajnego lub profesora nadzwyczajnego zwalnia się z zawodowej służby wojskowej z końcem roku akademickiego, w którym żołnierz ukończył 65 lat życia.

3. Zwolnienie żołnierza zawodowego z zawodowej służby wojskowej w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 7, gdy wypowiedzenia dokonał organ wojskowy, nie może nastąpić w okresie obłożnej choroby żołnierza, chyba że od dnia zachorowania upłynęło sześć miesięcy.

4. Jeżeli przemawiają za tym interesy służby, Minister Obrony Narodowej może zatrzymać w zawodowej służbie wojskowej żołnierzy:

- 1) posiadających stopień wojskowy generała,
- 2) posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego,
- 3) zaliczonych do korpusów osobowych. medycznego, weterynarii, sprawiedliwości i obsługi prawnej oraz duszpaństwa

— na wniosek żołnierza lub za jego zgodą, nie dłużej jednak niż do końca roku kalendarzowego, w którym kończy on 65 lat życia.

5. W wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych interesami służby przypadkach Minister Obrony Narodowej, na wniosek żołnierza zawodowego, może zatrzymać w zawodowej służbie wojskowej żołnierza zajmującego stanowisko służbowe profesora zwyczajnego lub profesora nadzwyczajnego, nie dłużej jednak niż do końca roku akademickiego, w którym żołnierz ukończył 70 lat życia.

Art. 51. 1 Żołnierza zawodowego można zwolnić z zawodowej służby wojskowej wskutek:

- 1) nabycia prawa do emerytury w pełnej wysokości, określonej w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych,
- 2) nabycia prawa do zaopatrzenia emerytalnego z tytułu wysługi lat i osiągnięcia wieku:

- a) przez podoficera i chorążego — 50 lat,
 b) przez oficera młodszego — 40 lat,
 c) przez majora — 45 lat,
 d) przez podpułkownika — 50 lat,
 e) przez pułkownika — 55 lat,
 f) przez generała — 58 lat,
- 3) wystąpienia żołnierza zawodowego z wnioskiem o zwolnienie w przypadkach określonych w art. 14a ust. 2, jeżeli żołnierz nie skorzystał z uprawnienia określonego w tym przepisie,
- 4) niewyrażenia zgody na wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe w przypadku, o którym mowa w art. 24 ust. 4, albo na wyższe, równorzędne lub niższe stanowisko służbowe w przypadku, o którym mowa w art. 25 ust. 2 pkt 2,
- 5) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności (aresztu wojskowego) w przypadkach nie wymienionych w art. 50 pkt 12,
- 6) prawomocnego ukarania przez organ właściwego samorządu zawodowego karą zawieszenia lub pozbawienia prawa wykonywania zawodu (specjalności zawodowej).
2. Przepisów ust. 1 pkt 1 i 2 nie stosuje się do żołnierzy zawodowych w służbie kontraktowej.
3. Żołnierza zawodowego w służbie stałej, który nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego z tytułu wysługi lat, można zwolnić za jego zgodą z zawodowej służby wojskowej, chociażby nie osiągnął wieku określonego w ust. 1 pkt 2.
4. Zwolnienie żołnierza zawodowego z zawodowej służby wojskowej może nastąpić z urzędu lub na wniosek żołnierza.”;
- 46) po art. 51 dodaje się art. 51a—51d w brzmieniu:
- „Art. 51a. 1. Żołnierz zawodowy pełniący służbę stałą w okresie próbnym lub służbę kontraktową w ramach pierwszego kontraktu, niezależnie od przyczyn określonych w art. 50 ust. 1 i art. 51 ust. 1, może być zwolniony z zawodowej służby wojskowej również w razie:
- 1) stwierdzenia w opinii służbowej, wydanej nie wcześniej niż po trzech miesiącach służby, braku przydatności do tej służby,
 - 2) niepełnienia obowiązków służbowych z powodu choroby co najmniej przez okres sześciu miesięcy.
2. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej z powodu wymienionego w ust. 1 pkt 1 nie może nastąpić w okresie obłożnej choroby żołnierza, chyba że od dnia zachorowania upłynęło sześć miesięcy albo mimo choroby żołnierz wnosi o zwolnienie.
3. Żołnierza-kobiety nie można zwolnić z zawodowej służby wojskowej w okresie ciąży i w czasie urlopu macierzyńskiego, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 50 ust. 1 pkt 9—12 i w art. 51 ust. 1 pkt 5 oraz w art. 50 ust. 1 pkt 7, gdy wypowiedzenia dokonała kobieta-żołnierz.
- Art. 51b. 1. Żołnierz zawodowy może w każdym czasie, z zastrzeżeniem art. 51c i art. 51d ust. 1, wypowiedzieć stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej bez podawania przyczyny.
2. Dokonanie przez organ wojskowy wypowiedzenia stosunku służbowego może nastąpić, jeżeli jednostka wojskowa, w której żołnierz zawodowy pełni zawodową służbę wojskową, podlega reformowaniu lub zmniejsza się jej stan etatowy, a brak jest możliwości wyznaczenia go na inne stanowisko służbowe albo gdy żołnierz odmówi przyjęcia innego równorzędnego lub wyższego stanowiska służbowego.
- Art. 51c. 1. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej żołnierza zawodowego w służbie stałej, który odbył służbę obowiązkową, oraz żołnierza zawodowego w służbie kontraktowej wskutek dokonanego przez nich wypowiedzenia stosunku służbowego, następuje po upływie sześciomiesięcznego terminu wypowiedzenia.
2. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej żołnierza zawodowego w okresie pełnienia służby obowiązkowej wskutek dokonanego przez niego wypowiedzenia stosunku służbowego następuje po upływie dwunastomiesięcznego terminu wypowiedzenia oraz pod warunkiem przekazania do dyspozycji organów wojskowych osobnej kwatery stałej przydzielonej przez te organy i zwrócenia równowartości kosztów, o których mowa w art. 51d ust. 1.
3. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej żołnierza zawodowego w okresie próbnym wskutek dokonanego przez niego wypowiedzenia stosunku służbowego następuje po upływie trzymiesięcznego terminu wypowiedzenia, z zastrzeżeniem art. 9d ust. 2.
4. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej w przypadku określonym w art. 51b ust. 2 następuje po upływie dwunastomiesięcznego terminu wypowiedzenia, z zastrzeżeniem art. 9d ust. 2.
5. Termin wypowiedzenia, o którym mowa w ust. 1—4, biegnie od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano wypowiedzenia.
- Art. 51d. 1. Żołnierz zawodowy zwolniony z zawodowej służby wojskowej w okresie pełnienia służby obowiązkowej, o której mowa w art. 9b ust. 1 i 2, z powodu wypowiedzenia stosunku służbowego dokonanego przez żołnierza albo z przyczyn określonych w art. 50 ust. 1 pkt 9—12 lub art. 51

ust. 1 pkt 5 jest obowiązany zwrócić równowartość kosztów zakwaterowania, wyżywienia i umundurowania otrzymanych w czasie studiów lub nauki.

2. Minister Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia:

- 1) określa równowartość kosztów, o których mowa w ust. 1, oraz zasady i tryb ich zwracania,
- 2) może określać przypadki, w których żołnierz zawodowy jest zwolniony od obowiązku zwrotu równowartości kosztów, o których mowa w ust. 1.”;

47) w art. 52:

- a) skreśla się wyrazy „w tym również na karę”,
- b) wyrazy „i umorzenia” zastępuje się wyrazami „oraz umorzenia lub warunkowego umorzenia”,
- c) po wyrazie „skazania” stawia się kropkę i skreśla się do końca pozostałe wyrazy,
- d) dodaje się drugie zdanie w brzmieniu: „Przywrócenie do zawodowej służby wojskowej następuje jednak na wniosek żołnierza, o ile spełnia on wymogi w zakresie wieku oraz zdolności fizycznej i psychicznej.”;

48) art. 55 i 56 skreśla się;

49) w art. 57:

- a) po wyrazie „Żołnierzom” dodaje się wyraz „zawodowym”,
- b) skreśla się wyrazy „przez okres jednego roku po zwolnieniu ze służby”,
- c) wyraz „przepisach” zastępuje się wyrazem „ustawie”;

50) w art. 58:

- a) w ust. 2 powołanie „art. 50 ust. 1 pkt 3 i 4, w art. 51 ust. 1 pkt 2 i 6, w art. 56 ust. 1 pkt 1 i 3—5 i ust. 3 pkt 1 i 3” zastępuje się powołaniem „art. 50 ust. 1 pkt 1, 4 i 9—12, art. 51 ust. 1 pkt 5 oraz art. 51a ust. 1 pkt 1”,
- b) w ust. 3:
 - wyraz „przepisach” zastępuje się wyrazem „ustawie”,
 - skreśla się wyrazy „oraz ich rodzin”,
 - wyrazy „normują te przepisy” zastępuje się wyrazami „określa ta ustawa”;

51) w art. 59 wyrazy „zgodnie z przepisami o zakwaterowaniu żołnierzy” zastępuje się wyrazami „na zasadach określonych w ustawie o zakwaterowaniu sił zbrojnych”;

52) art. 60—62 otrzymują brzmienie:

„Art. 60. Minister Obrony Narodowej określa w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady i tryb zwalniania żołnierzy z zawodowej służby wojskowej.

Art. 61. 1. Żołnierze zawodowi zwolnieni z przyczyn określonych w art. 50 ust. 1 pkt 2, 5, 7 i 8 oraz w art. 51 ust. 1 pkt 2 i 3 z zawodowej służby wojskowej pełnionej jako służba stała korzystają z pierwszeństwa w zakresie pośrednictwa pracy.

2. Minister Pracy i Polityki Socjalnej w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady prowadzenia pośrednictwa

pracy w stosunku do żołnierzy, o których mowa w ust. 1.

3. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej oraz Ministrem Finansów może określać zasady i tryb prowadzenia przez jednostki wojskowe przyuczenia do zawodu lub przekwalifikowania żołnierzy, o których mowa w ust. 1.

4. Skorzystanie przez żołnierza, o którym mowa w ust. 1, z przyuczenia do zawodu lub przekwalifikowania prowadzonego przez jednostki wojskowe nie pozbawia go uprawnień bezrobotnych określonych w odrębnych ustawach.

Art. 62. Czas pełnienia zawodowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszystkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem.”;

53) w art. 63:

- a) w ust. 1 po wyrazie „przepisom” dodaje się wyraz „ustawy”,
- b) w ust. 2 dodaje się drugie zdanie w brzmieniu: „Żołnierze ci mogą używać posiadanych stopni wojskowych z określeniem „w rezerwie”.”;

54) art. 64 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 64
1. Kandydaci na żołnierzy zawodowych pełnią czynną służbę wojskową jako służbę kandydacką.
 2. Do służby kandydackiej może być powołany, na podstawie dobrowolnego zgłoszenia, obywatel polski, który posiada odpowiednią zdolność psychiczną i fizyczną do zawodowej służby wojskowej, wiek co najmniej 17 lat i odpowiednie wykształcenie oraz złoży zobowiązanie pełnienia zawodowej służby wojskowej po ukończeniu szkoły.
 3. Warunkiem powołania osób, które nie ukończyły 18 lat życia, jest zgoda ich ustawowego opiekuna.
 4. Osoby ubiegające się o powołanie do służby kandydackiej mogą być kierowane do wojskowej komisji lekarskiej w celu ustalenia zdolności do czynnej służby wojskowej.
 5. Osoby ubiegające się o powołanie do służby kandydackiej kieruje się do komisji poborowych, wzywa do osobistego stawienia się w sprawach związanych z powołaniem oraz powołuje się do czynnej służby wojskowej na zasadach i w trybie określonym w odrębnej ustawie.
 6. Minister Obrony Narodowej określa w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady, tryb i warunki powoływania do służby kandydackiej.”;

55) w art. 65:

- a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 oraz wyrazy „do służby wojskowej w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych” zastępuje się wyrazami „do służby kandydackiej”,

- b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
 „2. Z dniem stawienia się do służby kandydackiej żołnierze otrzymują bez szczególnego nadania tytuł:
 1) podchorążego, jeżeli kształcą się w wyższej szkole wojskowej,
 2) kadeta, jeżeli kształcą się w szkole chorążych zawodowych,
 3) elewa, jeżeli kształcą się w podoficerskiej szkole zawodowej.”;
- 56) w art. 66 w ust. 1 skreśla się wyrazy „i na kursach”;
- 57) w art. 67 w ust. 2:
 a) wyrazy „odrębnych przepisów” zastępuje się wyrazami „odrębnej ustawy”,
 b) skreśla się wyrazy „oraz oficerskie szkoły zawodowe”;
- 58) w art. 68:
 a) w ust. 1 skreśla się wyrazy „oficerskie szkoły zawodowe oraz kursy wojskowe”,
 b) w ust. 2 dwukrotnie skreśla się wyrazy „i kursów”,
 c) w ust. 3:
 — skreśla się wyrazy „i na kursach”,
 — skreśla się zdanie drugie;
- 59) po art. 69 dodaje się art. 69a w brzmieniu:
 „Art. 69a. Pierwsze dwanaście miesięcy służby kandydackiej słuchaczy wyższej szkoły wojskowej stanowi dla nich okres próbny. Minister Obrony Narodowej określa w drodze rozporządzenia okresy próbne dla słuchaczy szkół chorążych zawodowych i podoficerskich szkół zawodowych.”;
- 60) w art. 70:
 a) w ust. 1 wyraz „przepisach” zastępuje się wyrazem „ustawie”,
 b) w ust. 2:
 — wyrazy „do służby wojskowej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego” zastępuje się wyrazami „do służby kandydackiej”,
 — wyraz „szeregowca” zastępuje się wyrazami „szeregowego z dniem stawienia się do tej służby”,
 — wyraz „wyższego” zastępuje się wyrazem „kolejnego”,
 c) w ust. 3:
 — po wyrazie „określa” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”,
 — wyraz „wyższe” zastępuje się wyrazem „kolejne”,
 — po wyrazie „organy” dodaje się wyraz „wojskowe”;
- 61) w art. 71:
 a) w ust. 1 w pkt 1:
 — wyrazy „przewidziane w przepisach” zastępuje się wyrazami „określone odpowiednio w ustawach”,
 — wyrazy „i zakwaterowaniu żołnierzy” zastępuje się wyrazami „żołnierzy i zakwaterowaniu sił zbrojnych”,
 b) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
 „2) wyżywienie, umundurowanie, wyekwipowanie i uzbrojenie; przepis art. 42 ust. 2 stosuje się odpowiednio.”;
- c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
 „3. Do kandydatów na żołnierzy zawodowych stosuje się odpowiednio art. 46 ust. 2 i 4 oraz art. 47.”;
- 62) art. 72 otrzymuje brzmienie:
 „Art. 72. Kandydatom na żołnierzy zawodowych oraz członkom ich rodzin przysługują szczególne uprawnienia i ulgi przewidziane w ustawie o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej dla żołnierzy zasadniczej służby wojskowej i członków ich rodzin, z wyjątkiem uprawnień do zasiłków przewidzianych w art. 131 ust. 1 tej ustawy. Należności i opłaty przewidziane w art. 134 ust. 1 pkt 1 powołanej ustawy wypłacają organy wojskowe.”;
- 63) w art. 73:
 a) w ust. 1 wyrazy „odpowiednie wartości moralne i polityczne” zastępuje się wyrazami „odpowiednią zdolność fizyczną i psychiczną do odbywania nauki w szkołach i orkiestrach wojskowych”,
 b) w ust. 2:
 — wyrazy „czynnej służby wojskowej w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych” zastępuje się wyrazami „służby kandydackiej”,
 — skreśla się wyrazy „ze względu na stan zdrowia”,
 c) w ust. 3 po wyrazie „Społecznej” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”,
 d) w ust. 4 po wyrazie „określa” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;
- 64) w art. 74:
 a) wstęp do ust. 1 otrzymuje brzmienie: „Kandydata na żołnierza zawodowego zwalnia się ze służby kandydackiej wskutek:”,
 b) w ust. 1 w pkt 1 dodaje się na końcu wyrazy „lub nabycia obywatelstwa innego państwa”,
 c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
 „2. Kandydata na żołnierza zawodowego można zwolnić ze służby kandydackiej na jego wniosek wniesiony w okresie próbnym, a po upływie tego okresu — w przypadku zasługującym na szczególne uwzględnienie.”,
 d) w ust. 3:
 — wyrazy „ze służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego” zastępuje się wyrazami „ze służby kandydackiej”,
 — wyraz „przepisach” zastępuje się wyrazem „ustawie”;
- 65) w art. 75:
 a) wstęp do ust. 1 otrzymuje brzmienie: „Kandydata na żołnierza zawodowego wyдалa się ze służby kandydackiej wskutek:”,
 b) w ust. 1 w pkt 1:
 — skreśla się wyrazy „w tym również na karę”,
 — wyrazy „lub na” zastępuje się wyrazami „kary pozbawienia praw publicznych lub”,
 c) w ust. 2 wyrazy „Wydalenie ze służby wojskowej kandydata na żołnierza zawodowego może nastąpić również w razie” zastępuje się wyrazami „Kandydata na żołnierza zawodowego można zwolnić ze służby kandydackiej wskutek”;

- d) w ust. 3 wyrazy „pozostawienie żołnierza w służbie” zastępuje się wyrazami „pozostanie żołnierza w służbie kandydackiej”;
- e) ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Przepis art. 74 ust. 3 stosuje się odpowiednio.”;
- f) skreśla się ust. 5;
- 66) skreśla się art. 76;
- 67) w art. 77:
- a) w ust. 1:
- po wyrazie „Kandydatów” dodaje się wyrazy „na żołnierzy zawodowych”;
 - skreśla się wyrazy „lub kurs kształcący na żołnierzy zawodowych”;
- b) w ust. 2 dodaje się na końcu wyrazy „w drodze rozporządzenia”;
- 68) dodaje się art. 77a i 77b w brzmieniu:
- „Art. 77a. 1. Słuchacze szkół wojskowych będący kandydatami na żołnierzy zawodowych mogą być zobowiązani do zwrotu równowartości kosztów wyżywienia, umundurowania i zakwaterowania otrzymanych w czasie studiów lub nauki, w przypadku wydalenia ich ze służby kandydackiej lub zwolnienia ich z tej służby na ich wniosek.
2. O obowiązku zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, orzeka komendant szkoły wojskowej.
- Art. 77b. Minister Obrony Narodowej określa w drodze rozporządzenia:
- 1) przebieg służby kandydackiej, zasady i tryb opiniowania kandydatów na żołnierzy zawodowych, ich obowiązki i uprawnienia nie uregulowane w ustawie oraz tryb postępowania związany ze zwalnianiem i wydalaniem ze szkoły wojskowej,
- 2) równowartość kosztów, o których mowa w art. 77a ust. 1, oraz zasady ich zwracania, a także może określać przypadki, w których od słuchacza zwolnionego z czynnej służby wojskowej nie dochodzi się ich zwrotu.”;
- 69) art. 79¹ skreśla się;
- 70) po art. 79 dodaje się art. 79a w brzmieniu:
- „Art. 79a. 1. Od decyzji wydanych przez organy wojskowe w sprawach określonych w ustawie żołnierz zawodowy (kandydat na żołnierza zawodowego) może wnieść, w terminie siedmiu dni od daty doręczenia mu decyzji, odwołanie do organu wojskowego wyższego stopnia, a także skargę do sądu administracyjnego — na zasadach określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego.
2. Minister Obrony Narodowej określa w drodze rozporządzenia organy wojskowe wyższego stopnia w rozumieniu art. 17 Kodeksu postępowania administracyjnego, właściwe w sprawach określonych w ustawie.”;
- 71) w art. 80 w ust. 1:
- a) wyrazy „podległych mu jednostkach” zastępuje się wyrazami „podporządkowanych mu jednostkach wojskowych”;
- b) wyrazy „w podległych mu” zastępuje się wyrazami „w nadzorowanych przez niego”;
- c) skreśla się wyrazy „i na kursach wojskowych”.
- Art. 3.** W ustawie z dnia 21 maja 1963 r. o dyscyplinie wojskowej oraz o odpowiedzialności żołnierzy za przewinienia dyscyplinarne i za naruszenia honoru i godności żołnierskiej (Dz. U. z 1977 r. Nr 23, poz. 101 oraz z 1985 r. Nr 31, poz. 138 i Nr 38, poz. 181) wprowadza się następujące zmiany:
- 1) w art. 1 ust. 2, w art. 11, w art. 21, w art. 35 ust. 2, w art. 55 i w art. 64 użyte w różnych przypadkach wyrazy „Polska Rzeczpospolita Ludowa” zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami „Rzeczpospolita Polska”;
- 2) w art. 1:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Dyscyplina wojskowa zobowiązuje żołnierza do przestrzegania Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i innych ustaw oraz wydanych na ich podstawie rozporządzeń i zarządzeń dotyczących Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, a także regulaminów i rozkazów wydanych przez Ministra Obrony Narodowej, jak również rozkazów przełożonych.”;
- b) w ust. 2 wyraz „kraju” zastępuje się wyrazem „państwa”;
- 3) art. 2 otrzymuje brzmienie:
„Art. 2. 1. Żołnierz jest obowiązany wypełniać konstytucyjne obowiązki obywateli Rzeczypospolitej Polskiej oraz postępować zgodnie z rotą złożonej przysięgi wojskowej.
2. Zasady etyki oraz honoru i godności oficerów zawodowych określa Kodeks Honorowy Oficera Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, przyjęty przez zebrania oficerskie.”;
- 4) w art. 3 ust. 2 skreśla się;
- 5) w art. 4 w ust. 1 wyrazy „oraz socjalistycznych zasad współżycia społecznego, jak również w kształtowaniu właściwej postawy ideowo-moralnej żołnierzy” skreśla się;
- 6) art. 5 skreśla się;
- 7) w art. 7:
- a) w ust. 1 wyrazy „lub pracy społecznej” oraz wyrazy „w szkoleniu bojowym i politycznym” skreśla się, a wyraz „społeczne” zastępuje się wyrazem „wojskowe”;
- b) w ust. 2 wyrazy „szkoleniowo-wychowawcze” zastępuje się wyrazem „szkoleniowe” oraz skreśla się wyrazy „lub społecznych”;

- 8) w art. 8:
- w ust. 1 w pkt 12 wyraz „wyższy” zastępuje się wyrazem „kolejny”;
 - w ust. 4 wyraz „wprowadzić” zastępuje się wyrazami „ustanawiać w drodze rozporządzenia”;
- 9) w art. 9:
- w ust. 1:
 - po wyrazie „odznaczeń” dodaje się wyrazy „albo odznak”;
 - wyraz „przepisach” zastępuje się wyrazem „ustawach”;
 - ust. 2 oraz oznaczenie ust. 1 skreśla się;
- 10) w art. 10 wyrazy „wojskowe szkolenie w ramach studium wojskowego szkoły wyższej” zastępuje się wyrazami „zajęcia wojskowe w studium wojskowym w czasie trwania studiów”;
- 11) w art. 11 wyraz „normuje” zastępuje się wyrazem „określa”;
- 12) w art. 12 skreśla się ust. 3;
- 13) w art. 13:
- pkt 2 skreśla się;
 - pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) studenci, o których mowa w art. 10 — za przewinienia dyscyplinarne popełnione podczas odbywania zajęć wojskowych lub w związku z nimi,”
 - w pkt 4 wyrazy „przepisach szczególnych” zastępuje się wyrazami „odrębnych ustawach”;
- 14) w art. 14:
- w ust. 1 pkt 5, 9 i 10 skreśla się;
 - dodaje się ust. 1b w brzmieniu:

„1b. Jeżeli koniec kary, o której mowa w ust. 1a, upływa po zwolnieniu żołnierza z czynnej służby wojskowej, może on w terminie trzydziestu dni od dnia zwolnienia z tej służby wystąpić do sądu wojskowego właściwego ze względu na siedzibę jednostki wojskowej, w której żołnierz pełnił służbę, z wnioskiem o uchylenie kary. Od orzeczenia sądu odwołanie nie przysługuje. Szczegółowe zasady i tryb postępowania w tych sprawach określa Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia.”
 - w ust. 2 skreśla się wyrazy „lub kary służby w odziale dyscyplinarnym”;
 - ust. 3 skreśla się;
- 15) w art. 15 w ust. 3 po wyrazie „pełnienia” dodaje się wyraz „czynnej”;
- 16) w art. 16:
- w ust. 2 w pkt 2 skreśla się wyrazy „albo w wyniku prokuratorskiej kontroli przestrzegania prawa”;
 - w ust. 3 w zdaniu drugim wyrazy „trzech lat od” zastępuje się wyrazami „jednego roku od dnia”;
- 17) art. 17 skreśla się;
- 18) w art. 18:
- ust. 1 skreśla się;
 - w ust. 2 skreśla się wyraz „również”;
 - oznaczenie ust. 2 skreśla się;
- 19) art. 19 skreśla się;
- 20) w art. 20:
- dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 oraz skreśla się wyrazy „przed wymierzeniem kary dyscyplinarnej”;
 - dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Żołnierzowi zatrzymanemu na podstawie ust. 1 przysługują uprawnienia przewidziane dla osoby zatrzymanej w Kodeksie postępowania karnego, z tym że zażalenie na zatrzymanie przysługuje do właściwego miejscowo sądu wojskowego.”;
- 21) w art. 21:
- dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 oraz skreśla się wyrazy „i inne regulaminy wojskowe”;
 - dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, regulamin wykonywania kary dyscyplinarnej aresztu.”;
- 22) w art. 25 w ust. 3 skreśla się pkt 2;
- 23) art. 26 skreśla się;
- 24) w art. 27 dodaje się na końcu wyrazy „w drodze rozporządzenia.”;
- 25) w art. 28 skreśla się ust. 2 i 3 oraz oznaczenie ust. 1;
- 26) w art. 30 w ust. 3 skreśla się pkt 2 i oznaczenie pkt 1;
- 27) w art. 31 dodaje się na końcu wyrazy „w drodze rozporządzenia.”;
- 28) w art. 34 w ust. 1:
- w zdaniu pierwszym wyrazy „lub organy wojskowe przez niego upoważnione mogą w trybie nadzoru” zastępuje się wyrazami „może z przyczyn określonych w art. 33 ust. 1”;
 - w zdaniu trzecim wyrazy „uchylać Rada Państwa” zastępuje się wyrazami „uchylić organ właściwy do mianowania na ten stopień”;
- 29) dodaje się art. 34a w brzmieniu:

„Art. 34a. Szczegółowe zasady i tryb postępowania w sprawach, o których mowa w art. 33 ust. 2 i 3 oraz art. 34 ust. 1, określa regulamin dyscyplinarny Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.”;

- 30) w art. 35:
- w ust. 1 skreśla się wyrazy „w zakresie ustalonym w decyzji o uchyleniu kary dyscyplinarnej lub orzeczenia sądu honorowego”;
 - w ust. 2 skreśla się wyrazy „Zasady i”;

- 31) rozdział 6 otrzymuje brzmienie:

„Rozdział 6

Kontrola przestrzegania dyscypliny wojskowej, wykonywana przez wojskowe organy porządkowe

Art. 36. 1. Kontrolę przestrzegania dyscypliny wojskowej przez żołnierzy wykonują, oprócz właściwych przełożonych, wojskowe organy porządkowe.

2. Wojskowymi organami porządkowymi są Żandarmeria Wojskowa oraz służba garnizonowa i inne organy wojskowe.

- 3 Skład służby garnizonowej oraz inne organy wojskowe, o których mowa w ust. 2 określa Minister Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia.
- Art 37 1** W razie naruszania przez żołnierza dyscypliny wojskowej albo bezpieczeństwa i porządku publicznego poza terenami wojskowymi, uprawnionymi do interweniowania są także Policja i organy ochrony kolei. Zasady oraz zakres i tryb interweniowania przez te organy określają odrębne ustawy z zastrzeżeniem ust. 2.
- 2 Zakres oraz zasady i tryb interweniowania policjantów wobec żołnierzy określają Ministrowie Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych w drodze rozporządzenia.
- Art 38. 1** Wykonując kontrolę, o której mowa w art. 36 ust. 1, wojskowe organy porządkowe są uprawnione do:
- 1) legitymowania żołnierzy w celu ustalenia ich tożsamości lub sprawdzenia posiadania odpowiednich uprawnień,
 - 2) zatrzymywania i doprowadzania żołnierzy w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw,
 - 3) zatrzymywania żołnierzy stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia oraz doprowadzania ich do właściwych organów wojskowych,
 - 4) przeszukiwania żołnierzy i pomieszczeń w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw,
 - 5) dokonywania kontroli osobistej, a także przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunku w pojazdach, w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary,
 - 6) wydawania rozkazów żołnierzom, wobec których wykonują kontrolę, w granicach niezbędnych do wykonania tej kontroli,
 - 7) żądania niezbędnej pomocy od jednostek organizacyjnych, jak również zwracania się w nagłych przypadkach do każdego obywatela o udzielenie doraźnej pomocy.
2. Wojskowe organy porządkowe w toku wykonywania czynności służbowych mają obowiązek respektowania godności żołnierzy oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka. Czynności wymienione w ust. 1 powinny być wykonywane w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste żołnierza, wobec którego zostają podjęte.
3. Szczegółowe zasady i tryb wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3, 5 i 7, określa Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia.
- Art. 39. 1.** W razie niepodporządkowania się wydanym na podstawie prawa rozkazom wojskowych organów porządkowych, żołnierze tych organów są uprawnieni do stosowania następujących środków przymusu bezpośredniego:
- 1) fizyczne, techniczne i chemiczne środki służące do obezwładniania bądź konwojowania osób oraz do zatrzymywania pojazdów,
 - 2) pałki służbowe,
 - 3) wodne środki obezwładniające,
 - 4) psy służbowe,
 - 5) pociski miotane.
2. Żołnierze wojskowych organów porządkowych mogą stosować jedynie środki przymusu bezpośredniego odpowiadające potrzebom wynikającym z istniejącej sytuacji i niezbędne do osiągnięcia podporządkowania się wydanym rozkazom.
3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe przypadki oraz warunki i sposoby użycia środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w ust. 1.
- Art 39a 1** Jeżeli środki przymusu bezpośredniego wymienione w art. 39 ust. 1 są niewystarczające, żołnierze wojskowych organów porządkowych są uprawnieni do użycia broni palnej:
- 1) w celu odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie własne lub innej osoby,
 - 2) w celu odparcia niebezpiecznego zamachu na obiekty jednostek (instytucji) wojskowych, a także na obiekty ważne dla bezpieczeństwa lub obronności państwa,
 - 3) przeciwko żołnierzowi, który wezwany do natychmiastowego porzucenia broni lub niebezpiecznego narzędzia nie zastosuje się do tego wezwania i jego zachowanie wskazuje na bezpośredni zamiar użycia wobec człowieka broni lub innego niebezpiecznego narzędzia,
 - 4) przeciwko żołnierzowi, który usiłuje przemocą odebrać broń uprawnionemu do jej posiadania,
 - 5) w celu odparcia bezpośredniego zamachu na konwój ochraniający osoby, pieniądze, tajne dokumenty lub przedmioty wartościowe,
 - 6) w pościgu za żołnierzem, wobec którego użycie broni było dopuszczalne w sytuacjach określonych w pkt 1—5,
 - 7) w pościgu za żołnierzem podejrzanym o popełnienie szczególnie niebezpiecznego przestępstwa,
 - 8) w celu udaremnienia ucieczki skazanego, tymczasowo aresztowanego bądź zatrzymanego szczególnie niebezpiecznego przestępcy.
2. W działaniach oddziałów i pododdziałów zwartych wojskowych organów porządkowych użycie broni palnej może nastąpić tylko na rozkaz ich dowódców.

3. Użycie broni palnej powinno następować w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę żołnierzowi, przeciwko któremu użyto broni, i nie może zmierzać do pozbawienia go życia, a także narażać na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia innych osób.
4. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe warunki i sposób postępowania przy użyciu broni palnej, a także zasady użycia broni palnej przez oddziały i pododdziały zwarte, o których mowa w ust. 2.
- Art. 39b.** 1. W razie zagrożenia albo niebezpiecznego zakłócenia bezpieczeństwa lub porządku publicznego przez żołnierzy, zwłaszcza poprzez sprowadzenie:
- 1) niebezpieczeństwa powszechnego dla życia, zdrowia lub wolności obywateli,
 - 2) bezpośredniego zagrożenia dla mienia w znacznych rozmiarach,
 - 3) bezpośredniego zagrożenia obiektów wymienionych w art. 39a ust. 1 pkt 2.
- Zwierzchnik Sił Zbrojnych, na wniosek Ministra Obrony Narodowej, w celu zapewnienia bezpieczeństwa publicznego lub przywrócenia porządku publicznego, może zarządzić użycie uzbrojonych oddziałów lub pododdziałów wojskowych organów porządkowych.
2. W przypadkach nie cierpiących zwłoki decyzję, o której mowa w ust. 1, podejmuje Minister Obrony Narodowej, na wniosek Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej, zawiadamiając o niej niezwłocznie Zwierznika Sił Zbrojnych.
3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady i warunki użycia uzbrojonych oddziałów i pododdziałów wymienionych w ust. 1.
- Art. 39c.** 1. W przypadkach, o których mowa w art. 37 ust. 1, funkcjonariuszom Policji i organów ochrony kolei przysługują wobec żołnierzy uprawnienia określone w art. 38—39a.
2. Uprawnienia określone w art. 38—39b przysługują wojskowym organom porządkowym również wobec osób nie będących żołnierzami, jeżeli osoby te współdziałają z żołnierzem w naruszaniu dyscypliny wojskowej lub bezpieczeństwa i porządku publicznego, a także jeżeli dokonują one czynów zagrażających dyscyplinie wojskowej albo czynów przeciwko życiu i zdrowiu żołnierzy, mieniu wojskowemu lub obiektom wojskowym.
3. Uprawnienia określone w art. 38—39a przysługują wojskowym organom porządkowym również w toku wykonywania przewidzianych w odrębnych przepisach czynności asystencyjnych w postępowaniu egzekucyjnym, czynności ochronnych i konwojowych, a także czynności kontrolnych w zakresie ruchu drogowego oraz używania mundurów i oznak wojskowych.
4. Przepisy niniejszego rozdziału dotyczące żołnierzy stosuje się odpowiednio do żołnierzy, którzy nie pełnią czynnej służby wojskowej, oraz studentów szkół wyższych odbywających zajęcia wojskowe w studium wojskowym w czasie trwania studiów — w czasie noszenia przez nich munduru i oznak wojskowych.”;
- 32) w art. 40 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 oraz dodaje się ust. 2 i 3 w brzmieniu:
- „2. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne lub honorowe w sprawie o wykroczenie popełnione w czasie pełnienia czynnej służby wojskowej nie zostało wszczęte lub zakończone do dnia zwolnienia żołnierza z tej służby, sprawę przekazuje się organowi powołanemu do orzekania w sprawach o wykroczenia.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, postępowanie w sprawie o wykroczenie, wszczęte przed organem powołanym do orzekania w sprawach o wykroczenia, prowadzi się w dalszym ciągu.”;
- 33) w art. 42:
- a) w ust. 1 wyrazy „przepisów szczególnych” zastępuje się wyrazem „ustaw”;
 - b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
„3. Przepisy art. 40 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.”;
- 34) w art. 46:
- a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Przepisy art. 40 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.”;
 - b) ust. 3 i 4 skreśla się;
 - c) ust. 5 oznacza się jako art. 46a oraz wyraz „sprowadzenia” zastępuje się wyrazem „doprowadzenia” i wyrazy „właściwe organy wojskowe” zastępuje się wyrazami „wojskowe organy porządkowe”;
- 35) w tytule rozdziału 8 wyrazy „oficerów, chorążych i podoficerów korpusu osobowego służby zdrowia” zastępuje się wyrazami „odpowiedzialność zawodowa żołnierzy”;
- 36) w art. 48 wyrazy „prokuratora (asesora) — na zasadach określonych w ustawie o Prokuraturze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej” zastępuje się wyrazami „prokuratora albo asesora na zasadach określonych w ustawie o prokuraturze”;
- 37) art. 49 otrzymuje brzmienie:
- „49. Odpowiedzialność zawodową za postępowanie sprzeczne z zasadami etyki i deontologii zawodowej oraz za naruszenie przepisów o wykonywaniu swej specjalności zawodowej żołnierze pełniący zawodową lub okresową służbę wojskową ponoszą na zasadach określonych w ustawach dotyczących odpowiednich zawodów i ich samorządów zawodowych.”;
- 38) w art. 51:
- a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 oraz wyrazy „Żołnierza można zawiesić” zastępuje się wyrazami „Właściwy przełożony może zawiesić żołnierza” i wyrazy „pełnienia obowiązków” zastępuje się wyrazami „wykonywania zadań”;
 - b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
„2. Decyzję uprawnionego przełożonego o zawieszeniu w czynnościach służbowych doręcza się żołnierzowi na piśmie wraz z uzasadnieniem.”;

- 39) w art. 52:
- w ust. 2 wyrazy „lub organy wojskowe przez niego upoważnione mogą” zastępuje się wyrazami „w szczególności uzasadnionych przypadkach może”;
 - dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
„3. Przepis art. 51 ust. 2 stosuje się odpowiednio.”;
- 40) w art. 53 dodaje się na końcu wyrazy „ust. 1 lub 2”;
- 41) w art. 55 po wyrazie „tryb” dodaje się wyrazy „postępowania w sprawach” oraz wyraz „normuje” zastępuje się wyrazem „określa”;
- 42) w art. 56 wyrazy „i ustawy o Prokuraturze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej” zastępuje się wyrazami „ustawy o Sądzie Najwyższym i o prokuraturze”;
- 43) tytuł rozdziału 10 otrzymuje brzmienie:
„Odwołania, skargi i meldunki”;
- 44) art. 57 otrzymuje brzmienie:
„Art. 57. 1. Od decyzji, o których mowa w art. 12 ust. 2, przysługuje żołnierzowi, z zastrzeżeniem ust. 2, odwołanie do przełożonego wyższego stopnia na zasadach i w trybie określonym w regulaminie dyscyplinarnym Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji.
2. Od decyzji o wymierzeniu kary określonej w art. 14 ust. 1 pkt 8 i ust. 1a przysługuje żołnierzowi zażalenie do właściwego miejscowo sądu wojskowego.
3. Od orzeczenia sądu honorowego I instancji przysługuje żołnierzowi odwołanie do sądu honorowego II instancji, na zasadach i w trybie określonym w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 27. Wniesienie odwołania wstrzymuje wykonanie decyzji.
4. Od orzeczenia sądu koleżeńskiego odwołanie nie przysługuje.
5. Od decyzji o zawieszeniu w czynnościach służbowych przysługuje żołnierzowi odwołanie do przełożonego wyższego stopnia, na zasadach i w trybie określonym w regulaminie dyscyplinarnym Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji.”;
- 45) po art. 57 dodaje się art. 57a w brzmieniu:
„Art. 57a. Żołnierz ma prawo wnoszenia skarg do właściwego przełożonego lub organu wojskowego, dotyczących naruszenia uprawnień żołnierza albo jego praw jako człowieka i obywatela oraz dotyczących sposobu załatwiania jego spraw przez przełożonych i organy wojskowe.”;
- 46) w art. 58 wyraz „zażalenie” zastępuje się wyrazem „skargę”;
- 47) w art. 59:
- ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Skarga wniesiona przez żołnierza powinna być rozpatrzona przez właściwego przełożonego lub właściwy organ wojskowy najpóźniej w terminie miesiąca od dnia wniesienia.”;
 - w ust. 2 użyty w różnych przypadkach wyraz „zażalenie” zastępuje się użytym w odpowiednim przypadku wyrazem „skarga”;
- 48) w art. 60 w ust. 2 skreśla się wyrazy „ochrony mienia wojskowego”;
- 49) w art. 61 użyty dwukrotnie wyraz „zażaleń” zastępuje się wyrazem „skarg” oraz wyrazy „określają regulaminy i inne przepisy wojskowe” zastępuje się wyrazami „o których mowa w art. 57a oraz art. 60 ust. 1—3, określa Minister Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia”;
- 50) art. 62 i 63 skreśla się;
- 51) w art. 64 wyrazy „w wykonaniu ustawy” zastępuje się wyrazami „w drodze rozporządzenia”;
- 52) w art. 65:
- w ust. 1 wyrazy „w podległych mu jednostkach” zastępuje się wyrazami „w podporządkowanych mu jednostkach wojskowych i innych podległych mu jednostkach organizacyjnych”;
 - w ust. 2 powołanie „art. 36 ust. 2 i art. 38” zastępuje się powołaniem „art. 36 ust. 3 i art. 61”.
- Art. 4.** W ustawie z dnia 31 marca 1965 r. o wyższym szkolnictwie wojskowym (Dz. U. z 1987 r. Nr 27, poz. 156) wprowadza się następujące zmiany:
- w art. 1 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:
„2. Akademie wojskowe i wyższe szkoły oficerskie są państwowymi szkołami wyższymi oraz jednocześnie jednostkami wojskowymi.
 - Wyższe szkoły wojskowe działają na podstawie niniejszej ustawy; w przypadkach w niej przewidzianych do szkół tych stosuje się również przepisy ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385), zwanej dalej „ustawą o szkolnictwie wyższym”.”;
- 2) w art. 1 ust. 4, w art. 2 ust. 3 pkt 2 oraz w ust. 4 i 5, w art. 17 ust. 3 i w art. 31 ust. 1 pkt 1 i 2 wyrazy „Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej” zastępuje się wyrazami „Rzeczypospolitej Polskiej”;
- 3) w art. 2:
- ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Wyższe szkoły wojskowe są częścią systemu nauki polskiej i systemu edukacji narodowej, Uczestniczą w kształtowaniu obronności Państwa, zespalaając w swej działalności kształcenie i wychowanie słuchaczy oraz prowadzenie badań naukowych, służących przede wszystkim potrzebom Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.”;
 - w ust. 3:
— pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) wychowują słuchaczy w duchu patriotyzmu, zaangażowania w sprawy Ojczyzny i umacniania jej obronności, traktowania niepodległości i bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej jako najwyższego dobra,”
— w pkt 2 skreśla się wyrazy „znajomość zagadnień społeczno-politycznych”;
 - w ust. 5 pkt 5 otrzymuje brzmienie:
„5) podmiotami gospodarczymi,”;
- 4) dodaje się art. 2a w brzmieniu:
„Art. 2a. 1. Utworzenie, przekształcenie i zniesienie akademii wojskowej oraz połączenie jej z inną państwową szkołą wyższą następuje w drodze ustawy.”

2. Ustawa o utworzeniu akademii wojskowej określa jej nazwę i siedzibę oraz ogólny kierunek działalności.
 3. Akademia wojskowa posiada osobowość prawną w zakresie działalności nie wynikającej z jej zadań jako jednostki wojskowej.”;
- 5) w art. 3:
 - a) w ust. 1 wyraz „wojskowe” zastępuje się wyrazem „oficerskie”;
 - b) w ust. 2:
 - wyraz „naukowy” zastępuje się wyrazem „działalności”;
 - wyraz „wojskowej” zastępuje się wyrazem „oficerskiej”;
 - 6) w art. 4:
 - a) w ust. 1 skreśla się wyraz „Zwierzchni”;
 - b) w ust. 2 skreśla się pkt 5;
 - 7) w art. 5 skreśla się ust. 3;
 - 8) w art. 9:
 - a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister Obrony Narodowej wyznacza na stanowisko komendanta akademii wojskowej oficera posiadającego tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego.”;
 - b) dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Minister Obrony Narodowej wyznacza na stanowisko komendanta wyższej szkoły oficerskiej oficera określonego w ust. 2 albo posiadającego stopień wojskowy generała (równorzędnego).”;
 - c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W wyjątkowych przypadkach Minister Obrony Narodowej może wyznaczyć na stanowisko komendanta wyższej szkoły oficerskiej oficera o wysokich kwalifikacjach zawodowych i odpowiednim doświadczeniu praktycznym, który nie posiada tytułu naukowego lub stopnia naukowego doktora habilitowanego albo nie posiada stopnia wojskowego generała (równorzędnego).”;
 - 9) w art. 10 w ust. 2, w art. 12 w ust. 2 oraz w art. 13 w ust. 1 i 3 użyte w różnych formach gramatycznych wyrazy „będący profesorem lub zajmujący stanowisko docenta” zastępuje się użytymi w odpowiednich formach wyrazami „posiadający tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego”;
 - 10) w art. 13:
 - a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W wyjątkowych przypadkach na stanowiska wymienione w ust. 1 w wyższych szkołach oficerskich można wyznaczyć oficera posiadającego stopień wojskowy generała (równorzędnego) oraz oficera o wysokich kwalifikacjach zawodowych i odpowiednim doświadczeniu praktycznym, który nie posiada tytułu naukowego lub stopnia naukowego doktora habilitowanego.”;
 - b) w ust. 3 po wyrazie „dziekana” dodaje się wyraz „(prodziekana)”;
 - 11) art. 15 skreśla się;
 - 12) w art. 16 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Udział rad naukowych i rad wydziałów w nadawaniu tytułu naukowego i stopni naukowych okre-
- śla ustawa o tytule naukowym i stopniach naukowych.”;
- 13) w art. 20:
 - a) w ust. 1 dodaje się na końcu wyrazy „i 3”;
 - b) w ust. 2:
 - po wyrazach „Ministrem Finansów” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;
 - wyrazy „o gospodarce” zastępuje się wyrazami „o zasadach gospodarki”;
 - powołanie „art. 83 ust. 1” zastępuje się powołaniem „art. 30”;
 - c) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Do akademii wojskowych stosuje się przepisy art. 22—24, art. 26 i art. 27 ustawy o szkolnictwie wyższym.”;
 - 14) w art. 21 w ust. 5 na końcu dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;
 - 15) w art. 22 w ust. 2 po wyrazach „Minister Obrony Narodowej” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;
 - 16) w art. 24:
 - a) w ust. 1 powołanie „art. 50 ust. 1 pkt 1 oraz art. 51 ust. 1 pkt 1—3 i ust. 2” zastępuje się powołaniem „art. 50 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 51 ust. 1 pkt 1—3”;
 - b) w ust. 3 w pkt 1 powołanie „art. 50 ust. 1 pkt 3 i 4 oraz art. 51 ust. 1 pkt 5 i 6” zastępuje się powołaniem „art. 50 ust. 1 pkt 4 i 9—12 oraz art. 51 ust. 1 pkt 5”;
 - c) w ust. 4 skreśla się wyrazy „w tym również karę”;
 - 17) w art. 25 w ust. 2 po wyrazach „nadzorującymi szkoły wyższe” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;
 - 18) w art. 26:
 - a) w ust. 1 dodaje się drugie zdanie w brzmieniu:

„Wysokość kosztów ustala się na podstawie norm i stawek żywienia oraz umundurowania obowiązujących w dniu wydalenia lub zwolnienia słuchacza ze szkoły.”;
 - b) w ust. 3 po wyrazie „określi” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;
 - 19) w art. 27 w ust. 1 po wyrazach „Ministra Obrony Narodowej” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;
 - 20) w art. 29 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zadania w wyższych szkołach wojskowych wykonują również inni żołnierze zawodowi (osoby cywilne) — nie będący nauczycielami akademickimi — wyznaczeni (zatrudnieni) na stanowiska:

 - 1) pracowników naukowo-technicznych,
 - 2) pracowników bibliotecznych oraz dokumentacji i informacji naukowej,
 - 3) pozostałych pracowników uczelni.”;
 - 21) w art. 30 w pkt 2 skreśla się wyrazy „ideowo-politycznych i” oraz wyraz „socjalistycznego”;
 - 22) w art. 31:
 - a) w ust. 3 wyrazy „będącego profesorem lub docentem” zastępuje się wyrazami „posiadającego tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego”;
 - b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Do wojskowych i cywilnych nauczycieli akademickich mają zastosowanie przepisy art. 101 ust. 1—5 ustawy o szkolnictwie wyższym.”;

23) art. 32 otrzymuje brzmienie:

„Art. 32. Nauczycielami akademickimi w wyższych szkołach wojskowych są:

- 1) pracownicy naukowo-dydaktyczni wyznaczeni (zatrudnieni) na stanowiska:
 - a) profesora zwyczajnego,
 - b) profesora nadzwyczajnego,
 - c) adiunkta,
 - d) asystenta,
- 2) pracownicy dydaktyczni wyznaczeni (zatrudnieni) na stanowiska:
 - a) starszego wykładowcy,
 - b) wykładowcy,
 - c) lektora,
 - d) instruktora,
- 3) pracownicy naukowcy wyznaczeni (zatrudnieni) na stanowiska określone w pkt 1.”;

24) w art. 33:

a) ust. 1—3 otrzymują brzmienie:

- „1. Na stanowisko profesora zwyczajnego wyznacza się oficera (zatrudnia się osobę cywilną) posiadającego tytuł naukowy.
2. Na stanowisko profesora nadzwyczajnego wyznacza się oficera (zatrudnia się osobę cywilną) posiadającego tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego.
3. Minister Obrony Narodowej, po zasięgnięciu opinii Rady Wyższego Szkolnictwa Wojskowego i Nauki, może określić specjalności w dziedzinie nauk wojskowych, w których na stanowisko profesora nadzwyczajnego można wyznaczyć oficera (zatrudnić osobę cywilną) nie spełniającego warunków, o których mowa w ust. 2, posiadającego wybitne, twórcze osiągnięcia w pracy zawodowej poza szkołą wyższą. W innych dziedzinach nauk stosuje się odpowiednio przepis art. 81 ust. 1 ustawy o szkolnictwie wyższym.”;

b) ust. 4 skreśla się,

c) w ust. 5:

- powołanie „ust. 3 i 4” zastępuje się powołaniem „ust. 3”;
- w pkt 2 powołanie „art. 135 ust. 2 i art. 163 ust. 4” zastępuje się powołaniem „art. 81 ust. 2”;

25) w art. 34:

a) w ust. 1 po wyrazie „zatrudnia” dodaje się wyraz „się” oraz skreśla się wyrazy „doktora oraz wykazał się osiągnięciami w pracy naukowej, dydaktycznej i wychowawczej”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Na stanowisko asystenta wyznacza się oficera (zatrudnia się osobę cywilną), który posiada tytuł zawodowy oficera dyplomowanego, magistra lub inny równorzędny tytuł zawodowy.”;

c) ust. 3 i 4 skreśla się;

26) art. 35 otrzymuje brzmienie:

„Art. 35. 1. Przepisy dotyczące pracowników naukowo-dydaktycznych stosuje się odpowiednio do pracowników wymienionych w art. 29 ust. 2 pkt 2 i mających uprawnienia bibliotekarza dyplomowanego oraz dyplo-

mowanych pracowników dokumentacji i informacji naukowej, wyznaczonych (zatrudnionych) na stanowiska: starszego kustosa i starszego dokumentalisty dyplomowanego, kustosa i dokumentalisty dyplomowanego, adiunkta bibliotecznego i adiunkta dokumentacji i informacji naukowej oraz asystenta bibliotecznego i asystenta dokumentacji i informacji naukowej, jeżeli ustawa lub przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Przepisy wydane na podstawie art. 82 ustawy o szkolnictwie wyższym stosuje się odpowiednio.

2. Przepisy dotyczące pracowników dydaktycznych stosuje się odpowiednio do pracowników bibliotecznych oraz dokumentacji i informacji naukowej wyznaczonych (zatrudnionych) na stanowiska odpowiednio: kustosa bibliotecznego, starszego bibliotekarza i starszego dokumentalisty, jeżeli ustawa lub przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Przepisy wydane na podstawie art. 83 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym stosuje się odpowiednio.”;

27) art. 37 skreśla się;

28) w art. 38:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Na stanowiska starszego wykładowcy i wykładowcy wyznacza się żołnierza zawodowego (zatrudnia się osobę cywilną), który posiada tytuł zawodowy oficera dyplomowanego, magistra lub inny równorzędny tytuł zawodowy oraz kwalifikacje do samodzielnego prowadzenia pracy dydaktycznej i wychowawczej.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowisk dydaktycznych innych niż wymienione w ust. 1 i 2 określa Minister Obrony Narodowej. Przepis art. 36 niniejszej ustawy stosuje się odpowiednio.”;

29) w art. 39 powołanie „art. 32 pkt 1—6” zastępuje się powołaniem „art. 32 pkt 1”;

30) w art. 40 w ust. 1 powołanie „art. 155, 183—185 oraz art. 186 ust. 1 i 2” zastępuje się powołaniem „art. 111”;

31) w art. 41 w ust. 2 po wyrazach „w szkole” dodaje się wyrazy „żołnierzom zawodowym i osobom cywilnym posiadającym odpowiednie kwalifikacje do działalności dydaktycznej i badawczej w wyższych szkołach wojskowych”;

32) art. 42 otrzymuje brzmienie:

„Art. 42. Minister Obrony Narodowej określa zasady zatrudniania w wyższych szkołach wojskowych osób nie będących obywatelami polskimi. Przepisy art. 84 ustawy o szkolnictwie wyższym stosuje się odpowiednio.”;

33) w art. 43:

a) w ust. 2 wyrazy „profesora i docenta” zastępuje się wyrazami „profesora zwyczajnego i profesora nadzwyczajnego”;

b) w ust. 3 powołanie „art. 32 pkt 3—6” zastępuje się powołaniem „art. 32 pkt 1 lit. c) i d)”;

c) w ust. 4 powołanie „art. 32 pkt 7—14” zastępuje się powołaniem „art. 29 ust. 2 pkt 2”;

d) skreśla się ust. 5;

34) art. 44 otrzymuje brzmienie:

„Art. 44. Żołnierzy zawodowych zwolnionych z zawodowej służby wojskowej, którzy w chwili zwolnienia byli wyznaczeni na stanowisko profesora zwyczajnego lub profesora nadzwyczajnego w wyższych szkołach wojskowych, zatrudnia się na tych samych stanowiskach jako cywilnych nauczycieli akademickich, do końca roku akademickiego, w którym ukończą oni 70 lat życia.”;

35) w art. 45:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Do cywilnych nauczycieli akademickich stosuje się, ze zmianami wynikającymi z niniejszej ustawy, przepisy działu IV oraz art. 188, 194, 196—198 i 204 ustawy o szkolnictwie wyższym, dotyczące odpowiednio pracowników naukowo-dydaktycznych, dydaktycznych i naukowych, z wyjątkiem art. 80 ust. 5, art. 83 ust. 1, art. 85 ust. 2 i 3 oraz art. 104 i 121.”;

u) w ust. 2 na końcu dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;

36) w art. 46 w pkt 2 powołanie „art. 187, 189, 190, 192 oraz 206—213” zastępuje się powołaniem „art. 115—119 i 121”;

37) w art. 47 i w art. 48 w ust. 1 wyrazy „naruszające normy współżycia społecznego” skreśla się;

38) w art. 48 w ust. 1 powołanie „art. 197 ust. 3, art. 198, 199 ust. 4 oraz art. 200” zastępuje się powołaniem „art. 128 ust. 2, art. 129, art. 130 ust. 1 i 2, art. 134 ust. 3 oraz art. 135”;

39) w art. 52 powołanie „art. 205” zastępuje się powołaniem „art. 137”;

40) w art. 53:

a) w ust. 2 wyrazy „i porządku publicznym” zastępuje się wyrazami „bezpieczeństwie i porządku publicznym, ochronie granicy państwowej i kontroli ruchu granicznego”;

b) w ust. 3 wyrazy „i porządku publicznego” zastępuje się wyrazami „ochroną bezpieczeństwa i porządku publicznego, ochroną granicy państwowej i kontrolą ruchu granicznego”;

41) w art. 54:

a) w ust. 1:

— wyraz „podległych” zastępuje się wyrazem „podporządkowanych”;

— wyrazy „i kandydatami na funkcjonariuszy porządku publicznego” zastępuje się wyrazami „a także funkcjonariuszami w służbie przygotowawczej lub kandydackiej”;

— skreśla się wyrazy „kandydatów na funkcjonariuszy”;

b) w ust. 1 i 2 wyrazy „Służby Bezpieczeństwa, Milicji Obywatelskiej” zastępuje się wyrazami „Urzędu Ochrony Państwa, Policji i Straży Granicznej”;

42) w art. 55:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) Akademia Obrony Narodowej,”

b) pkt 2 skreśla się.

Art. 5. W ustawie z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (Dz. U. Nr 47, poz. 282, z 1979 r. Nr 15, poz. 97,

z 1983 r. Nr 16, poz. 78 i z 1989 r. Nr 35, poz. 192) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

1) żołnierzach zawodowych bez bliższego określenia — rozumie się przez to żołnierzy pełniących, w myśl odrębnych ustaw, czynną służbę wojskową jako służbę stałą lub służbę kontraktową,

2) zawodowej służbie wojskowej bez bliższego określenia — rozumie się przez to czynną służbę wojskową pełnioną jako służbę stałą lub służbę kontraktową.”;

2) w art. 2:

a) w ust. 2 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) nagrody jubileuszowe,”

b) ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Przeciętne uposażenie żołnierzy zawodowych stanowi wielokrotność przeciętnego wynagrodzenia w sferze produkcji materialnej, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie ustawy o kształtowaniu środków na wynagrodzenia w sferze budżetowej.

4. Wielokrotność przeciętnego wynagrodzenia, o której mowa w ust. 3, określa Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej w drodze rozporządzenia.”;

3) dodaje się art. 4a w brzmieniu:

„Art. 4a. 1. Żołnierzom zawodowym przysługują nagrody jubileuszowe w wysokości:

1) po 20 latach służby — 75%,

2) po 25 latach służby — 100%,

3) po 30 latach służby — 150%,

4) po 35 latach służby — 200%,

5) po 40 latach służby — 300%

— miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, z wyjątkiem dodatku rodzinnego.

2. Do stażu służby uprawniającego do nagrody jubileuszowej zalicza się okresy wysługi lat przyjęte dla ustalania wysokości uposażenia żołnierza zawodowego według stopnia wojskowego oraz inne okresy, od których zależy nabycie przez pracowników prawa do nagrody jubileuszowej, określone przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie Kodeksu pracy.

3. Szczegółowe zasady oraz tryb obliczania i wypłacania nagród jubileuszowych określa Minister Obrony Narodowej.”;

4) w art. 8 dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

„4. Od decyzji wydanych przez organy wojskowe w sprawach określonych w ust. 1 żołnierz może wnieść, w terminie siedmiu dni od daty doręczenia mu decyzji, odwołanie do organu wojskowego wyższego stopnia, a także skargę do sądu administracyjnego — na zasadach określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego.

5. Minister Obrony Narodowej określa, w drodze rozporządzenia, organy wojskowe i organy wojskowe wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, właściwe w sprawach określonych w ust. 1.”;
- 5) art. 10 skreśla się;
- 6) w art. 11 w ust. 4:
- wyraz „stawek” zastępuje się wyrazem „grup”;
 - dodaje się drugie zdanie w brzmieniu: „Grupy uposażenia dla stanowisk podstawowych i pośrednie grupy uposażenia określa Minister Obrony Narodowej.”;
- 7) art. 12 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 12. 1. Do wysługi lat, od której uzależniona jest wysokość uposażenia według stopnia wojskowego, zalicza się czynną służbę wojskową.
2. Do wysługi lat, o której mowa w ust. 1, zalicza się również inne okresy służby lub pracy wykonywanej przed powołaniem żołnierza do czynnej służby wojskowej, na zróżnicowanych zasadach i w trybie określonym przez Ministra Obrony Narodowej.
3. Oficerom powołanym do zawodowej służby wojskowej, którzy ukończyli studia w szkole wyższej, zalicza się do wysługi lat, o której mowa w ust. 1, również okres tych studiów, nie dłuższy jednak od programowego czasu trwania studiów w odpowiedniej wyższej szkole wojskowej.”;
- 8) w art. 13:
- w ust. 1 i 2 wyrazy „zaliczone do niższej stawki” zastępuje się wyrazami „zaszeregowane do niższej grupy”;
 - dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Minister Obrony Narodowej określa przypadki, w których żołnierzowi zawodowemu przeniesionemu na inne stanowisko służbowe może być zachowane uposażenie według grupy przysługującej na poprzednio zajmowanym stanowisku służbowym lub według grup pośrednich.”;
- 9) w art. 15 w ust. 2:
- wyrazy „zjednoczeniach (jednostkach równorzędnych) i zakładach produkcyjnych” zastępuje się wyrazami „lub w innych jednostkach organizacyjnych”;
 - na końcu dodaje się wyrazy „oraz uczestniczyć w podziale dywidendy”;
- 10) w art. 16 w ust. 1:
- po wyrazach „do zawodowej służby wojskowej” dodaje się wyrazy „pełnionej jako służba stała”;
 - wyrazy „w zawodowej służbie wojskowej” zastępuje się wyrazami „w tej służbie”;
- 11) w art. 17:
- w ust. 1 po wyrazie „wojskowej” dodaje się wyrazy „pełnionej jako służba stała”;
 - w ust. 2:
 - w zdaniu pierwszym po wyrazie „wojskowej” dodaje się wyrazy „pełnionej jako służba stała”;
 - skreśla się zdanie trzecie;
 - w ust. 3:
 - pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) nadterminową zasadniczą służbę wojskową.”
- pkt 3 otrzymuje brzmienie:
- „3) czynną służbę wojskową pełnioną jako służbę kontraktową.”
- w zakończeniu po wyrazie „wojskowej” dodaje się wyrazy „pełnionej jako służba stała”;
- d) dodaje się ust. 3a w brzmieniu:
- „3a. Do okresu nieprzerwanej zawodowej służby wojskowej w rozumieniu ust. 2 nie zalicza się okresów odbywania kary pozbawienia wolności (aresztu wojskowego) oraz tymczasowego aresztowania, chyba że żołnierz został uniewinniony lub postępowanie karne zostało umorzono.”;
- e) ust. 4 otrzymuje brzmienie:
- „4. Żołnierzom zwolnionym z czynnej służby wojskowej pełnionej jako służba stała w wyniku wypowiedzenia przez nich stosunku służbowego w okresie służby obowiązkowej oraz żołnierzom zwolnionym ze służby wskutek wymierzenia kary sądowej lub dyscyplinarnej usunięcia z tej służby albo ukarania przez organ właściwego samorządu zawodowego karą zawieszenia lub pozbawienia prawa wykonywania zawodu (specjalności zawodowej) przysługuje 50% odprawy.”;
- f) w ust. 5 w zdaniu pierwszym:
- po wyrazie „wojskowej” dodaje się wyrazy „pełnionej jako służba stała”;
 - wyrazy „w tym również na karę aresztu wojskowego” zastępuje się wyrazami „(aresztu wojskowego)”;
- g) w ust. 6 po wyrazie „wojskową” dodaje się wyrazy „jako służbę stałą”;
- h) skreśla się ust. 7;
- 12) w art. 18:
- w ust. 1:
 - we wstępie po wyrazie „wojskowej” dodaje się wyrazy „pełnionej jako służba stała”;
 - w pkt 2 dodaje się na końcu wyrazy „oraz za urlopy zaległe”;
 - w pkt 4 skreśla się wyrazy „jeżeli przesiedlą się do innej miejscowości w ciągu pięciu lat od dnia zwolnienia ze służby”;
 - ust. 2—5 otrzymują brzmienie:

„2. Należności określone w ust. 1 pkt 1 i 4 oraz przypadające za rok, w którym następuje zwolnienie ze służby, należności określone w ust. 1 pkt 2 i 3 nie przysługują żołnierzom zwolnionym ze służby wskutek wymierzenia kary sądowej lub dyscyplinarnej usunięcia z tej służby albo ukarania przez organ właściwego samorządu zawodowego karą zawieszenia lub pozbawienia prawa wykonywania zawodu (specjalności zawodowej), utraty stopnia wojskowego albo skazania na karę pozbawienia wolności (aresztu wojskowego).

3. Uposażenie określone w ust. 1 pkt 1 nie przysuguje także żołnierzom, którzy zostali zwolnieni z czynnej służby wojskowej pełnionej jako służba stała w okresie próbnym lub wskutek wypowiedzenia przez nich stosunku służbowego w okresie służby obowiązkowej.

4. W razie zbiegu uprawnień do uposażenia określonego w ust. 1 pkt 1 i zaopatrzenia emerytalnego, żołnierzowi przysługuje — według jego wyboru — tylko jedno z tych świadczeń.
5. Żołnierz, który nie posiada uprawnień do zaopatrzenia emerytalnego lub zamiast tego zaopatrzenia wybrał uposażenie określone w ust. 1 pkt 1, może pobrać uposażenie za cały należny okres jednorazowo z góry.”
- c) ust. 6 skreśla się;
- 13) dodaje się art. 18a w brzmieniu:
„Art. 18a. Żołnierzom zwolnionym z czynnej służby wojskowej pełnionej jako służba kontraktowa przysługuje odprawa w wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego, wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym oraz należności określone w art. 18 ust. 1 pkt 2 i 3. Przepisy art. 17 ust. 4 i 5 i art. 18 ust. 2 stosuje się odpowiednio.”;
- 14) w art. 20 w ust. 1 po wyrazach „lub 6” dodaje się wyrazy „albo w art. 18a”;
- 15) art. 21—24 otrzymują brzmienie:
„Art. 21. Żołnierze zawodowi wyznaczeni do pełnienia służby na stanowiskach służbowych w jednostkach organizacyjnych poza Ministerstwem Obrony Narodowej otrzymują uposażenie i inne należności pieniężne według zasad określonych przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia.
Art. 22. Żołnierze pełniący zawodową służbę wojskową jako służbę stałą, przeniesieni w stan nieczynny, otrzymują — w przypadkach określonych w ustawie o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych — uposażenie i inne należności pieniężne w wysokości 75% uposażenia zasadniczego, wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.
Art. 23. Żołnierzom zawodowym przeniesionym w stan nieczynny, którzy nie otrzymują z wojska uposażenia i innych należności pieniężnych oraz świadczeń w naturze, oraz ich rodzinom przysługują należności pieniężne określone w art. 17—20.
Art. 24. Żołnierze zawodowi wyznaczeni do pełnienia służby poza granicami Państwa otrzymują uposażenie i inne należności pieniężne według zasad określonych przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia, z zastrzeżeniem art. 23 i 32.”;
- 16) w art. 26 w ust. 1 powołanie „art. 19 ust. 3 i 4 i art. 21” zastępuje się powołaniem „art. 21 i 24”;
- 17) w art. 27 w ust. 1 w zdaniu drugim powołanie „art. 19 ust. 2 i 4” zastępuje się powołaniem „art. 19 ust. 2—4”;
- 18) w art. 29:
a) w ust. 1 skreśla się wyrazy „albo ćwiczenia wojskowe”;
b) w ust. 2 wyrazy „w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych” zastępuje się wyrazami „jako służbę kandydacką”;
c) w ust. 4 w pkt 2 dodaje się wyrazy „i dywidendy”;
- 19) dodaje się art. 29a w brzmieniu:
„Art. 29a. 1. Żołnierzom rezerwy odbywającym ćwiczenia wojskowe przysługuje za każdy dzień trwania ćwiczeń uposażenie zasadnicze według stopnia wojskowego.
2. Żołnierzom, o których mowa w ust. 1, wyznaczonym na stanowiska służbowe przewidziane w etatach dla podoficerów lub żołnierzy zawodowych, dowódca jednostki wojskowej przyznaje dodatek funkcyjny w wysokości nie przekraczającej 15% uposażenia zasadniczego przysługującego żołnierzowi według stopnia wojskowego.
3. Żołnierze, o których mowa w ust. 1, otrzymują dodatek rodzinny w wysokości i na zasadach przewidzianych dla żołnierzy zawodowych, z tym że za każdy dzień trwania ćwiczeń przysługuje 1/30 obliczonego w ten sposób dodatku, zaokrąglona do 100 złotych w górę.
4. Pobieranie uposażenia, o którym mowa w ust. 1, powoduje zawieszenie na ten czas prawa do zasiłku dla bezrobotnych.
5. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej określa:
1) stawki dzienne uposażenia zasadniczego według stopnia wojskowego,
2) zasady przyznawania dodatku funkcyjnego,
3) tryb przyznawania dodatku rodzinnego.”;
- 20) w art. 30 w ust. 1 skreśla się wyrazy „pełnioną nadterminowo lub jako długoterminową”, „po trzecim roku jej odbywania”, „z wynikiem pomyślnym” i „trwającą dłużej niż trzy miesiące”;
- 21) w art. 31 w ust. 1 po powołaniu „art. 29” dodaje się powołanie „i art. 29a”;
- 22) w rozdziale 3 dodaje się art. 31a w brzmieniu:
„Art. 31a. Przepisy niniejszego rozdziału dotyczące żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową stosuje się odpowiednio do żołnierzy pełniących nadterminową zasadniczą służbę wojskową.”;
- 23) w art. 32 skreśla się wyrazy „albo do pełnienia służby w polskich jednostkach wojskowych za granicą”, a wyrazy „Ministrem Finansów” zastępuje się wyrazami „Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej”;
- 24) w art. 33 skreśla się wyrazy „innego niż wymieniony w art. 22”;
- 25) w art. 34:
a) w ust. 1 po wyrazie „honorowym” dodaje się wyrazy „postępowaniem przed organem właściwego samorządu zawodowego”;
b) w ust. 3 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:
„1a) postępowanie przed organem właściwego samorządu zawodowego zostało zakończone, a żołnierzowi nie została wymierzona kara zawieszenia lub pozbawienia prawa wykonywania zawodu (specjalności zawodowej)”;
- 26) w art. 35 w ust. 1 wyrazy „w tym również karę aresztu wojskowego” zastępuje się wyrazami „(aresztu wojskowego)”;

- 27) w art. 37:
- w ust. 1 w pkt 2 skreśla się lit. c) i e),
 - dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Żołnierze zawodowi są obowiązani wpłacać zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, w wysokości i na zasadach określonych w odrębnej ustawie. Przepis ust. 1 pkt 3 stosuje się odpowiednio.”;
- 28) w art. 38 w ust. 3 wyrazy „minimalnej wysokości wynagrodzenia miesięcznego za pracę najniższej zarabiających pracowników” zastępuje się wyrazami „najniższego wynagrodzenia pracowników za pełny miesięczny wymiar czasu pracy, określonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie Kodeksu pracy”;
- 29) w art. 39 we wstępie do ust. 1:
- wyraz „długoterminową” zastępuje się wyrazem „nadterminową”,
 - skreśla się wyrazy „w ramach wojskowego szkolenia studentów przez czas dłuższy niż trzy miesiące”;
- 30) w art. 42:
- w ust. 1 skreśla się pkt 2,
 - w ust. 2:
 - skreśla się pkt 1,
 - w pkt 3 po powołaniu „art. 29” dodaje się powołanie „art. 29a i art. 31a”;
- 31) w art. 44 skreśla się wyrazy „wprowadzenia stanu zagrożenia bezpieczeństwa Państwa”;
- 32) w art. 45 w ust. 1 skreśla się powołania „art. 12 ust. 4” oraz „art. 22 ust. 2”.
- Art. 6.** W ustawie z dnia 20 maja 1976 r. o zakwaterowaniu sił zbrojnych (Dz. U. z 1989 r. Nr 52, poz. 309 oraz z 1990 r. Nr 36, poz. 206 i Nr 34, poz. 198) wprowadza się następujące zmiany:
- w art. 1 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Ilekroć w ustawie jest mowa o „żołnierzach zawodowych”, rozumie się przez to żołnierzy pełniących zawodową służbę wojskową jako służbę stałą.”;
 - w art. 7 w ust. 2 w pkt 1 wyrazy „w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych” zastępuje się wyrazami „jako służbę kandydacką”;
 - w art. 11 we wstępie do ust. 1 po wyrazie „wojskowej” dodaje się wyrazy „pełnionej jako służba stała”;
 - w art. 23 w ust. 3 po wyrazach „nie zajmuje kwatery” dodaje się wyrazy „i żołnierzowi pełniącemu zawodową służbę wojskową jako służbę kontraktową”;
 - w art. 26 w ust. 2:
 - po wyrazie „również” dodaje się wyrazy „żołnierzom pełniącym zawodową służbę wojskową jako służbę kontraktową”,
 - po wyrazach „zawodową służbę wojskową” dodaje się wyrazy „jako służbę stałą”;
 - w art. 27:
 - w ust. 2 w pkt 2:
 - na początku dodaje się wyrazy „żołnierzowi pełniącemu zawodową służbę wojskową jako służbę kontraktową”,
 - po wyrazach „zawodową służbę wojskową” dodaje się wyrazy „jako służbę stałą”,

b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do żołnierzy pełniących zawodową służbę wojskową jako służbę kontraktową.”;

- 7) w art. 34 w ust. 1 i w art. 36 w ust. 1 po wyrazie „wojskowej” dodaje się wyrazy „pełnionej jako służba stała”.

Art. 7. W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 1991 r. Nr 25, poz. 103, Nr 55, poz. 234 i Nr 100, poz. 443) wprowadza się następujące zmiany:

- w art. 95 powołanie „art. 65” zastępuje się powołaniem „art. 65 ust. 1 i 2”;

2) w art. 116:

a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i w ustępie tym dodaje się na końcu wyrazy „z zastrzeżeniem ust. 2”;

b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Uposażenie prokuratorów, asesorów i aplikantów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury określają przepisy o uposażeniu żołnierzy, z tym że nie może być ono niższe od wynagrodzenia prokuratorów, asesorów i aplikantów w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury oraz w Ministerstwie Sprawiedliwości na stanowiskach równorzędnych ustalonych przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia.”

Art. 8. W ustawie z dnia 8 czerwca 1972 r. o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. Nr 23, poz. 166 oraz z 1989 r. Nr 73, poz. 436) wprowadza się następujące zmiany:

- w art. 28 wyrazy „spełnia wymagania określone w art. 24” zastępuje się wyrazami „jest sędzią sądu powszechnego”;

2) w art. 48 w § 4 wyrazy „organach wojskowej służby wewnętrznej” zastępuje się wyrazami „Żandarmerii Wojskowej”;

3) art. 55 otrzymuje brzmienie:

„Art. 55. Prezes Izby Wojskowej może powierzyć czasowe pełnienie obowiązków asesora w wojskowym sądzie garnizonowym oficerowi rezerwy odbywającemu ćwiczenia wojskowe, który jest asesorem sądu powszechnego i ma uprawnienia do pełnienia czynności sędziowskich.”;

4) w art. 68:

a) w § 1 dodaje się na końcu wyrazy „z zastrzeżeniem § 2”;

b) dodaje się § 1² w brzmieniu:

„§ 1². Uposażenie sędziów, asesorów i aplikantów sądów wojskowych określają przepisy o uposażeniu żołnierzy, z tym że nie może być ono niższe od wynagrodzenia sędziów, asesorów i aplikantów sądów powszechnych na stanowiskach równorzędnych, ustalonych przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w drodze rozporządzenia.”.

Art. 9. W art. 62 ustawy z dnia 20 września 1984 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 1990 r. Nr 26, poz. 153 i Nr 53, poz. 306 oraz z 1991 r. Nr 83, poz. 371 i Nr 100, poz. 443) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Uposażenie sędziów Izby Wojskowej Sądu Najwyższego określają przepisy o uposażeniu żołnierzy, z tym że nie może być ono niższe od wynagrodzenia sędziów innych izb Sądu Najwyższego na stanowiskach równorzędnych ustalonych przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.”

Art. 10. W art. 6 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19, Nr 10, poz. 59 i Nr 51, poz. 298 oraz z 1991 r. Nr 83, poz. 372 i Nr 106, poz. 457) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio do pracowników w okresie od dnia powołania ich do czynnej służby wojskowej lub jej form zastępczych do dnia zwolnienia ich po odbyciu tych służb, a w razie odbywania zasadniczej służby wojskowej albo przeszkolenia wojskowego — ponadto do upływu trzydziestu dni od dnia zwolnienia.”

Art. 11. 1. Organ właściwy do mianowania na stopnie wojskowe, na udokumentowany wniosek osoby zainteresowanej, uznaje stopnie wojskowe nadane przez władze Rzeczypospolitej Polskiej w okresie do dnia 22 grudnia 1990 r. oraz wydaje odpowiednio dokumenty potwierdzające posiadanie tego stopnia.

2. Szczegółowe zasady i tryb postępowania oraz organy właściwe w sprawach, o których mowa w ust. 1, określa Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej w drodze rozporządzenia.

Art. 12. Żołnierze mianowani na stopień wojskowy generała armii przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zachowują posiadane stopnie.

Art. 13. 1. Zadania organów samorządu terytorialnego przewidziane w ustawie wymienionej w art. 1 są wykonywane jako zadania zleczone z zakresu administracji rządowej.

2. Rada Ministrów określa szczegółowe zasady i tryb finansowania zadań, o których mowa w ust. 1.

Art. 14. 1. Żołnierze zawodowi pełniący w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy zawodową służbę wojskową stają się z mocy prawa żołnierzami zawodowymi pełniącymi czynną służbę wojskową jako służbę stałą w rozumieniu art. 3 ust. 1a ustawy wymienionej w art. 2.

2. Przepisów art. 14—14d ustawy wymienionej w art. 2 nie stosuje się do żołnierzy zawodowych będących posłami i senatorami oraz zajmujących kierownicze stanowiska państwowe i zatrudnionych w administracji rządowej w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy

3. Żołnierzy zawodowych, którzy w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy są urlopowani do pracy poza wojskiem, przenosi się w stan nieczynny, chyba że w ciągu trzech miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy wystąpią o odwołanie z urlopowania.

Art. 15. Zachowują moc decyzje wydane w sprawach indywidualnych przez właściwe organy wojskowe na podstawie dotychczasowego art. 12 i art. 17 ust. 3 pkt 3 ustawy wymienionej w art. 5

Art. 16. Minister Obrony Narodowej ogłosi w Dzienniku Ustaw w drodze obwieszczenia jednolite teksty ustaw:

- 1) z dnia 21 maja 1963 r. o dyscyplinie wojskowej oraz o odpowiedzialności żołnierzy za przewinienia dyscyplinarne i za naruszenia honoru i godności żołnierskiej,
- 2) z dnia 31 marca 1965 r. o wyższym szkolnictwie wojskowym,
- 3) z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej,
- 4) z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych,
- 5) z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy,
- 6) z dnia 20 maja 1976 r. o zakwaterowaniu sił zbrojnych — z uwzględnieniem zmian wynikających z niniejszej ustawy oraz z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu, z zastosowaniem ciągłej numeracji działów, rozdziałów, artykułów, ustępów, punktów oraz porządku alfabetycznego liter.

Art. 17. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawach zmienianych niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez okres sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, zachowują moc przepisy dotychczasowe.

Art. 18. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*